

ÖVERSIKTSPLAN 2010 FÖR KUNGÄLVS KOMMUN

ANTAGEN AV KOMMUNFULLMÄKTIGE 2012-01-19

LÄSANVISNING

Översiktsplanens antagandehandling består av planbeskrivning, konsekvensbeskrivning och mark- och vattenanvändningskarta. Mark- och vattenanvändningskarta redovisar de ställningstagande som kommunen gjort avseende bl a bebyggelse och näringslivsutveckling, samt riksintressen som kommunen omfattas av.

Planbeskrivningen innehåller vision och viljeinriktning för kommunens mark- och vattenanvändning samt en redovisning av planeringsförutsättningarna.

Konsekvensbeskrivningen redovisar sociala, ekonomiska och ekologiska konsekvenser av översiktsplanen.

Övrigt underlagsmaterial

- Hos kommunen finns även följande underlagsmaterial, som i olika utsträckning legat till grund för översiktsplanen, tillgängligt:
- Energiplan, antagen av KF 2010-11-02
- Vindbruksplan, antagen av KF 2010-12-09
- Naturvårds- och friluftslivsplan, antagen av KF 2005-01-31

- Närströvmråden Kungälv – Ytterby, antagen av KF 2008-04-10
- Närströvmråden Kode, Kärna och Diseröd
- Fallstudie, Framtidsscenarioer för Kungälvs kommun, Göteborgs universitet, GU publikationer:94481
- Styrdokument Bostadsförsörjning, antagen av KF 2009-05-14
- Trafikplan, antagen av KF 2001-10-15
- VA i kustzon, godkänd av KF 2009-02-07
- Folkhälsoplan 2008 - 2011
- Grönplan, antagen av KF oktober 2006
- Miljöprogram för bostäder, antagen av KF 2011-07-07
- Bostäder och verksamheter, underlagsrapport 2011-10-19
- Mobilitet och infrastruktur, underlagsrapport 2011-10-19
- Havsområdet, underlagsrapport 2011-10-19

Förslaget till Översiktsplan 2010 för Kungälvs kommun har varit på samråd under tiden 22 februari 2010 – 24 april 2010. Det har skickats ut till remissorgan såsom interna och externa myndigheter, organisationer och gränsande kommuner. Samtliga permanenta hushåll (ca 18 000 hushåll) fick ett grupputskick den 19 februari 2010. Detta grupputskick bestod av en kortfattad sammanställning om målen för hela kommunen och en kortfattad sammanställning vad som gäller för just den kommundelen som medborgaren är berörd av.

Samrådsmöten hölls vid sju tillfällen – i varje kommundel. Intresset för översiktsplanens samrådsmöten överträffade alla förväntningar, vilket var mycket glädjande. Framtid- och utvecklingsberedningens politiker presenterar förslaget och stor uppslutning av kommunmedborgare, ca 1100 personer deltog. Utgångspunkten för samrådet var att kunna nå ungdomar som kommer växa upp under översiktsplanens planperiod. Vid ungdomsfullmäktiges sammanträde den 3 mars 2010 på Kvarnkullen fick därför ungdomsfullmäktigerepresentanterna arbeta med frågorna. Den 10 mars inbjöds ungdomar i högstadie- och gymnasieålder till en workshop och snack om översiktsplanen på Mimers hus.

Våren 2011 var förslaget bearbetat utifrån inkomna synpunkter vid samrådet och färdigt för utställning. Utställningsperioden var 15 april - 17 juni 2011. Under utställningen inbjöds allmänheten till två offentliga "Öppet Hus"-möten på Kvarnkullen där politiker och tjänstemän fanns på plats för att svara på frågor kring översiktsplanen. 77 personer besökte "Öppet Hus"-mötena. De yttranden som inkom under utställningstiden är sammanfattade och kommenterade i ett utställningsutlåtande som följer med översiktsplanehandlingarna vid antagandet.

Omslagets foton (från vänster till höger) av:
mostphotos.com/monkeybusiness, Jan Rancken,
Jan Kwarnmark och Johan Live.

VISION FÖR KUNGÄLVS KOMMUN	4	5. REGLER OCH REKOMMENDATIONER	51
Värden.....	4	Plan- och bygglovsprövning	51
Bebyggelsestruktur	4	Rekommendationer för bebyggelseutveckling	52
Näringslivsutveckling och tillväxt	5	Rekommendationer för bevarande.....	54
Samhällsbygge för en bebyggelse- och näringslivsutveckling	5	Rekommendationer för vattenområden.....	55
Utveckling av kommunala verksamheter	5	6. MILJÖ- OCH RISKFAKTORER.....	56
1. INLEDNING.....	6	Buller och vibrationer	56
Vad är en översiktsplan?	6	Radon.....	57
Tidigare översiktsplan.....	7	Djurhållning	57
Direktiv för ny översiktsplan.....	7	Förorenad mark	57
2. UTGÅNGSPUNKTER	8	Vatten och avlopp	57
2020 med utblick 2050	8	Anläggningar och åtgärder intill väg.....	58
Ett gott socialt liv	8	Farligt gods.....	59
Regional utblick	11	Hinderfrihet	60
Ökad komplexitet.....	14	Erosion, bergras och blocknedfall	60
3. ÖVERGRIPANDE INRIKTNING	15	Översvämningsrisk	61
Kungälv's ansvar för huvudstråket.....	15	Ledningar	62
Attraktiva boendemiljöer	18	7. ALLMÄNNA INTRESSEN.....	64
Ett differentierat näringsliv	20	Allmänna intressen.....	64
Ett hållbart transportsystem	21	Naturmiljö och friluftsliv	65
Miljö och energi.....	24	Kulturmiljö.....	68
Höga natur- och kulturvärden	26	Infrastruktur	70
4. DELOMRÅDEN	30	Areella näringar	72
Hela kommunen	30	Totalförsvaret.....	74
Kungälv, Ytterby och Kareby	32	8. GENOMFÖRANDE	75
Kode, Aröd och Ödsmålsmosse/Rörtången.....	35	Genomförande	75
Marstrand, Instön och Tjuvkil.....	38	Mellankommunala frågor	77
Diseröd	42	BESLUT OM ANTAGANDE (PROTOKOLLSUTDRAG)	80
Kärna och Nordkroken	44		
Landsbygd och kusten	46		
Havet och älvarna	49		

VISION FÖR KUNGÄLVS KOMMUN

VÄRDEN

Övergripande och allmän beskrivning, framgångsfaktorer

Kungälv är en kommun som har det bästa av allt. Kungälv är stolt över sin historia, sina fästningar och Mimers Hus. Kungälv stad är en självständig och levande stad. Närheten till älven utnyttjas och Kungälv stad utvecklas till en stad vid kusten.

Kungälv framgångsfaktor är det geografiska läget med närheten till Göteborg. Det är också Kungälv kultur- och naturvärden med allas tillgång till både hav och älvar, samt stora bevarade naturområden med möjligheten till rikt friluftsliv. Stora opåverkade områden ska vara en tillgång för boende och besökare i Kungälv.

Generationsansvar och hållbar utveckling

Kungälv är en del i Göteborgsregionens utveckling och såväl Västra Götalands regionens vision om "Det goda livet" som GR:s strukturbild ligger till grund för Kungälv utveckling.

Kungälv ska växa och utvecklas med bostäder och näringsliv (besöksnäringen) som en del av regionens bostads- och arbetsmarknad, samtidigt som natur- och kulturvärden bevaras, strandskyddet värnas och friluftsliv främjas. Utvecklingen i Kungälv ska vara hållbar och sträva mot ett samhälle i balans.

Kungälv ska främja en bättre balans mellan Göteborgsregionens norra och södra delar och vara en aktiv del i regionens utveckling och särskilt den norra delen. Målsättningen är att det år 2020 ska ges möjlighet för 50 000 invånare att bo i Kungälv. För att möjliggöra detta ska kommunen ha en planberedskap för nya bostäder som uppgår till i genomsnitt minst 400 bostäder per år.

Alla i Kungälv ska känna sig trygga, välkomna och accepterade. Kungälv ska utvecklas och vara tillgängligt för alla individer.

BEBYGGELSESTRUKTUR

Bygg vidare på dagens struktur, utveckla serviceorterna och använd prioriterade kustområden för boende, rekreation och besöksnäring.

- Bebyggelseutveckling utmed kollektivtrafikstråket: Kungälv-Ytterby och Kode
- Serviceorter med kollektivtrafik, cykelbanor, blandade upplåtelseformer och bostadstyper för olika grupper. Till serviceorterna räknas: Diseröd, Kode, Kärna och Marstrand
- Prioriterade kustområden för boende med kollektivtrafik (möjlighet till omvandling av fritidshus samt nyexploatering): Kolvikshamn, Tjuvkil, Instön, Ödsmålsosse/Rörtången, Aröd

För att verka för en hållbar utveckling ska kommunen sträva efter att få en blandad bebyggelse och bostäder med olika upplåtelseform inom bostadsområden och i alla kommunens delar.

Bebyggelsestrukturen i Kungälv kommun ska stödja en god kollektivtrafik. Serviceorterna ska utvecklas så att kollektivtrafik finns inom rimligt avstånd. En mer koncentrerad bebyggelse är också en förutsättning för en utveckling av såväl kollektivtrafik som övrig service. Kusten ska utgöra en resurs för bebyggelseutveckling och genom att prioritera några utpekade områden stöds kollektivtrafiken. Utanför utvecklingsområdena som pekas ut i översiktsplanen ska ny bebyggelse prövas med fokus på närhet till kollektivtrafik och med hänsyn till landskapsbilden.

Jordbruksmark ska som grundprincip inte användas för ny bebyggelse. Kommunen ska hushålla särskilt med den mest värdefulla jordbruksmarken. För att främja en utveckling av våra orter kan den tätortsnära jordbruksmarken behöva tas i anspråk. En vägning måste dock göras mot bl a en god kollektivtrafik, tillgänglighet till service och bevarandet av närströvområden.

NÄRINGSUTVECKLING OCH TILLVÄXT

Med utgångspunkt i våra framgångsfaktorer (sid 4) ska Kungälv satsa på besöksnäringen. Det ska skapas möjligheter till fler båtplatser, fler campingplatser och hotellrum. Bohus- och Carlstens fästningar samt städerna Kungälv och Marstrand har viktiga roller för utvecklingen av besöksnäringen.

Kungälv ska ha ett differentierat näringsliv och för att uppnå detta ska:

- Småskalig industri främjas i serviceorterna.
- Satsningen på verksamhetsområden norr om Rollsbo längs med E6 ska fortsätta.
- Kontorslokaler för tjänsteföretag ska möjliggöras.

SAMHÄLLSBYGGE FÖR EN BEBYGGELSE- OCH NÄRINGSUTVECKLING

Infrastruktur

Bebyggelseutvecklingen ska stödja en välutbyggd och attraktiv kollektivtrafik. Målsättningar enligt Göteborgsregionens kollektivtrafikprogram, K2020 och strukturen enligt K2020-lokalt ska ligga till grund för utvecklingen. Väg 168 ska förbättras och kopplas till E6 via ett mot vid Grokareby. På längre sikt ska en ny sträckning av Bohusbanan genom Kungälv möjliggöras.

Som stöd för kollektivtrafiken och ett robust transportsystem ska på lång sikt fler förbindelser över Nordre och Göta älv skapas. Kommunalt vatten och avlopp byggs ut enligt ”VA i kustzon”.

Miljö och energi

Våra klimatmål ska uppnås. Utsläppen av koldioxid ska minska och den lokala förnyelsebara elen ska öka. Målen ska uppnås genom minskad energianvändning, minskade transporter och en ökning av kollektivtrafiken

En utbyggnad av VA-systemet medverkar till att alla hushåll får rent vatten och att miljöpåverkande utsläpp från bristfälliga avlopp i kustzonen åtgärdas. Bästa hållbara helhetslösningar för miljön ska eftersträvas.

Boendet ska miljöanpassas med ny teknik och minskad energianvändning. Kungälvs kommun ska vara självförsörjande när det gäller el och den ska komma från förnyelsebara energikällor. Lösningar för energiförsörjningen ska också kunna finnas i samarbete med andra kommuner.

Utveckla vindkraften i kommunen men även andra förnyelsebara energikällor såsom vågkraft, strömkraft, solenergi. Vindkraft ska lokaliseras med hänsyn till befintlig bebyggelse, landskapsbild och stora opåverkade områden.

Foto: mostphotos.com/yuri

UTVECKLING AV KOMMUNALA VERKSAMHETER

Serviceorterna ska vara ett naturligt centrum i kommundelen. I en serviceort ska det finnas en trygg och säker kollektivtrafik med koppling till pendelparkeringar för både bil och cykel.

Förutsättningar för ett grundläggande serviceutbud är 3 000 invånare. Vägen till denna nivå går via en bärkraftig kollektivtrafik. Serviceorterna ska på kort och medellång sikt därför utvecklas för att uppnå en befolkning mellan 1 500-2 500 invånare. Bebyggelsen ska utvecklas så att tillgängligheten till kollektivtrafiken är god.

Förskola och skola, fritidsverksamhet samt äldreomsorg och vård ska finnas och utvecklas i serviceorterna. Omfattningen får anpassas till ortens utveckling. Förutsättningar för livsmedelsförsäljning ska också skapas. De offentliga verksamheterna ska genom samordning kunna utgöra förutsättningar för mötesplatser. Mötesplatser ska gestaltas för att skapa tydliga centrumpunkter i orterna. Serviceorterna ska också stå för en attraktiv boendemiljö med möjligheter till ett rikt kultur- och friluftsliv, med särskild hänsyn till de yngres möjligheter till en meningsfull och aktiv fritid.

Denna vision har arbetats fram av Framtids- och utvecklingsberedningen (FOU)

Representanter från samtliga kommunfullmäktigeberedningar i Kungälvs kommun, samt adjungerade ledamöter från (V) och (MP)

1. INLEDNING

VAD ÄR EN ÖVERSIKTSPLAN?

TIDIGARE ÖVERSIKTSPLAN

DIREKTIV FÖR NY ÖVERSIKTSPLAN

VAD ÄR EN ÖVERSIKTSPLAN?

Enligt plan- och bygglagen (PBL) ska varje kommun ha en aktuell översiktsplan. Översiktsplanen är ett strategiskt dokument som anger kommunens ställningstaganden för hur mark- och vattenområden inom kommunens gränser ska användas i framtiden. Översiktsplanen ska redovisa kommunens syn på hur riksintressen och miljökvalitetsnormer ska tillgodoses. Planen redovisar en avvägning mellan olika allmänna intressen och hur den byggda miljön ska utvecklas och bevaras.

Översiktsplanen ska vara vägledande vid framtagande av detaljplaner och bygglov. Den är också underlag för dialog mellan stat och kommun om riksintressen och övriga allmänna intressen.

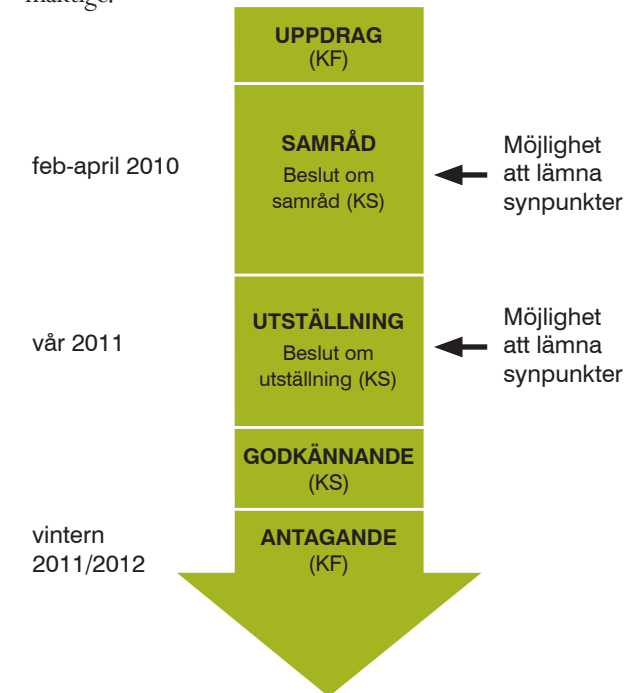
Alla översiktsplaner bedöms medföra betydande miljöpåverkan och ska därför miljöbedömas enligt bestämmelserna i miljöbalken. Även sociala och ekonomiska konsekvenser ska framgå av planen. Syftet med konsekvensbeskrivningen är att förstärka översiktsplanens funktion som beslutsunderlag.

Översiktsplanen ska vara antagen av kommunfullmäktige och är vägledande för kommunens planering men inte juridiskt bindande.

Översiktsplanens olika skeden

Förfarandet vid upprättande av en översiktsplan regleras av 3 kap PBL (2010:900). Upprättande av en översiktsplan sker i olika steg. När ett förslag har upprättats ska kommunen samråda med föreningar, intresseorganisationer, medborgare m fl. Kommunen ska också föra en dialog med länsstyrelsen och andra kommuner som är berörda av förslaget. Efter samrådet sammanställs synpunkterna i en samrådsredogörelse. Efter att ändringar gjorts ställs översiktsplanen ut under minst 2 månader.

Den som vill lämna synpunkter på översiktsplanen ska göra det skriftligen och senast under utställningstiden. Efter utställningen sammanställs synpunkterna i ett utlåtande. Översiktsplanen antas slutligen av Kommunfullmäktige.

Fördjupningar och tillägg till översiktsplanen

För delar av kommunen eller för en viss sektor kan fördjupningar av översiktsplanen upprättas. Genom att arbeta med fördjupningar av och tillägg till den kommunomfattande översiktsplanen underlättas arbetet med ändringar och kompletteringar utan att hela planen måste göras om.

Processen för en fördjupad översiktsplan är den samma som för den kommunomfattande översiktsplanen.

TIDIGARE ÖVERSIKTSPLAN

Kungälv kommunfullmäktige antog 2001 Kommunplan 2000. Det är den plan som för närvarande gäller som kommunens översiktsplan. En gång per mandatperiod ska kommunfullmäktige pröva om den gällande översiktsplanen är aktuell. En sådan prövning gjordes 2008 och då beslutade kommunfullmäktige att en ny behöver tas fram. I samband med detta beslut gavs också direktiv för inriktningen av en ny översiktsplan.

Fördjupningar och tillägg

För delar av kommunen har geografiska fördjupningar av översiktsplanen gjorts. Nu aktuella fördjupningar är:

- Idealbild Marstrand (2008)
- Idealbild för stadskärnan i Kungälv (2003)
- Tematiskt tillägg för vindbruk (2010)

Utöver detta har beslut tagits om att upprätta en fördjupning för Instön. Denna föreslås övergå till ett program.

DIREKTIV FÖR NY ÖVERSIKTSPLAN

Kommunfullmäktige fastslog 2008-04-17 direktiv för den nya översiktsplanen. Den övergripande strategin för Kungälv utveckling är att Kungälv ska växa. Kungälv är en del av Göteborgsregionens arbetsmarknad och med sitt läge vid kusten en attraktiv bostadsort i närheten av en storstad. Kungälv roll är därför att, i samverkan med övriga kommuner, försörja regionen med bostäder. Översiktsplanen ska bidra till att hela Kungälv ska leva och att kommunen ska utvecklas mot ett hållbart samhälle. Samtliga dimensioner i hållbarhetsbegreppet ska beaktas med ett särskilt fokus på den sociala dimensionen. Kom-

munfullmäktiges direktiv innebar att följande frågor särskilt skulle belysas i en ny översiktsplan:

- Planberedskap för nya bostäder
- Riktlinjer för utvecklingen på landsbygden och i kustzonen
- Nya verksamhetsområden
- Nya områden för vindkraft och andra förnyelsebara energikällor
- Trafik

Övriga frågor som särskilt ska belysas i en ny översiktsplan är betydelsen av tysta områden och Natura 2000 områden. Likaså ska klimatförändringens betydelse för den långsiktiga planeringen belysas. Även möjligheten till strålningsbegränsade zoner ska beaktas i arbetet.

Arbetsmetod

En bärande inriktning för arbetet med kommunens översiktsplan har varit att nå fram till en enkel och lättöverskådlig handling. En målsättning har varit att en stor del av den kommunala förvaltningen och den politiska organisationen, även de som inte direkt arbetar med översiktsplanen, på olika sätt ska informeras om och vara delaktiga i det övergripande strategiarbetet. Hela översiktsplanen ska dessutom göras i en GIS-lösning (geografiskt informationssystem) som innehåller all information och allt underlag till stöd för fortsatt planeringsarbete.

Under arbetets gång har seminarium och informationstillfällen genomförts för att belysa frågor som rör översiktsplanearbetet och som utgått från Kungälv utveckling i ett regionalt, nationellt och internationellt perspektiv.

Organisationen har bestått av en politisk styrgrupp-

Framtid- och utvecklingsberedningen (FoU)- samt en ledningsgrupp med ansvar för resursfördelning -Förvaltningsledning.

Arbetsgrupper bestående av personer från kommunens förvaltning har fokuserat på följande olika delområden inom översiktsplanearbetet:

- Hållbarhetsbegreppet/konsekvensanalys
- Planberedskap för boende
- Definition av begreppet serviceort
- Riktlinjer för utvecklingen på landsbygd och i kustzon
- Inriktning på näringsliv och nya verksamhetsområden
- Mobilitet, trafik, kollektivtrafik, infrastruktur
- Nya områden för vindkraft och andra förnyelsebara energikällor
- Klimatförändringens betydelse för planeringen
- Strålningsbegränsade zoner/tysta områden
- Båtplatser
- GIS-lösning
- Samrådsprocessen
- Yttrande, samrådsredogörelse och utställningsutlåtande
- Kultur och fritid
- Uppföljning/utvärdering

Arbetet med en ny översiktsplan har delats in i tre faser med olika arbetsmoment. Under fas 1 genomfördes visionsarbete samt inventerings- och utredningsarbete inför sammanställningen av planen.

I fas 2 har visioner och material som arbetats fram sammanställts och vägts mot varandra för att resultera i en viljeinriktning när det gäller mark och vattenanvändningen. Under fas 3 påbörjas samråd och den efterföljande översiktsplaneprocessen enligt PBL med utställning och antagande.

2. UTGÅNGSPUNKTER

2020 MED UTBLICK 2050

ETT GOTT SOCIALT LIV

REGIONAL UTBLICK

ÖKAD KOMPLEXITET

2020 MED UTBLICK 2050

Planens tidshorisont är fram till år 2020 men med utblick mot 2050. 2020 innebär ett 10-årsperspektiv vid tidpunkten för planens antagande. Det är det perspektiv som kommunen i många år har arbetat med i styrdokument för bostäder och befolkningsprognoser. Även regionalt finns 10-årsperspektivet i t ex dokumentet om kollektivtrafikens utveckling, K2020. Det är ett perspektiv som är relativt rimligt att överblicka och som behövs för att kunna nå ett genomförande av infrastrukturåtgärder, bostadsområden, verksamhetsområden m m.

I ett långsiktigt perspektiv med mål om en långsiktig hållbar utveckling är dock detta inte tillräckligt. I planen görs därför en utblick mot 2050. Osäkerheten är givetvis stor men planens inriktning är att peka på möjliga utvecklingsriktningar och långsiktiga infrastrukturidéer, visioner och målsättningar för en hållbar utveckling

ETT GOTT SOCIALT LIV

I direktivet för ny översiktsplan lyfts att särskilt fokus ska läggas på den sociala dimensionen av hållbarhetsbegreppet. Översiktsplanen handlar inte bara om ytor, streck och ord utan om människor som ska leva sina liv i Kungälv, nu och i framtiden. Män, kvinnor, barn och ungdomar som ska pyssla ihop sitt vardagsliv, hemma, i skolan, på fritiden och på jobbet. En genomtänkt markanvändningsplanering underlättar livet och lägger grunden för att på lika villkor få goda sociala levnadsförhållanden.

Ett gott socialt liv kan definieras på olika sätt. Demokrati och tillit är basen men en mer detaljerad uppdelning kan göras i:

- Trygghet och säkerhet - att vara sedd och inte rädd
- Jämlikhet och integration - inkluderad i samhällslivet

oavsett kön, behov och kulturell bakgrund

- Möjlighet till försörjning - varierat utbud av arbetsplatser ger ökad möjlighet till ekonomisk trygghet
- En god boendemiljö - bostaden och alla de funktioner som är kopplade till närmiljön
- God tillgång till service - varierat utbud på nära håll
- En meningsfull fritid - grönska, kaféer, bio, plats för spontanidrott, bra stråk och mötesplatser
- Bra resvägar - enkelt för alla att ta sig dit man ska
- Samhörighet - att kunna känna stolthet över sin hermort och de kvaliteter den har

Många kommunala beslut påverkar direkt eller indirekt denna målsättning som innebär social hållbarhet. Budgetfrågor är ofta avgörande men levnadsvillkoren påverkas också av den fysiska planeringen på olika nivåer. Det handlar om allt ifrån att kommunen planläggs så att bastryggheten garanteras till att man som invånare får göra sin röst hörd i samråd av olika slag. Oftast får de sociala aspekterna på en plan full genomslagskraft först i drift- och genomförandeskedet eftersom de åtgärder som föreslås inte ligger inom ramen för själva planeringen.

En kontinuerlig uppföljning krävs för att garantera att kungälvborna får den socialt hållbara kommun som översiktsplanen lägger grunden för.

Hälsa

Tydliga sociala skillnader finns för de allra flesta hälsoproblem. En stor del av de variationer i hälsa som finns hos barn och ungdomar kan förklaras av sociala faktorer, faktorer som i princip är möjliga att påverka. I strävan efter en jämlik hälsa bör insatser som främst gynnar de som är mest eftersatta prioriteras. Trygghet är ett basalt behov och kan innefatta såväl fysiska som sociala och psykologiska

Foto: Johan Live

ka aspekter och kan därmed inbegripa både yttre faktorer och individens upplevelse av att vara trygg. Dessa objektiva och subjektiva sidor av trygghet är naturligt kopplade till varandra men relationen däremellan är komplex. Det är idag välkänt att regelbunden fysisk aktivitet har starka effekter på fysisk och psykisk hälsa, bland annat genom att minska risken för vår tids vanligaste folksjukdomar. Därför är det betydelsefullt hur vi utformar våra städer,

bostadsområden, skol- och förskolegårdar, anläggningar för rekreation och idrott och inomhusmiljöer. Även hur vi transporterar oss har stor betydelse för människors hälsa och för olika former av fysisk aktivitet. Målet ska vara att samhället ska ge förutsättningar för en ökad fysisk aktivitet för alla invånare. Närhet till idrottsanläggningar, strövområden och cykelbanor är exempel på värden som bör värnas i översiktsplanen.

Olika behov

Alla människor ska bli behandlade rättvist och lika oavsett kön, etnicitet, funktionshinder, ålder etc. Olika befolkningsgrupper har självklart olika behov. Den översiktliga nivån som en översiktsplan hanterar innebär att en generalisering av de sociala konsekvenserna är nödvändig. Och den enskildes behov stämmer inte alltid överens med gruppens. De olika faktorerna som bidrar till ett socialt hållbart Kungälv är inte lika relevanta för alla.

Barn, ungdomar, arbetande och pensionärer är i olika livsfaser. Män och kvinnor har ofta olika förutsättningar i vardagslivet men vi måste verka för att alla på ett jämställt sätt får samma förutsättningar. Personer med funktionshinder har sina behov ofta definierade i relation till vad man förväntas kunna göra i det sammanhang man lever i.

I den fysiska planeringen krävs att man verkar för att öka jämställdhet och förbättrar barn- och ungdomars förutsättningar. Det ska ske på ett demokratiskt sätt så att alla får möjlighet att påverka och uttrycka sina behov i samhället.

Mål och policys

Det finns en mängd övergripande mål och policys som har direkt betydelse för människors levnadsvillkor och därför ska ligga till grund för frågor som rör social hållbarhet. Även inom den fysiska planeringen är det viktigt att ha god kunskap om mål på såväl nationell och regional nivå som kommunala mål och riktlinjer.

Folkhälsa

De mer renodlade hälsoaspekterna återfinns inom folkhälsofältet. På nationell nivå har regeringen formulerat folkhälsoarbetets mål som att "skapa samhälleliga förut-

sättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen”. Under målet finns elva målområden definierade inom områden som livsvillkor, miljöer, produkter och levnadsvanor. Utifrån dessa målområden har Västra Götalandsregionen formulerat regionala mål där betoningen lagts på jämlikhet i hälsa och livscykelperspektivet. Kungälvskommuns antagna folkhälsomål lägger stor vikt vid livscykelperspektivet och lyfter fram hälsosamma uppväxtvillkor, inträdet i vuxenlivet, hälsosamt vuxen- och arbetsliv och en hälsosam ålderdom som viktiga mål. Utöver dessa mål lyfter kommunen också fram skadesäkra miljöer och genusperspektivet.

Jämställdhet

Riksdagens mål gällande jämställdhetsperspektivet säger att ”män och kvinnor ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv”. Kungälvskommun har inom

samhällsbyggnadssektorn påbörjat ett arbete med att integrera ett jämställdhetsperspektiv i den fysiska planeringen. Arbetet med att identifiera brister och vidta åtgärder för att säkerställa en mer jämställd planering fortgår.

Barnperspektiv

I FN:s konvention om barns rättigheter finns två artiklar som speciellt berör samhällsplanering. Det är att barnets bästa alltid ska komma i främsta rummet i beslut som rör barn och att varje barn har rätt att fritt uttrycka sin mening i alla frågor som berör det. Det handlar både om frågor som direkt berör barnet t ex i skolan men även den fysiska planeringen med bostäder, vägar, cykelbanor m m Kungälvskommun har mål som rör barnperspektivet i framförallt handlingsprogrammet för barns och ungas kultur samt i Barn- och ungdomsplanen.

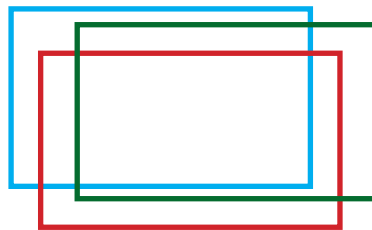
Funktionshindrade

FN:s generalförsamling antog 1993 standardregler för att tillförsäkra människor med funktionsnedsättning delaktighet och jämlikhet. Dessa är en viktig utgångspunkt för det handikappolitiska arbetet i Sverige. I ”Handikappolitiskt program för Kungälvskommun” finns en rad mål för den lokala nivån. Ett av de viktigaste målen är att långsiktigt tänkande avseende anpassning för funktionshindrade ska genomsyra både planering, projektering, nybyggande, drift, underhåll och förbättringar av befintliga miljöer. Vidare framgår här tydligt att tillgängligheten och användbarheten för människor med funktionshinder ska beaktas i all kommunal planering av fysiska miljöer. En fungerande samverkan mellan näringsliv, kommun, bostadsföretag och handikapporganisationer krävs, för att förbättra miljön även på platser där kommunen inte har huvudansvaret.

HÅLLBAR UTVECKLING

Begreppet hållbar utveckling omfattar tre dimensioner, den ekonomiska, den sociala och den ekologiska. Kärnan i idén om hållbar utveckling är resursperspektivet. Ett hållbart samhälle ska tillgodose dagens behov utan att äventyra kommande generationers behov. Hållbar utveckling handlar om en medveten och balanserad användning av olika resurser. Helt tänkandet är avgörande för att inte hamna i en utveckling där naturresurser eller humankapital belastas för hårt.

Hållbar utveckling ska vara ledstjärnan för all verksamhet i Kungälv. För att utvecklingen ska gå åt rätt håll behöver dock vissa frågor och arbetsområ-

den ställas i fokus.

Det är inte alltid så att de olika hållbarhetsperspektiven överlappar. Det är inte heller så att man kan begränsa den översiktliga planeringen av mark- och vattenanvändningen i kommunen till att gälla bara den del av utvecklingen där de sammanfaller.

LÄS MER

- Folkhälsoplan, Kungälvskommun 2008-2011
- KULT- handlingsprogram för barn och ungas kultur i Kungälvskommun (2008)
- Barn- och ungdomsplanen (2002)
- Projekt Unga Kungälv
- Handikappolitiskt program för Kungälvskommun (2002 rev. 2006)

REGIONAL UTBLICK

Göteborgsregionen växer och utvecklas och befolkningen ökar. Göteborgsregionens kärna har ett attraktivt centrum och utgör motorn i en region där den lokala arbetsmarknaden växer, d v s. när allt fler väljer att pendla för att arbeta eller studera. En växande region, med födel-seöverskott och ökad inflyttning, tillskott av kompetens, kreativitet och förnyring ger förutsättningar för tillväxt och ökad sysselsättning. Potentialen för att ytterligare öka arbetsmarknadsregionen är stor.

Samspelet mellan bebyggelseutvecklingen och transportinfrastrukturen är avgörande för att skapa en långsiktigt stark och hållbar regional struktur. Det regionala samarbetet är en förutsättning för att finna lösningar på infrastruktur- och näringslivsfrågor.

Det goda livet

”Vision Västra Götaland - Det goda livet” är framtagen i samarbete mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna. Visionen är en gemensam ram för arbetet att stärka Västra Götaland som en attraktiv och konkurrenskraftig region att bo och verka i.

En utveckling med balans mellan de ekonomiska, sociala och miljömässiga dimensionerna är grunden i visionen. Jämställdhet, integration, internationalisering samt den gemensamma regionen är perspektiv som ska geomsyra allt utvecklingsarbete.

Visionens fem fokusområden

- Ett livskraftigt och hållbart näringsliv
- Ledande i kompetens- och kunskapsutveckling
- Infrastruktur och kommunikationer med hög standard
- En ledande kulturregion
- En god hälsa

En hållbar regional struktur

För att nå visionen om det goda livet har varje region ett ansvar att konkretisera mål, strategier och åtgärder. Göteborgsregionens kommunalförbund (GR) har identifierat fem mål- och strategiområden som är viktiga i arbetet med att utveckla regionens struktur i syfte att skapa förutsättningar för en uthållig tillväxt.

Dokumentet "Uthållig tillväxt – mål och strategier med fokus på hållbar regionalstruktur", ligger till grund för GR:s arbete med att utveckla Göteborgsregionen. Dokumentet innehåller bl a en målsättning om att stimulera till en fortsatt befolkningstillväxt och ta tillvara de möjligheter en fortsatt regionförstoring ger. Likaså eftersträvas att stärka de kvaliteter som gör att vi vill bo och verka i Göteborgsregionen. Ett övergripande mål är även att skapa en stark och långsiktigt hållbar regional struktur genom att utveckla en långsiktigt hållbar infrastruktur med en attraktiv kollektivtrafik.

Det regionala samarbetet är en förutsättning för att finna lösningar på bostads-, infrastruktur- och näringslivsfrågor.

Strukturbild för Göteborgsregionen

Göteborgsregionens strukturbild är en överenskommelse om ett gemensamt ansvar för en långsiktigt hållbar regional struktur. I det gemensamma ansvaret ingår att utveckla samspelet mellan bebyggelseutveckling och transportinfrastruktur. Struktur bilden utgör stöd för kommunernas egna arbeten med översiktsplaner och läggs till grund för diskussioner i gränsövergripande frågor. Den utgör också underlag i dialogen med statliga verk och myndigheter i fråga om åtgärder i infrastrukturen m m.

Struktur bilden visar på samspelet mellan kärnan (centrala delen av Göteborg), det sammanhängande

Struktur bild för Göteborgsregionen

stadsområdet, huvudstråken för infrastruktur (pendel, regiontågstråk, motorvägar), kustzonen, de gröna kilarna (sammanhängande skogs- och jordbrukslandskap) samt Göta älv.

Inriktningen är att huvudstråken som utgör ryggraden i Göteborgsregionen ska stärkas för att alla delar av regionen ska bli långsiktigt livskraftiga. Utvecklingen av huvudstråken ska ske med stöd av en attraktiv och kraftfull pendel- och regiontågtrafik. Den bärande inrikt-

ningen för struktur bilden är att kommunerna lokalt tar ansvar för att följa struktur bild och överenskommelse.

Kungälv kommun är del av struktur bildens huvudstråk genom Bohusbanan och E6:an. Att stärka huvudstråket innebär att stationsområden och större knutpunkter behöver utvecklas. Det är därför angeläget att inriktningen går mot ett bostadsbyggande i dessa lägen, eller i områden med god kollektivtrafik knutna till stationslägena. Det är även viktigt att det finns goda förutsättningar för att gå eller cykla om bostadsbyggandet sker inom en kilometer från stationsläget. Utöver bostäder bör handel och arbetsintensiva företag som har ett större upptagningsområde än den egna orten, etableras i dessa lägen. I GR:s pågående arbete med en regional handelsstrategi är inriktningen att lokalisera handel medvetet utifrån struktur bildens intentioner. I ett övergripande perspektiv gäller bl a att prioritera handel i tätorter, att vara restriktiv mot externhandel samt att undvika utspridning av handel i industriområden.

Kungälv kommun utgör även delar av struktur bildens gröna kilar. Detta innebär ett ansvar för att dessa ska tas till vara och utvecklas för att stärka Göteborgsregionen som helhet. Särskild uppmärksamhet ska ägnas åt markanvändningen i mötet mellan tätortsområden och landsbygd och/eller grönområden.

K2020 – framtidens kollektivtrafik

För att nå en hållbar utveckling är kollektivtrafiken ett viktigt medel. Ett av Göteborgsregionens mål är att minst 40 procent av resorna ska ske med kollektivtrafik år 2025, vilket innebär en fördubbling av resandet med kollektivtrafiken. Detta ställer inte bara krav på hur kollektivtrafiken utformas utan också hur regionen utvecklas med bebyggelse och arbetsplatser. De fem huvudstråken som

Foto: Bettina Leckborn

Foto: mostphotos.com/pebra

Foto: mostphotos.com/pixelbilder

försörjs av tågtrafik måste förstärkas samtidigt som stråken och kärnan stärks med ny bebyggelse och arbetsplatser.

K2020-lokalt är Kungälv's lokala process för att uppnå det övergripande målet. Arbetet i Kungälv har utgått från att skapa en översiktlig strukturbild för kollektivtrafiken. Samtidigt som trafiken utnyttjar dagens system möjliggör strukturbilden framtida utveckling och förändringar när det gäller val av trafikslag. Kollektivtrafikstrukturen i Kungälv bygger framförallt på två parallella stråk till och från regionens kärna Göteborg. Det är tågtrafik på Bohusbanan via Ytterby och Kode och busstrafik på motorvägen via Kungälv och Kode.

ÖKAD KOMPLEXITET

Den stora utmaningen för planeringen ligger i att utveckla ett säkert samhälle så långt detta är möjligt. Detta kan också ses som en rimlig motåtgärd mot den alltmer ökande komplexiteten i samhällssystemen, varigenom riskerna har ökat, särskilt i försörjningssystemen. Ovanpå denna komplexitet hamnar frågan om hur de framtida klimatförändringarna kan påverka den översiktliga planeringen.

Följder av klimattförändringar

Att klimatet ändras medför förändringar på mark- och vattenanvändningen. Kommunernas samhällsplanering måste vara framsynt och anpassas till förändringen av klimatet. Översiktsplanen är ett viktigt steg i att styra samhällsbyggandet mot en struktur som innebär att kommunens klimatpåverkan minskar.

För Kungälv's kommun är det framförallt havsvattennivåhöjningar och översvämning samt dess betydelse för den fysiska planeringen som måste lyftas fram. Frågor som måste uppmärksammas i den fysiska planeringen är t ex

FN:S KLIMATRAPPORT

Utvärderingsrapporten från FN:s klimatpanel (IPCC) presenterades 2007 och baseras på data fram till och med 2005. IPCC fastslår i utvärderingsrapporten följande:

- Observationer av ökade globala genomsnittliga luft- och havstemperaturer, utbredd snö- och is-smältning och en höjning av den globala havsytan visar entydigt på en pågående uppvärmning av klimatsystemet.
- Stigande havsytanivåer är konsistent med uppvärmningen. Den globalt genomsnittliga havsytanivån har sedan 1961 stigit med i genomsnitt 1,8 [1,3–2,3] mm/år och sedan 1993 med 3,1 [2,4–3,8] mm/år.
- De årliga utsläppen av växthusgaser som beror på mänsklig aktivitet har ökat sedan förindustriell

tid. Mellan 1970 och 2004 var ökningen 70 procent.

- Nederbörden har mellan 1900 och 2005 ökat markant i bland annat Nordeuropa.
- Med "nuvarande åtgärder och begränsningar" kommer utsläppen att fortsätta öka under de närmaste årtiondena. Beroende på hur snabbt denna ökning sker bedömer IPCC att havsytan kommer att öka med mellan 18-59 centimeter under detta århundrade. Denna bedömning innefattar dock inte bidrag från ökade isflöden från Grönland eller Antarktis. Lokalt kan havens yta öka mer. Det gäller bland annat Nordsjön där ökningen bedöms bli 2 decimeter över genomsnittet p g a ökade västvindar och ändrad sötvattenbalans.

nivåer för bebyggelse och infrastruktur (vägar, ledningar etc). Särskilt viktigt är anpassningen för samhällsviktiga anläggningar, liksom tätortsvisa översvämningstudier med bedömning av åtgärdsbehov.

Även tillståndet för havet kommer att påverkas av ett varmare klimat på många sätt. Vattentemperaturen kommer att höjas med mindre is på vintern som resultat. Salthalt, strömmar och havsnivå är andra faktorer som forskarna tror kommer att påverkas av ett förändrat klimat. Vissa arter kommer att bli mer framgångsrika i ett varmare klimat medan andra kan komma att minska. Till exempel kan fisksamhällets sammansättning förändras genom att konkurrensförhållandet mellan olika arter påverkas. Men det är svårt att förutsäga vad som kommer att hända eftersom havets ekosystem är så sammansatta.

Produktiv åkermark

Ökande folkmängd globalt i kombination med förstörelse av åkermark, utfiskning av haven, klimattförändringar och en förväntad minskad tillgång på olja bidrar tillsammans till att livsmedelspriserna har ökat och att vi riskerar att möta en minskad tillgång på livsmedel globalt. Att värna om produktiv åkermark är därför en viktig del i den lokala planeringen för att bidra till ett globalt hållbart samhälle.

I vision för Kungälv's kommun (sid 4) anges att jordbruksmark som grundprincip inte ska användas för ny bebyggelse. För att främja en utveckling av våra tätorter kan dock tätortsnära jordbruksmark behöva tas i anspråk, enligt visionen.

3. ÖVERGRIPANDE INRIKTNING

KUNGÄLVS ANSVAR FÖR HUVUDSTRÅKET

ATTRAKTIVA BOENDEMILJÖER

ETT DIFFERENTIERAT NÄRINGS-LIV

ETT HÅLLBART TRANSPORTSYSTEM

MILJÖ OCH ENERGI

HÖGA NATUR- OCH KULTURVÄRDEN

KUNGÄLVS ANSVAR FÖR HUVUDSTRÅKET

“ **VISION 2020:** *Bygg vidare på dagens struktur, utveckla serviceorterna och använd prioriterade kustområden för boende, rekreation och besöksnäring*

Inledning

Målet för översiktsplanen är att Kungälv kommun ska kunna växa till 50 000 invånare år 2020. Översiktsplanens övergripande principer för framtida markanvändning och bebyggelseutveckling ska stimulera befolkningstillväxten och stärka förutsättningarna för näringslivet i Kungälv och i en stor och geografiskt växande region. Befolkningsrika tätorter ska bindas samman enligt en hållbar struktur.

Genom Göteborgsregionens strukturbild tar kommunerna ett gemensamt ansvar för att den regionala strukturen är långsiktigt hållbar. En regional målsättning är att utvecklingen av huvudstråken ska ske med stöd av en attraktiv och kraftfull kollektivtrafik. Kungälvs läge innebär att kommunen har ett särskilt ansvar för huvudstråket.

Kungälvs struktur 2020

Utvecklingen av transportsystemet och bebyggelse ska samordnas. Förslagen till framtida markanvändning ska stärka underlaget för kollektivtrafik för att möjliggöra en mer långsiktigt hållbar samt klimat- och miljöanpassad utveckling av bebyggelsestruktur och transportsystem. Detta innebär att bebyggelseutveckling i första hand ska ske i orterna längs E6 och Bohusbanan, d v s kommunens huvudstråk. Serviceorterna ska utvecklas för att stärka underlaget för kollektivtrafik och service. Grundläggande för samtliga orter är att utvecklingen ska ske inifrån och ut.

För kustzonen är inriktningen att ny bebyggelse ska

tillkomma i prioriterade orter med tillgång till kollektivtrafik. På landsbygden i övrigt sker en liten andel av kommunens bebyggelseutveckling.

Ökad befolkning och täthet blir avgörande för kommunens framgång. Förslagen ort- och bebyggelsestruktur syftar till att stimulera hållbar tillväxt i hela kommunen. Kungälvs identitet och attraktivitet som mötesplats och besöksmål stärks när samspelet mellan kommunens serviceorter, Kungälv och Göteborgsregionen ökar. Människor med många olika livsstilar får tillgång till ett större, rikare och mer mångfaldigt utbud av kultur, evenemang och shopping, liksom integrerade boende- och arbetsmiljöer som är bra för kvinnor och män, barn och gamla, oavsett etnisk bakgrund. Kungälvs och Marstrands historiska miljöer har en stor utvecklingspotential. Fler hotell, restauranger och andra mötesplatser kan bidra till ökat kvällsliv och stärkt attraktivitet.

Huvudstråket

Till huvudstråket som har sitt ursprung i GR:s strukturbild, hör Kungälv, Ytterby och Kode. Stråket har frekvent kollektivtrafik med tåg på Bohusbanan och Expressbuss på E6:an. Intill stations- och hållplatslägena, dvs stråkets noder, finns stor potential att förtäta och utveckla befintliga orter. Områden inom gångavstånd till stationsområdet i Ytterby samt motorvägshållplats och busstationen i Kungälv ska ha särskilt hög bebyggelsestäthet.

Sekundärt stråk

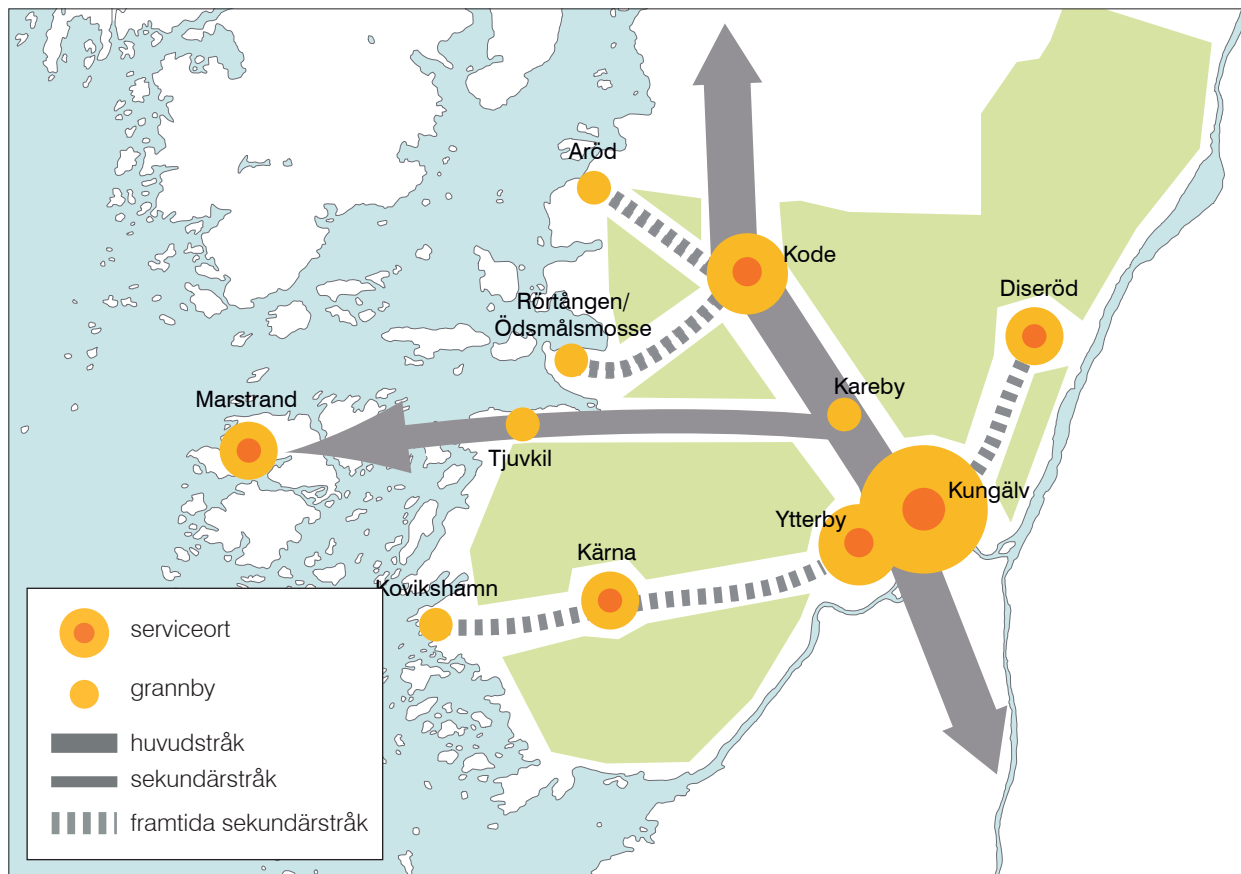
Till det sekundära stråket hör Marstrand, Instön och Tjuvkil. Längs väg 168 finns etablerad kollektivtrafik med god turtäthet och målpunkter för boende, verksamheter och turism. Det är vidare en del av kommunen som erbjuder attraktiva boendekvaliteter och som kan utgöra

stödjepunkter för omkringliggande bebyggelse. Utmed stråket finns goda utvecklingsförutsättningar för besök- och turismnäringen t ex camping/bäddplatser och besöksmålsrelaterade aktiviteter.

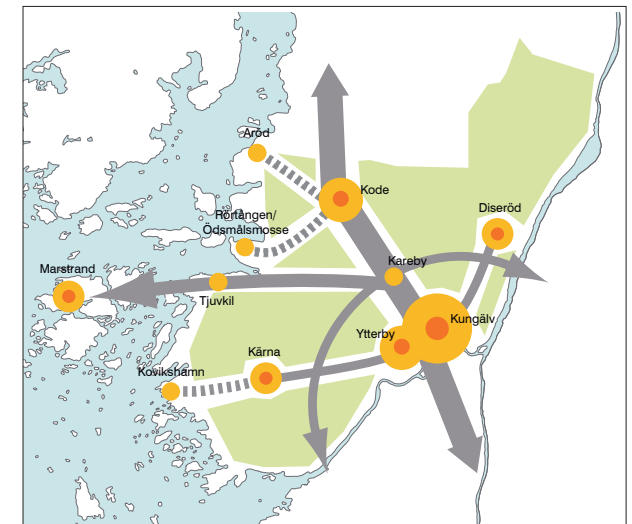
Inom detta stråk kan det vara tänkbart med nya plan-områden för bostäder förutsatt att dessa områden stämmer överens med prövningskriterierna som redovisas i kapitel 5, Regler och rekommendationer.

Bostadsförsörjning - geografisk fördelning

För att nå målbilden om 50 000 invånare ger översiktsplanen möjlighet för ungefär 4500 nya bostäder fram till år 2020. Kungälv's kommuns planeringsberedskap ska möjliggöra att i genomsnitt minst 400 bostäder kan färdigställas per år. En lämplig inriktning är att fördela kommunens bostadsbehov utifrån regionala strukturnivåer enligt målbilden 50 000 invånare år 2020.

Kungälv's strukturbild 2020

Utblick strukturbild 2050

Tänkbar geografisk fördelning av nya bostäder:
 Huvudstråket = (65 % = 3000 bostäder)
 Sekundärt stråk (15 % = 650 bostäder)
 Kärna & Diseröd (5-10 % = 200-400 bostäder)
 Kusten/övrigt (10-15 % = 400-650 bostäder)

Utblick 2050

Kärna och Diseröd ligger utmed stråk med lägre turtäthet än i huvudstråket och sekundärstråket, där t ex Kode och Marstrand ingår. På sikt kan även dessa stråk stärkas och utvecklas till sekundära stråk. Etablering av handel, företag eller serviceinrättningar i orten ökar resandet in till och ut från orten vilket även stärker möjligheterna att öka turtätheten med kollektivtrafiken. En utveckling enligt detta stärker förutsättningarna för orterna att långsiktigt integreras i en hållbar regional utveckling. En möjlighet är nya förbindelser österut över Göta älv samt söderut över Nordre älv. Dessa behöver analyseras i ett regionalt perspektiv.

Serviceorter

Målsättningen är att en serviceort på lång sikt ska ha en befolkning på 3 000 invånare för att ha underlag för ett grundutbud av service med bl a förskola/skola, livsmedelsbutik, attraktiva mötesplatser och rika möjligheter till kultur och fritid. Väl fungerande kollektivtrafik är en nödvändig förutsättning. Det ska vara möjligt att bo i en serviceort utan att ha en egen bil. På kort sikt är förutsättningen för rimlig kollektivtrafik 1 500-2 500 invånare.

I Kungälv kommun finns fyra serviceorter. Kareby och Ytterby som i Kommunplan 2000 definierades som serviceorter utgör nu istället delar av centralorten Kungälv/Ytterby/Kareby. I närheten av serviceorterna finns grannbyar som fungerar som stödorter för att skapa ett bättre underlag. Serviceorterna med grannbyar är:

- Kode med grannbyarna Aröd och Rörtången/Ödsmålsosse
- Marstrand med grannbyarna Instön och Tjuvkil
- Kärna med grannbyarna Kovikshamn och Vedhall
- Diseröd

Service i en serviceort

I en serviceort ska förutsättningar skapas för följande när det gäller offentlig verksamhet och service:

- Förskola/skola/fritidshem
- Fritidsgård/aktivitetshus

Foto: mostphotos.com/monkeybusiness

- Bibliotek/skolbibliotek
- Idrottshall och idrottsplats
- Seniorboende (egna lägenheter för 60+, med god tillgänglighet och gemensam service)
- Distriktssköterska
- Tandvård
- Livsmedelsbutik
- Annan kommersiell service utifrån lokala förutsättningar ex café, frisör

Däremot kan det inte i en serviceort i första hand finnas förutsättningar och underlag för:

- Övrig hälso- och sjukvård
- Äldreboende
- Sällanköpsvaror

Tjuvkil skiljer sig något från övriga grannbyar. Under åren fram till 2020 kommer Tjuvkil att växa till drygt 1000 invånare. Det innebär behov av utökad service av framförallt barnomsorg. Fortsatta utredningar behövs för översyn av framtida servicebehov inom orten. På sikt kan även Tjuvkil bli en serviceort.

Många av de som bor i serviceorterna arbetar på annat håll, men ett stort antal har sin sysselsättning där de bor. Kommunen tillvarar sina möjligheter att skapa förutsättningar för företag som kan komplettera arbetstillfällena inom offentlig service. Genom att skapa underlag för den offentliga verksamheten skapas också förutsättningar för kommersiell service. Förskola och skola kan vara ett sådant avgörande stöd för livsmedelshandel och annan service.

Kusten

Kusten ska utgöra en resurs för bebyggelseutveckling och genom att prioritera några utpekade områden stöds kollektivtrafiken. Områden som är aktuella är Kovikshamn, Ödsmålsosse, Rörtången, Aröd, Tjuvkil, Instön och Marstrand. Omvandling av fritidshus till helårsboende och komplettering med ny bebyggelse i dessa orter möter efterfrågan på boende nära naturen och havet.

Utvecklingen av kustområden och landsbygden ska ske med hänsyn till natur- och kulturvärden, strandskyddet ska värnas och friluftsliv främjas. Utanför utvecklingsområdena i kustzonen ska ny bebyggelse prövas restriktivt. Utvärdering av denna inriktning ska ske inför nästa aktualitetsprövning.

ATTRAKTIVA BOENDEMILJÖER

“ **VISION 2020:** Alla i Kungälv ska känna sig trygga, välkomna och accepterade. Kungälv ska utvecklas och vara tillgängligt för alla individer.

Kungälvs kommun ska kunna erbjuda ett varierat utbud av bostäder och boendemiljöer med mer attraktiva alternativ än idag. Kommunen ska bygga bostäder för den egna befolkningen men också för att möta en regional efterfrågan. En blandad bebyggelse och bostäder med olika upplåtelseform ska eftersträvas i alla kommunens delar och områden. Utbudet på bostadsmarknaden ska passa människor i olika livssituationer, med skilda ekonomiska förutsättningar och egna personliga uppfattningar om livskvalitet.

Tillskott av nya bostäder ska utgå från lokala förutsättningar och ta hänsyn till orternas olika karaktär, skala och identitet. Förtätning kan se olika ut beroende om det sker i Kungälv – Ytterby, där bebyggelsen kan vara högre och mer stadslig, eller om det sker i serviceorterna där en annan skala passar in och förstärker orten bättre. Det är också viktigt att komplettera med det som saknas på orten. För hållbar utveckling krävs även centrumkärnor som tydligt bär orternas identitet och är attraktiva som mötesplatser.

Ett inbjudande torg i centrum

Serviceorterna ska vara naturliga centrum där de attraktiva boendemiljöerna ska bevaras och vidareutvecklas. Närheten till natur, strövområden och ett rikt kultur- och fritidsliv är viktigt inslag.

Genom gestaltning och utformning ska orternas cen-

Foto: Bettina Leckborn

trumpunkt bli tydlig. En busstation kan bli en inbjudande torgmiljö. I varje serviceort ska förutsättningar skapas för mötesplatser. Samordning av flera verksamheter – offentliga och kommersiella - är förutsättningar för möten och effektiv resursanvändning. Servicen ska finnas lättillgänglig och nära andra funktioner för att underlätta människornas vardagsliv.

En mer koncentrerad bebyggelse

En mer koncentrerad och sammanhållen bebyggelse i orterna är ett sätt att ge jämlikare levnadsvillkor, genom att de kan bidra till kortare avstånd mellan exempelvis bostaden och arbetsplatsen eller mellan bostaden och livsmedelsbutiken eller närhet till kompisar och idrottsanläggningar. Ett tätare samhälle med fler invånare innebär att underlaget för service och kollektivtrafik ökar. Andra skäl till att bygga tätt kan handla om att skapa stadsmässiga kvaliteter men också om att exempelvis den tekniska försörjningen kan lösas mer tillfredsställande och att åkermark kan bevaras.

En livsmedelsbutik behöver ett underlag på ca 3 000 invånare för att vara ekonomiskt bärkraftig. En koncentrerad bebyggelse i serviceorten stödjer bäst en livsmedelsbutik gentemot konkurrens från framförallt Kungälv. En koncentrerad bebyggelse stödjer i sin tur en god kollektivtrafik. Det innebär också en närhet inom orten med gångavstånd till den vardagliga servicen.

För att grannbyarna ska kunna komplettera serviceorterna med befolkningsunderlag för service och kollektivtrafik ställs också höga krav på serviceorternas utformning och gestaltning. Upplevelsen av att handla i serviceorten och utbudet av varor ska vara så bra att invånarna i första hand väljer att handla där till vardags. Lokala aktörer ska känna att serviceorten är en attraktiv plats för att vidareutveckla servicen.

Flera olika bostadstyper och olika upplåtelseformer bidrar också till att skapa en hållbar utveckling i orterna. Det ska vara möjligt att bo i en serviceort i de flesta av livets skeden. En serviceorts täthet och lokala förhållanden kan ge möjligheter att vara föregångare i ett energieffektivt samhälle. Serviceorterna ska stimuleras att utveckla sin egen identitet och profil för att öka attraktionskraften.

Attraktiva mötesplatser

För att en mötesplats ska vara attraktiv bör den ligga centralt i orten. Där ska finnas möjligheter att träffa folk och ta del av regelbundna aktiviteter och enstaka arrangemang. Dit lockas många av serviceortens och grannbyarnas invånare och där ska de ha möjlighet att själva utforma det som händer. Samlingslokaler ska vara flexibla och ge utrymme för olika målgruppers behov. På sikt kan det bli möjligt att till stor del använda samma lokaler för aktiviteter inom ramen för fritidsklubb, fritidsgård, pensionärsträffar och även förskola och skola.

Mötesplatser bör ligga i anslutning till skolan och här samlas sådant som bibliotek, kafé, dansgolv, scen, verkstad/ateljé och publika datorer. Även idrottshallar och idrottsplatser fungerar som mötesplatser. Verksamheterna drivs till stor del av föreningslivet, studieförbunden och delar av det lokala näringslivet.

Även naturmiljöer – skog och ängar, sjöar och hav – är viktiga mötesplatser och ska vara lätt tillgängliga. Det gäller att värna närströvmråden kring alla orter som kanske är omgivna av jordbrukslandskap eller kust. Den som väljer att bo på landet, ska kunna njuta av det. För vissa mindre orter kan en omvandling från fritidsboende till åretruntboende innebära att nya behov uppstår. Hamnar och badplatser är viktiga under sommaren men behöver kanske kompletteras med andra mötesplatser under vinterhalvåret.

LÄS MER

- Underlagsrapporten Bostäder och verksamheter, 20111019
- Styrdokument för bostadsförsörjning

Foto: Lena Nielsen

ETT DIFFERENTIERAT NÄRINGS LIV

“ **VISION 2020: Småskalig industri främjas i serviceorterna. Satsningen på verksamhetsområden norr om Rollsbo längs med E6 ska fortsätta.**

Näringslivet ska stärkas genom att sysselsättning, branschstruktur och konkurrenskraft främjas inom en tätare, folkrikare och geografiskt utvidgad arbetsmarknad. Det ska finnas mark för verksamhetsområden i anslutning till samtliga serviceorter. Markbehovet för nya verksamhetsområden ska tillgodoses under förutsättning att hänsyn tas till natur- och kulturvärden.

Kommunens bedömning är att befintliga verksamhetsområden har goda förutsättningar att utvecklas. Intressanta lägen för nya områden är främst i närheten av E6:an, i områden som kan försörjas med kollektivtrafik. För transportintensiv verksamhet bör möjligheter till transporter på järnväg tas tillvara. Transportintensiva och storskaliga verksamheter behöver utredas noggrant innan en eventuell etablering kan ske.

Mindre störande verksamheter som t ex tjänsteföretag, hantverk och service kan med fördel planeras in i blandade bebyggelseområden för att hålla områden levande även under dagarna.

Näringslivets utveckling och framtidsbranscher

Det ökade intresset för miljö- och klimatfrågor är inte längre bara en trend utan ett begrepp och en strategisk fråga. Kungälv och regionen ligger långt framme när det gäller hållbar utveckling. Kommunens energibolag låg i framkant när det gällde byggnationen av Europas största område för solfångare. Generellt gäller att det är viktigt

att ta vara på de entreprenörer och företag som arbetar inom områden för hållbar utveckling. Det kan gälla byggnation eller ombyggnation av fastigheter, forskning kring nya energikällor, utbildning, biobränsle – allt som har med hållbar utveckling att göra.

Med nära koppling till sjukhuset, utbildningssamverkan och en trend där människor i allt högre grad investerar i sitt eget välbefinnande, har även folkhälsobranschen goda förutsättningar för en stark utveckling i Kungälv kommun.

Besöksnäring

Kungälv är en växande turismkommun med tillgång till både skog och hav, historia och miljö, vilket gör det till en attraktiv upplevelsedestination. Efterfrågan på verksamheter inom turismnäringen ökar och utvecklingen tyder på att turismen kan bli en växande näringsgren året om. Potentialen kan förbättras genom att utveckla infrastruktur för turism såsom exempelvis båthamnar, campingplatser och boendeanläggningar.

Marstrand och Kungälv är viktiga attraktioner för besökare. Ett viktigt utvecklingsområde är även stråket längs väg 168 ”från fästning till fästning”. Här finns goda förutsättningar, exempelvis intressanta kulturmiljöer, för utveckling av besöksnäringen genom camping, utbyggnad av cykelvägar, hamnanläggningar och andra verksamheter kopplade till turism. Att utveckla stråket skapar tydliga målpunkter vilka i sig utgör en viktig del av kommunens arbete med att etablera kollektivtrafik med god turtäthet utmed stråket.

I Kungälv kommun finns höga natur- och kulturvärden och det finns mycket att erbjuda för friluftslivet genom Svartedalen med Bohusleden och fiskesjöar m m. I kommunen finns många golfanläggningar som är viktiga

som turism- och fritidsanläggningar. Områden med höga kulturvärden bör tas tillvara för en utvecklad turism dock utan att värdena försämras.

Handel

Handeln är en viktig förutsättning för en attraktiv kommun. Kungälv har en lång tradition av handel i alla dess former och har möjligheter att utveckla ett komplement till regioncentrum som gör att allt fler vardagsfunktioner får sin lösning i Kungälv.

Handelsstrukturen i kommunen består av handeln i Kungälv stadskärna, Ytterby centrum och Marstrand samt serviceorterna Kode, Kärna, Diseröd. Denna struktur bidrar till ett minskat resebehov samtidigt som det stärker stadskärnan och serviceorterna och backar upp en levande landsbygd. Kommunens inriktning är att Kungälv centrum ska bestå som kommunens kommersiella centrum. Kommunen har även som målsättning att i varje ort skapa förutsättningar för en god butiksutveckling. För att behålla och stärka underlaget i serviceorterna är det viktigt att ny bebyggelse lokaliseras dit.

Kommunens inriktning är att lokalisera handel medvetet utifrån strukturbildens (GR) intentioner vilket innebär att handel i tätorter prioriteras, att kommunen är restriktiv mot externhandel samt att utspridning av handel i industriområden undviks.

LÄS MER

- Handelstrategin för Kungälv stad, 2006-02-17
- Idealbild - En vision om Kungälv stadskärna
- Handelsstrategi för Göteborgsregionen (GR)

ETT HÅLLBART TRANSPORTSYSTEM

“ **VISION 2020:** *Bebyggelseutvecklingen ska stödja en välutbyggd och attraktiv kollektivtrafik.*

Kungälv kommun arbetar med att minska transporterens negativa påverkan på miljön. Fysiska åtgärder behöver kompletteras med beteendeförändringar. Höga krav på framsynhet och nytänkande i planering och genomförande så att kommunen kan växa utan att miljöbelastningen ökar. Kungälv har även ställt sig bakom målbilden om framtidens kollektivtrafik (K2020) som tagits fram inom GR. Genom kraftigt förbättrad kollektivtrafik är målet att betydligt fler ska åka kollektivt.

Karakteren på Kungälv bostadsbestånd ställer krav på kollektivtrafiken och vilken typ av lösningar som behövs för att öka kollektivtrafikandelen. Det handlar om att göra Kungälv huvudstråk och knutpunkter attraktiva för hushåll med höga krav på tillgänglighet till både service och arbete/bostad.

I Kungälv kommun finns tre viktiga större knutpunkter

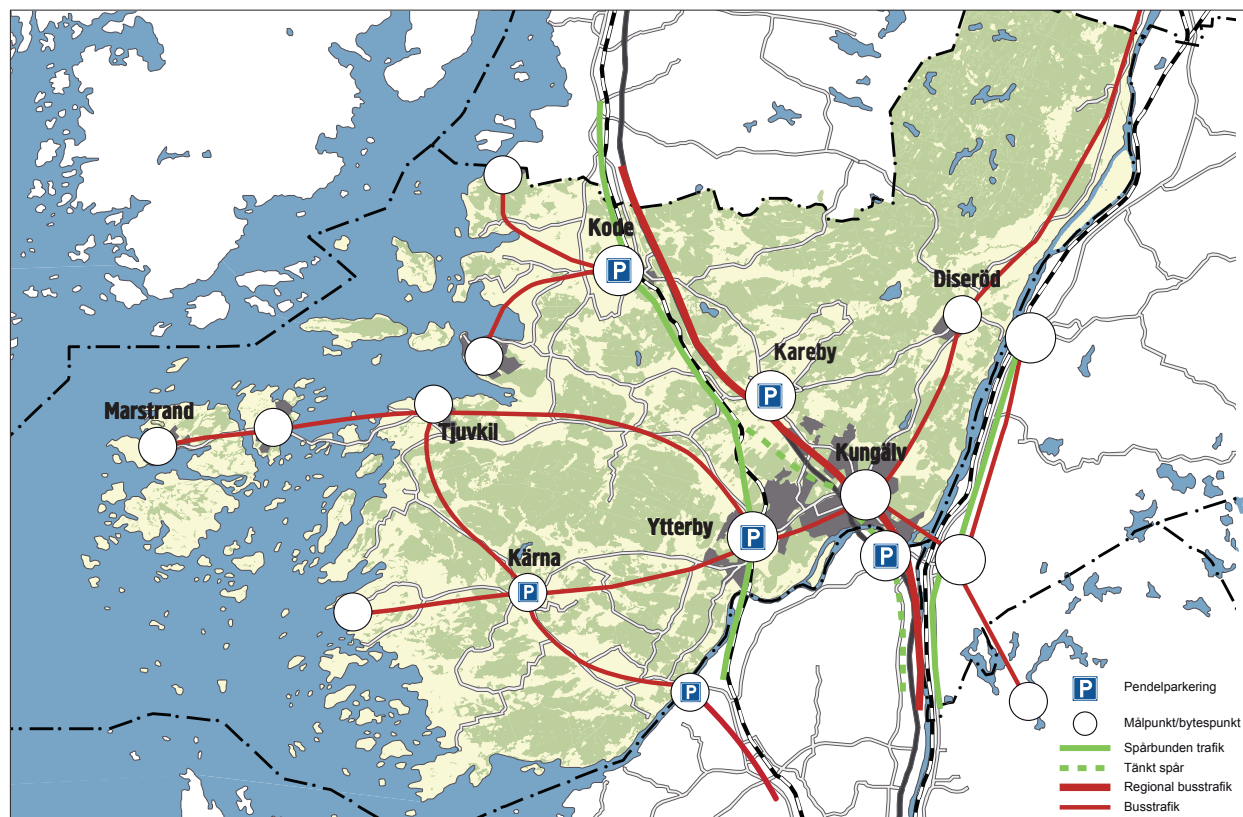
Foto: Lena Nielsen

ter för kollektivtrafiken; Kungälv, Ytterby och Kode. Vid dessa knutpunkter finns viktiga kopplingar mellan regional och lokal kollektivtrafik. Kärna och Diseröd är två mindre knutpunkter som är viktiga för det lokala kollektivtrafiknätet. Vid samtliga knutpunkter ska tillgängligheten öka, pendelparkeringsmöjligheter säkerställas och kopplingar till gång- och cykel stärkas. I nära anslutning till knutpunkterna ska en hög bebyggelsestäthet eftersträvas.

Kollektivtrafiksatsningar bör kompletteras med säkra cykelvägar, bra gångstråk och pendelparkeringar. Detta gäl-

ler särskilt för de vägar och stråk som finns i anslutning till större kollektivtrafikanläggningar. Likaså är det viktigt att ny bebyggelse i anslutning till bra lägen för kollektivtrafik samordnas och stödjer tillgängligheten i närområdet.

För att bebyggelseutvecklingen i kommunen ska stödja utbyggnad av en effektiv kollektivtrafik och för att pendlingsbar kollektivtrafik ska kunna erbjudas i nya områden bör utbyggnad ske i stråk som har god kollektivtrafikförsörjning, eller där kollektivtrafiken kan utvecklas så att trafiken blir attraktiv.

Framtida kollektivtrafikstråk i Kungälv kommun (K2020 Lokal)

Viktiga framtida projekt

Ett antal nya stora trafikprojekt i kommunen bidrar till att skapa en struktur som sedan kan användas för kollektivt resande, godstransporter och privata bilresor. Fram till 2020 kommer endast ett fåtal av dessa att vara genomförda. Andra kommer senare och påverkar i sin tur den lokala strukturbilden ytterligare.

Kommunala vägprojekt kommer i huvudsak att genomföras som konsekvenser av pågående och tillkommande utbyggnad av bostäder och verksamheter runt om i kommunen.

Grokarebymotet

Under perioden 2014-2017 är det planerat att det första stora, av kommunen medfinansierade projektet påbörjas. Det gäller Grokarebymotet och den korta vägsträcka som leder mellan detta nya mot och väg 168. När vägen tas i bruk avlastar den Marstrandsvägen mellan Kungälv och Ekelöv. Det gamla vägreservatet öster om Ytterby tas nu bort i och med denna översiktsplan och marken används för annat ändamål. Objektet finns med i den regionala planen för transportinfrastruktur 2010-2021.

Väg 168

En förbifart på väg 168 söder om Tjuvkil har funnits med i planeringen länge och kommer förhoppningsvis till stånd inom en 10 års period. Förbifarten finns med i den regionala planen för transportinfrastruktur 2010-2021. Samtidigt som förbifarten kommer att planeras kommer kommunen se över möjligheterna att lägga en gång- och cykelbana längs med den befintliga sträckningen av väg 168. Det är viktigt med ett sammanhängande gc-stråk längs hela 168:an och andra åtgärder som höjer trafiksäkerheten. För att få detta till stånd kan det vara nödvändigt att studera olika finansieringsalternativ.

Resecentrum i Kungälv

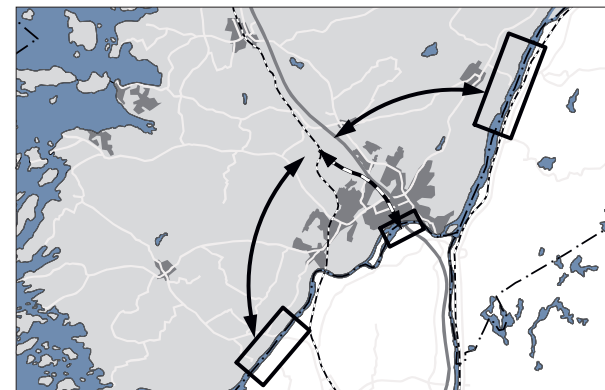
För att tydligare koppla ihop den lokala kollektivtrafiken med den regionala planeras ett nytt resecentrum att anläggas i närheten av Kungälvs motorväghållplats. Objektet Kungälvs resecentrum finns med i den regionala planen för transportinfrastruktur 2010-2021. Den nya knutpunkten syftar även till att binda ihop Kungälvs östra och västra delar. Detta viktiga projekt planerar kommunen att, tillsammans med Västrafik, genomföra under perioden för översiktsplanens genomförande.

Kungälvsmotet

Kungälvsmotet är Kungälvs viktigaste koppling till det övergripande vägnätet. Här förbinds väg 168 med E6. En genomförbarhetsstudie har genomförts för att utifrån långsiktiga planeringsförutsättningar skissera en framtida utformning av trafikplatsen. Ett alternativ som studerats är att istället för omfattande underhållsarbete ersätta med en bro över E6 i ett nytt läge.

Nya förbindelser över Nordre älv och Göta älv

Befintlig E6-bro genom Kungälv har nått sin trafikmässiga kapacitet och en utredning av Vägverket 2008 visar att den inte kan utvidgas med fler körfält. Detta konstaterande skapar funderingar på eventuella behov av ytterligare transportförbindelser över älvarna, antingen parallellt med dagens system eller på nya platser. Denna fråga behöver lyftas i ett större perspektiv för att få en regional konsekvensanalys avseende vilken påverkan och vilka effekter olika alternativ får. I detta sammanhang kan man fundera på om en ny länk över till Ale kommun, till exempel i höjd med Diseröd-Nol, skulle avlasta E6 genom Kungälv tillräckligt mycket samtidigt som kustbandet blir mer tillgängligt österifrån. Alternativen

Nya möjliga väg- och järnvägsförbindelser på lång sikt samt nya möjliga förbindelser över Nordre älv och Göta älv

tivt eller parallellt med studien av en länk till Ale bör en fast förbindelse vid Kornhall med eller utan tillhörande koppling upp till väg 168 studeras och analyseras. Dessa tvärförbindelser finns inte med i GR:s strukturbild vilket medför att frågan måste lyftas upp till regional nivå och i samarbete med grannkommuner och Trafikverket.

Ny järnvägsdragning via Kungälvs tätort

Trafikverket har genomfört en idéstudie för Södra Bohusbanan mellan Göteborg och Uddevalla. För Kungälvs del har det varit viktigt att i processen belysa möjligheterna med en ny kompletterande järnvägssträckning med en station i centrala Kungälv. Inom ramen för idéstudien diskuteras detta som en möjlighet på lång sikt. I översiktsplanen mark- och vattenanvändningskarta redovisas översiktligt var en framtida sträckning skulle kunna vara aktuell, parallellt med E6 med möjlighet att ansluta till befintlig järnväg i höjd med Kareby, men sträckningen är inte utlagd i form av ett reservat.

Ny förbindelse till Tjörn

Tjörns kommun lyfter i samrådshandlingen för sin översiktsplan frågan om en ny förbindelse till ön. Enligt de översiktliga utredningar som de utfört skulle en förbindelse vara möjlig från ett område norr om Rönnäng och en anslutning vara möjlig vid Tjuvkil. En annan tänkbar förbindelse skulle enligt utredningarna vara möjlig mellan Fagerfjäll och Aröds-området. Denna kustförbindelse skulle även leda över Tjörn, vidare norrut. Det kan konstateras att en ny förbindelse till Tjörn innebär förändringar i Kungälv's kommun t ex vad gäller bebyggelsestruktur och belastningar på vägnät. Den föreslagna nya förbindelsen väcker även en rad frågor som lämpligen bör analyseras i ett regionalt perspektiv.

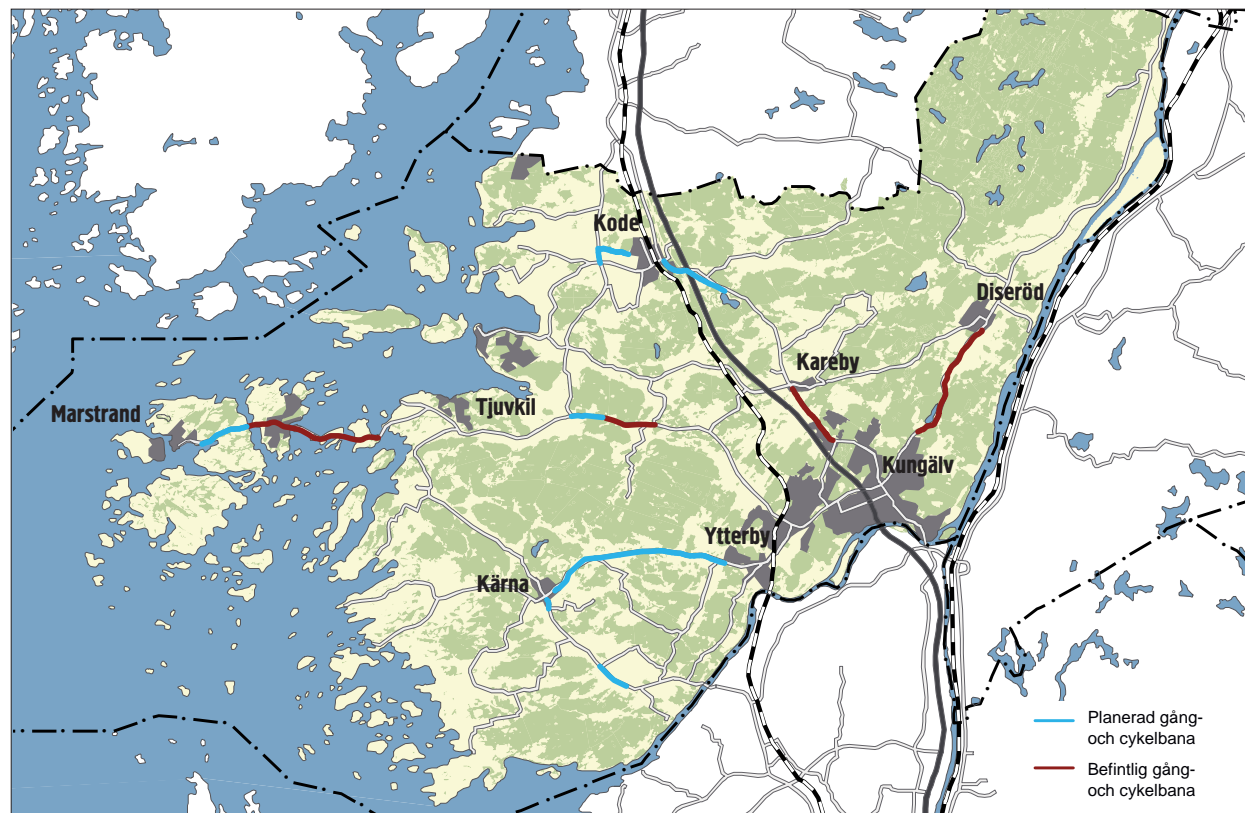
Gång och cykel

Från och med år 2006 ökade kommunen satsningen på gång- och cykelvägar med sikte på ett sammanhängande huvudnät av gång- och cykelvägar, i möjligaste mån skilt från biltrafiksystemet. I första hand ska tätorternas interna nät prioriteras, därefter kontakt med områdena närmast utanför och slutligen förbindelser mellan tätorter.

Före år 2020 kommer ca 10 gång- och cykelprojekt att vara genomförda. Dessa utgör antingen kompletterande länkar eller ökar utsträckningen av de vägar som redan finns inom tätorterna. Att dessa byggs är mycket viktigt för möjligheterna att tryggt och säkert ta sig till skolor, arbetsplatser och till kollektivtrafikhållplatser av olika slag.

I kommunens Trafikplan redogör man för befintliga gång- och cykelbanor i serviceorterna och visar de kompletterande länkar som behövs mellan befintliga gång- och cykelbanor inom serviceorterna.

Cykling från fästning till fästning är ett EU-projekt som kommer att utreda möjligheterna att använda be-

Planerade gång- och cykelprojekt

fintliga stigar och vägar mellan Carlstens fästning och Bohus fästning. Cykelled Skagerak-Kattegatt är också ett pågående projekt längs med västkusten.

Sjöfart

Göta Älv och Hakefjorden är farleder av riksintresse och viktiga som transportleder för sjöfarten till Väneren och till hamnarna Wallhamn, Stenungsund och Uddevalla. (Nordre Älv är inte möjlig för sjöfart då mynningen är grund och omfattas av Natura 2000-skydd).

LÄS MER

- Trafikplan för kommunens tätorter (revideras och beräknas vara klar våren 2012).
- Underlagsrapporten Mobilitet och infrastruktur. 20111019

MILJÖ OCH ENERGI

VISION 2020: *Utsläppen av koldioxid ska minska och den lokala förnyelsebara elen ska öka. Målen ska uppnås genom minskad energianvändning, minskade transporter och en ökning av kollektivtrafiken*

Energiförbrukning och energiförsörjning

Målsättningen med kommunens energiplan 2009, är att kommunen ska minska de fossila utsläppen för energi och transportanvändningen och öka andelen förnybar el producerad i Kungälv. Till år 2020 ska koldioxidutsläppen per invånare minska med 40 % jämfört med nivån för 1990. De fossila koldioxidutsläppen från uppvärmning ska upphöra helt till år 2020. De fossila koldioxidutsläppen från transporter och arbetsmaskiner ska minska med 20 % och minsta andel förnyelsebar el producerad i Kungälv ska vara 15 %. För att nå målen om minskade utsläpp från transportsektorn är det långsiktiga målet ett hållbart transportsystem och där utgör K2020 och inriktningen mot ökat bostadsbyggande i anslutning till stationsområden ett centralt område.

Boendet ska miljöanpassas med ny teknik och minskad energianvändning. I kommunen finns en stor andel småhus och hyres- och bostadsrättslägenheter där konvertering till uppvärmning via fjärrvärme och andra mindre klimatbelastande alternativ bör påskyndas. Vid nybyggnad är den fysiska planeringen viktig för att skapa ett energi- och transportsnålt samhälle. Stadsutglesning är negativt ur miljösynpunkt och ska motverkas.

Nya bostäder på kommunal mark ska byggas miljöanpassat och energieffektivt i enlighet med kommunens Miljöprogram för bostäder (antaget av KF den 7 juli 2011).

I Kungälv kommun finns ett väl utbyggt fjärrvärmenät i tätorterna Kungälv, Ytterby, Kode och Kärna som levererar fjärrvärme baserad på förnybara energikällor. Bebyggelse i dessa tätorter ska därför i första hand anslutas till fjärrvärmenätet enligt framtagna principer i kommunens energiplan och miljöprogram för bostäder. Kungälv Energi ansvarar för utbyggnad av fjärrvärmenätet samt el och bredband.

För framtiden gäller fortsatt successiv utbyggnad av fjärrvärmenätet. Dessutom planeras byggande av ett nytt kraftvärmeverk inom tio år som ska ersätta det befintliga Munkegårdsverket. Kungälv Energi utreder för närvarande lämplig placering och utformning.

Förnyelsebara energikällor

Vindkraft

Kommunfullmäktige antog 2010-12-09 en vindbruksplan, som en del av översiktsplanen. Planens syfte är att redovisa möjliga områden för vindbruk, men även vad som är olämpliga områden. Planen anger också riktlinjer för bygglovs- och tillståndprocesser, samt en konsekvensbeskrivning. Fem områden, varav ett till havs anges som tänkbara vindbruksområden. Antalet vindkraftverk i de 5 områdena bedöms som mest kunna bli drygt 30. De skulle producera drygt 200 GWh/år, vilket motsvarar hälften av Kungälvs nuvarande elbehov. Planen redovisar även två mindre reservområden för vindbruk där Försvarsmakten idag säger nej till utbyggnad.

Inom planens restriktionsområden får endast enstaka små verk för t ex jordbruksföretags eller hushålls behov komma i fråga.

Inom planens övriga områden utesluts inte möjligheten att pröva byggnation av enstaka större verk. Eventuell byggnation i "övriga områden" kräver dock att konflik-

Foto: mostphotos.com/clintan

LÄS MER

- Energiplan (antagen av kommunfullmäktige 2010-11-02)
- Vindbruksplan (antagen av kommunfullmäktige 2010-12-09)
- Miljöprogram för bostäder (antaget av kommunfullmäktige 2011-07-07)

terna med omgivningen är begränsade för att kunna bli aktuell, eftersom tydligt stöd för utbyggnad inte finns i vindbruksplanen

Vågkraft och solenergi

Utöver att utveckla vindkraften ska kommunen verka för andra förnyelsebara energikällor såsom vågkraft, strömkraft, solenergi. I flera fall handlar det om stora oexploaterade källor till förnybar energiproduktion där kommunens del i forskning och försöksverksamhet bör studeras mer noggrant.

I vindbruksplanen ingår ett möjligt område för utbyggnad av vågkraftverk. Det skulle kunna producera 100 GWh/år om det blir verklighet.

Vatten och avlopp

Den kommunövergripande VA-planeringen i projektet VA i kustzon pågår (se faktaruta intill). Den första etappen med vatten- och avloppsledningar från Ytterby till Kärna togs i drift 2010. Vidare utbyggnad från Kärna till Tjuvkil ska vara klart december 2011. Utbyggnaden av huvudled-

ningar till Kovikshamn/Vedhall planeras vara färdigt 2014.

Avloppsreningsverkets kapacitet i Kode är begränsad. Utredning och ansökningar för att kunna bygga ut avloppsreningsverket pågår. Parallellt med detta pågår även en utredning om tryckavlopp från Kode till Göteborg via Ytterby, istället är långsiktigt mer ekonomiskt lönsamt. Detta skulle även innebära att fler delar av Kungälv's kommun får möjlighet att anslutas till det kommunala VA-systemet.

Utbyggnaden av vatten- och avloppsledningar till Aröd och Ödsmålsosse/Rörtången kommer att kunna genomföras när Kode avloppsreningsverk är utbyggt eller att avloppshanteringen är löst genom annat alternativ. Den långsiktiga utbyggnaden kommer även att ställa krav på utökad vattenproduktion samt utökad kapacitet på VA-nätet.

Kommunen behöver upprätta en tydlig och långsiktig plan för kartläggning, områdesbeskrivning, prioritering och uppföljning av vatten- och avloppslösningar för hela kommunen. En kommunal VA-plan skall beskriva var det är lämpligt med kommunalt VA och var det ska finnas enskilda vatten och avloppslösningar. Planen ska också innehålla en tidsordning på sanering av befintliga enskilda avlopp.

VA I KUSTZON

I projektet VA i kustzon har en grupp tjänstemän och politiker studerat hur vatten- och avloppsfrågorna i kustzonen ska lösas på bästa sätt. Kustzonen delades in i 17 delområden och prioriterades som A, B och C- områden utifrån vissa kriterier. A-områdena har bedömts vara de områden som har störst behov av åtgärder för förbättrad VA-lösning utifrån områdets befolkningstäthet, förväntad befolkningsutveckling befintlig vattenkvalitet och vattenförsörjning samt befintlig miljöpåverkande avloppssituation.

Arbetet resulterade i rapporten "VA i kustzon" som kommunfullmäktige godkände 2008-02-07 samt beslutade om att påbörja arbetet med utbyggnad av kommunala vatten- och avloppsledningar till sex utpekade "A-områden". A-områden är Aröd, Ödsmålsosse/Rörtången, Tjuvkil, Instön, Marstrand och Kovikshamn/Vedhall.

Sträcka	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
VA ledning Ytterby-Kärna	utbyggnad								
VA till Tjuvkil	projektering	utbyggnad	projektering	Huvudledningar					
VA till Instön		projektering	utbyggnad		projektering	Instön			
VA till Kovikshamn			projektering	Utbyggnad	Huvudledningar				
VA till/ i Aröd			projektering	utbyggnad					
VA till Ödsmålsosse						projektering	utbyggnad		
Dösebacka Vattenprod		Förstudie	Proj	utbyggnad					
Kode ARV		projektering/tillstånd	utbyggnad						
Marstrands ARV		projektering/tillstånd		Utbyggnad					
Vattenledning Kungälv-Kode				proj/tillst	utbyggnad				

◀ Utbyggnadsordning VA i kustzon

HÖGA NATUR- OCH KULTURVÄRDEN

VISION 2020: *Natur- och kulturvärden ska bevaras, strandskyddet värnas och friluftsliv främjas.*

Kungälv's höga kultur- och naturvärden är en stor tillgång både för kommunens invånare och som en resurs för besöksnäringen. Naturvärdena skapar även goda förutsättningar för bevarande av biologisk mångfald. En utveckling av Kungälv's kommun förutsätter att de

natur- och kulturmiljöer som idag präglar boendemiljöerna, även i framtiden utgör en förutsättning för en god livsmiljö.

Plan- och bygglagen ställer krav på att kommunerna ska planera för en ändamålsenlig grönstruktur och att byggelsemiljön ska utformas så att behovet av parker och grönområden tillgodoses. En grönstruktur som förbinder tätortens gröna miljöer med det omgivande landskapets gröna miljöer skapar förutsättningar för en god biologisk mångfald, gott närlimat, god luftkvalité samt en spännande och varierande miljö för människor i tätorten.

Foto: Johan Live

Ett varierande landskap

Kungälv's kommun har flera olika landskaps- och naturtyper. I den nordöstra delen ligger det vildmarkspräglade Svartedalsområdet, med stora delar skyddade som naturreservat. Övriga delar av kommunen består av fyra större landskapsavsnitt: äldvalgångarna, den kuperade odlingsbygden, kust- och skärgårdslandskapet samt de urbana miljöerna.

Kungälv är en av de mest variationsrika kommunerna i länet beträffande natur- och landskapstyper och inrymmer också en hel del skyddsvärd natur. Det handlar bland annat om artrika ädellövskogar, naturbetesmarker och våtmarker. Betydande arealer är skyddade som naturreservat och ingår i EU:s Natura 2000-nätverk, vilket innebär att även EU bevakar att dessa områden inte skadas. Till den skyddsvärda naturen hör även närströvområden runt tätorterna.

Gröna kilar

Inom Kungälv's kommun finns stora sammanhängande grönområden som bildar gröna kilar. Dessa gröna kilar är viktiga inte bara för ett rikt friluftsliv i kommunen utan bidrar även till Göteborgsregionens attraktivitet och är därför ett gemensamt intresse.

Tillgängligheten till grönområdena är viktig varför det är viktigt att utveckla kollektivtrafiken till vissa attraktiva målpunkter.

I de gröna kilarna ingår även skogs- och jordbruk. Många små ingrepp kan på sikt ge betydande påverkan på jordbrukslandskapet och grönområdena, varvid andra värden av stor betydelse för regionens utveckling kan komma att hotas. Särskilt betydelsefull är markanvändningen i mötet mellan tätort och landsbygd.

Kommunen bidrar till att bibehålla de gröna kilarna

i GR:s strukturbild genom en restriktiv syn på exploatering utanför serviceorterna och samlad bebyggelse. En stor del av det område som berörs i kommunen skyddas dessutom av naturreservat och utgörs av riksintresse för naturvård och friluftsliv.

Kusten

Kusten har en särskild betydelse för friluftslivet och en stor attraktionskraft för besökare. Många av kommunens unika naturvärden är också kopplade till kust- och skärgårdslandskapet.

Kustzonen i Kungälv kommun är identiskt med det område som har särskilda hushållningsbestämmelser enligt miljöbalken 4 kap. Inom kustzonen ligger det mesta av kommunens fritidsbebyggelse. Förutom det yttersta kustbandet ingår låglänta ängsmarker och flera partier högproduktiv åkermark i kustzonen.

Tätorternas närströvmråden

I takt med ökad urbanisering har behovet av att avsätta markområden för närrekreation i närheten av samhällen ökat. Närströvmråden är naturområden lämpade för rekreation i nära anslutning till tätorten. Behovet av närströvmråden utgår från att grönska ger välbefinnande och att naturen har ett värde för vårt välmående. Skogen har ett stort rekreativvärde och naturkontakt ger positiva effekter t ex för skolbarnens utveckling, för hälsa hos vuxna och äldre, för avkoppling efter stress och för rehabilitering efter sjukdom. Utöver närströvmrådena finns små grönytor inom bebyggelseområden som även de har stor betydelse för människors välbefinnande.

Trycket på oexploaterade områden i tätorterna är stort. Omfattande exploatering i tätorternas närströvmråde får ej förekomma och mindre omfattande ex-

ploatering bör ej förekomma med hänsyn till naturvårds- och friluftsvärdena. Ändringar eller intrång bör på olika sätt kompenseras.

Kulturmiljöer

Kulturarvet, från bevarandeperspektiv...

Kungälv kommun är unikt i Sverige med två väl bevarade nordiska trästäder av riksintresse för bevarande. Gamla staden i Kungälv, Västra och Östra Gatan eller närområdet runt Bohus fästning i sydost och Marstrands stad

längst ute i väster. Båda flankeras av för landskapet väldigt karaktärsskapande fästningar, Bohus fästning i Kungälv och Carlstens fästning i Marstrand.

Mellan dessa båda geografiska platser ryms ett kultur- och naturlandskap av mycket stort värde för Kungälvssamhället men också såväl nationellt som internationellt. I kultur- och naturlandskapet erbjuds möjligheten att tolka och förstå de förhistoriska sammanhangen och utvecklingen fram till modern tid. Kulturmiljön är inventerad och beskriven under tidigt 1980-tal och blev antaget som Kulturminnes-

Foto: Bettina Leckborn

vårdsprogram 1990. Programmet har prägel av sin tid och bedöms idag som ett passivt och helt bevarandeariktat beslutsunderlag vad gäller bedömning av kulturmiljöfrågor.

Kungälv kommun och Statens fastighetsverk arbetar just nu intensivt för att utveckla Fästningsholmen till en sjudande kulturmiljö. Detaljplanearbete pågår. I slutfasen av detta samarbete har parterna kommit överens om en "Utvecklingsplan för Bohus fästning och fästningsholmen". Man har enats kring en vision, lämpliga områden, långsiktiga mål, strategier och tretton centrala insatser för att den publika verksamheten skall kunna utvecklas på ett hållbart och konkurrenskraftigt sätt. Fästningsholmen ingår också i IKON – ett EU-projekt vars syfte är att stärka besöksnäringen genom att tillgängliggöra, levandegöra och utveckla våra kulturmiljöer och kulturella besöksmål.

...till utvecklingsperspektiv

Att skapa ett framåtriktat perspektiv på kulturarvet har många utgångspunkter. Sverige har redan idag stor ekonomisk tillväxt i besöks- och turismnäringen. I "Vision Västra Götaland – Det goda livet" som är en gemensam ram för arbetet att stärka Västra Götaland som en attraktiv och konkurrenskraftig region att bo och verka i, lyfts fem fokusområden där målet "En ledande Kulturregion" är ett av dessa. I Kungälv kommun har under senare år tydliggjorts en känsla av att vara unik med sin rika historia och sina många lämningar av kultur- och livsformer som en viktig del av vårt skandinaviska kulturarv. "Här, i den historiska skärningspunkten mellan Sverige, Norge och Danmark har dramatiska slag utkämpats mellan de tre rikena. Här har länderna formats, här har svenskar, norrmän och danskar fantasieggande delar av sin historia." (citater ur utvecklingsplan för Bohus Fästning)

Det har också påbörjats flera projekt som syftar till att

inventera och värdera potentialen i kulturarvet och i dialog arbeta med strategier för att tillgängliggöra en fantastisk tillgång med stora sociala, ekonomiska, upplevelsemässiga och bruksmässiga värden. Att tydliggöra vad som skapar attraktionskraft och utveckling. Att ta till vara de möjligheter som kommunen har genom en väsentligt utbyggd besöks- och turismnäring för att synliggöra vårt kulturarv. Även det moderna kulturarvet måste inventeras och värderas.

LÄS MER

Grönplan Kungälv kommun

Grönplanen omfattar planlagd parkmark och naturmark i tätorterna Kungälv, Ytterby, Marstrand, Diseröd, Kode och Kärna. Den beaktar även allemansrättslig mark som ligger i eller vid tätorterna och som utnyttjas bland annat för rekreation och lek.

Grönplanen är ett planeringsunderlag som visar kommunens avsikter beträffande bevarande och utveckling av tätorternas parker och grönområden. Grönplanen är vägledande för beslut dels i förändrings- och förnyelsearbetet, dels i allmänna skötselåtgärder.

Antagen av kommunfullmäktige oktober 2006

Naturvård- och friluftslivsplan

Kommunens Naturvård- och friluftslivsplan och de kompletterande rapporterna rörande närströvsområden i Kungälv-Ytterby samt Kode, Kärna och Diseröd, är viktiga underlag i den fysiska planeringen. Planen beskriver bland annat vilka områden som är särskilt skyddsvärda.

Antagen av kommunfullmäktige 2005-01-31

Foto: Bettina Leckborn

Foto: Johan Live

Foto: Jan Rancken

4. DELOMRÅDEN

HELA KOMMUNEN

KUNGÄLV, YTTERBY, KAREBY

KODE, ARÖD OCH ÖDSMÅLSMOSSE/RÖRTÅNGEN

MARSTRAND, INSTÖN OCH TJUVKIL

DISERÖD

KÄRNA OCH NORDKROKEN

LANDSBYGDEN, KUSTEN

HAVET

HELA KOMMUNEN

Översiktsplanen ska bidra till att stärka den befintliga strukturen. En utveckling av i första hand Kungälv stad och serviceorterna medför att tekniska och andra kommunala investeringar kan nyttjas effektivt samtidigt som befolkningsunderlaget för exempelvis kollektivtrafik ökar.

Vid all planering är det viktigt att utgå från de lokala förutsättningarna. Kommunens delområden har alla olika möjligheter och förutsättningar att utvecklas. För vissa delar av kommunen kommer denna översiktsplans genomförande att innebära en stor förändring. Det blir då extra viktigt att identifiera vilka kvaliteter som är viktiga att bevara samtidigt som komplettering bör ske av sådant som saknas.

Kommunens delområden

I detta kapitel redovisas hur utvecklingen föreslås ske i kommunens olika delområden. Redovisningen är gjord efter följande indelning av kommunen:

- Centralort
- Serviceorter med grannbyar
- Landsbygden och kusten
- Havet och älvarna

För respektive delområde redovisas rekommendationer för bebyggelseutveckling, bevarande av natur- och kulturintressen samt behov av trafik- och va-åtgärder. Avgränsningarna för de föreslagna förändringarna är grov och schematisk och syftar till att visa på, hur och i vilka riktningar utvecklingen bör ske. Mer detaljerad avgränsning och avvägning mot befintlig bebyggelse och andra intressen som t ex natur- kulturmiljö, geoteknik, VA, infrastruktur, sker i det fortsatta arbetet med t ex detaljplanering när förändringen blir aktuell.

Tätortsavgränsning

Kring varje tätort redovisas en tätortsavgränsning. Syftet med denna är att tydliggöra översiktsplanens inriktning mot en mer koncentrerad bebyggelse. Avgränsningen utgår från en ca 1-2 km radie från ortens centrum. Med hänsyn till att det faktiska avståndet inte alltid överensstämmer med det upplevda gångavståndet har denna avgränsning sedan justerats utifrån de lokala förutsättningarna. Exempel på sådant som kan påverka det upplevda avståndet är höjdskillnader, standard på gång- och cykelnätet samt befintliga barriärer.

Tätortsgränsen innebär att utbyggnadsbehovet för bostäder och verksamheter för respektive tätort ska kunna tillgodoses innanför gränsen. Det kan även bli aktuellt även med ytterligare förtätningar av bebyggelsen som inte redovisas som utbyggnadsområden på karta. För Kungälv-Ytterby har det tagits fram en förtätningsstudie som visar på fler möjliga mindre förtätningar. Liknande studier bör ske för övriga tätorter. Detta stämmer med kommunens inriktning att växa inifrån och ut i sina tätorter. Inom tätortsavgränsningen gäller krav på detaljplan för all ny bebyggelse för att säkerställa att marken används på ett så effektivt sätt som möjligt i enlighet med strukturbilden.

Utbyggnadsordning

En utbyggnadsordning för nya bostadsområden redovisas genom en uppdelning av områdena på kort (2020) och lång sikt (2050). Grundidén är att varje samhälle ska kompletteras och utvecklas från de inre delarna och växa utåt. Nya områden ska tillkomma i direkt anslutning till befintlig bebyggelse och i så stor utsträckning som möjligt utnyttja befintlig infrastruktur. Avsteg från denna inriktning kan dock vara nödvändig i områden där t ex genomförandefrågorna är komplexa.

Gällande åkermark inom tätortsavgränsningar som kan behöva tas i anspråk är huvudinriktningen att den särskilt värdefulla sparas längst.

ÖVRIGA LANDSBYGDEN

Närmre en tredjedel av kommunens befolkning, ca 11 000, bor på landsbygden, dvs utanför serviceorterna och deras grannbyar.

MARSTRAND, INSTÖN OCH TJUVKIL

Marstrand är en av kommunens serviceorter med ca 1 450 invånare. Tjuvkil är en viktig grannby med ca 700 invånare. Bebyggelsen i Tjuvkil är numera en blandning av fritidshus och permanentvillor. Området har en viktig funktion för det rörliga friluftslivet för boende i närområdet och hela kommunen. Kollektivtrafikförbindelserna längs väg 168 är goda.

KÄRNA OCH NORDKROKEN

Kärnahalvön är gammal jordbruksbygd och präglas fortfarande av jordbruket. Kärna är en av kommunens serviceorter med ca 450 invånare. Upptagningsområdet för serviceunderlag t ex skolor, vårdcentral, livsmedelsbutik och ytterligare viss detaljhandel omfattar den kringliggande landsbygden samt grannbyn Kovikshamn/Vedhall, d v s Nordkroken. Dessa grannbyar har ca 470 invånare.

KODE, ARÖD, RÖRTÅNGEN OCH ÖDSMÅLSMOSSE

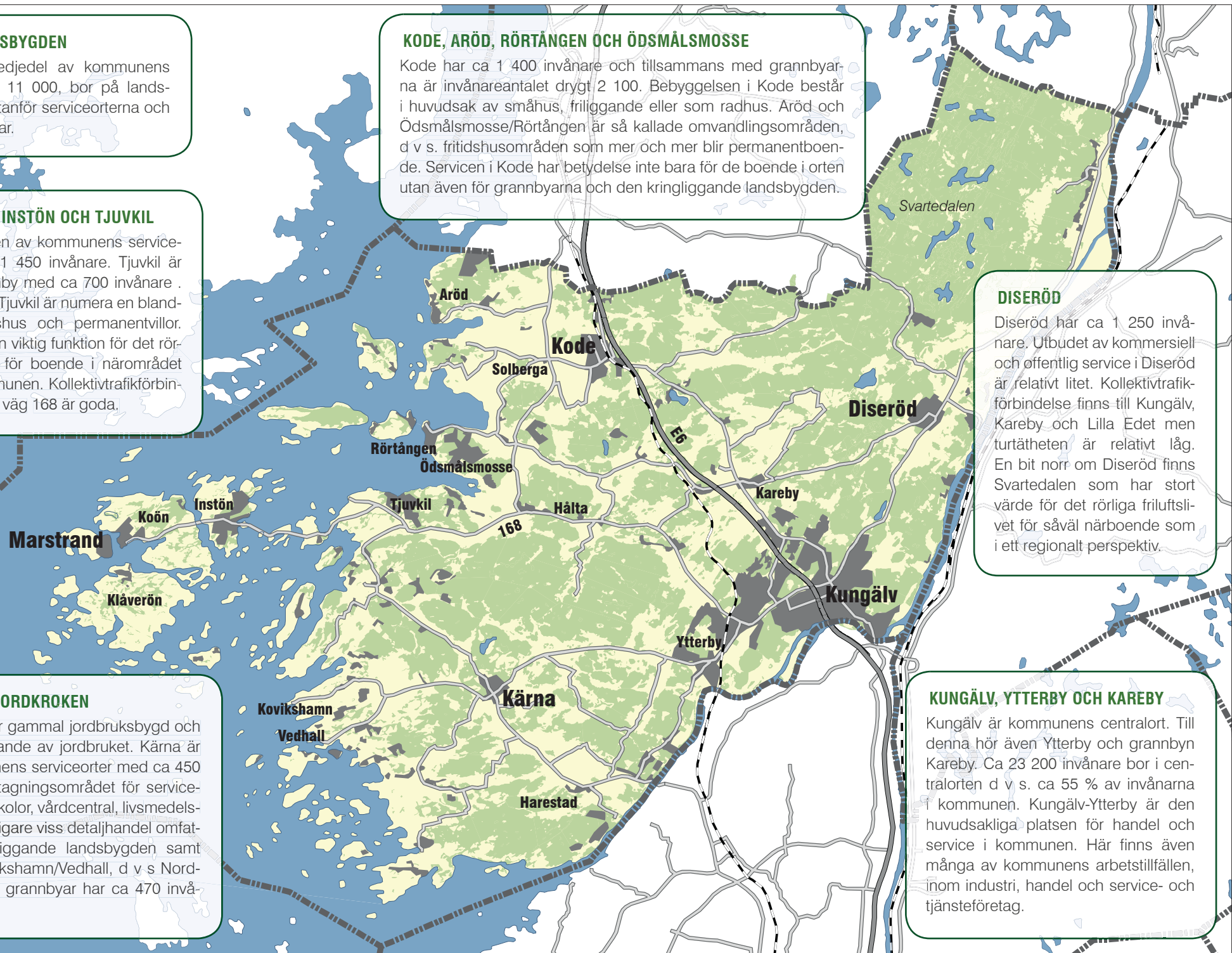
Kode har ca 1 400 invånare och tillsammans med grannbyarna är invånareantalet drygt 2 100. Bebyggelsen i Kode består i huvudsak av småhus, friliggande eller som radhus. Aröd och Ödsmålsmosse/Rörtången är så kallade omvandlingsområden, d v s fritidshusområden som mer och mer blir permanentboende. Servicen i Kode har betydelse inte bara för de boende i orten utan även för grannbyarna och den kringliggande landsbygden.

DISERÖD

Diseröd har ca 1 250 invånare. Utbudet av kommersiell och offentlig service i Diseröd är relativt litet. Kollektivtrafikförbindelse finns till Kungälv, Kareby och Lilla Edet men turtätheten är relativt låg. En bit norr om Diseröd finns Svartedalen som har stort värde för det rörliga friluftslivet för såväl närboende som i ett regionalt perspektiv.

KUNGÄLV, YTTERBY OCH KAREBY

Kungälv är kommunens centralort. Till denna hör även Ytterby och grannbyn Kareby. Ca 23 200 invånare bor i centralorten d v s. ca 55 % av invånarna i kommunen. Kungälv-Ytterby är den huvudsakliga platsen för handel och service i kommunen. Här finns även många av kommunens arbetstillfällen, inom industri, handel och service- och tjänsteföretag.

KUNGÄLV, YTTERBY OCH KAREBY

VISION 2020: En tätare centralort bidrar till ett ökat underlag för kollektivtrafik och service vilket är positivt för hela kommunens utveckling.

Bebyggelseutveckling

Centralorten ska stå för huvuddelen av kommunens tillskott av bostäder och verksamheter under planperioden. En mer sammanhållen bebyggelse med korta avstånd ska eftersträvas. Kungälv och Ytterby bör därför i första hand växa genom kompletterande bebyggelse i de centrala delarna. Framförallt i de stationsnära lägena bör en hög bebyggelsestäthet eftersträvas.

Nya områden ska tillkomma i direkt anslutning till befintlig bebyggelse och i så stor utsträckning som möjligt utnyttja befintlig infrastruktur. Inom utvecklingsområdet kring Kungälv, Ytterby och Kareby ska en utbyggnadsordning eftersträvas som innebär att nya områden tas i anspråk inifrån och ut. Avsteg från denna inriktning kan dock vara nödvändig i områden där t ex genomförande-frågorna är komplexa.

För bostäder finns större nybyggnadsområden redovisade i t ex norr om Skålebräcke och väster om Ytterby. Ur tillgänglighetsperspektiv med närheten till kollektivtrafik är området kring ridskolan i Ytterby mycket attraktivt för ny bebyggelse. Den verksamhet som bedrivs där idag har dock stor glädje och nytta av sitt centrala läge för ungdomarna som kan ta sig till anläggningen själva.

Nya verksamhetsytor föreslås framförallt tillkomma genom förtätning av befintliga verksamhetsområden som Rollsbo. Även en utvidgning av Rollsbo norrut föreslås. Åseberget mellan väg 168 och Rollsbo, väster om E6,

ges möjligheter för verksamheter som inte är störande i kombination med bostäder. Området är bullerutsatt och detta behöver studeras vid ev planläggning, liksom utredas om markförhållanden då det varit en deponi.

Centrala Kungälv är en viktig knutpunkt, inte bara för centralorten utan för hela kommunen. Ett kommande resecentrum är en viktig målpunkt för kollektivtrafiken. På kartan redovisas hela området från Västra gatan till Kongahällatomten som centrumområde. Det innebär att en särskilt hög täthet ska eftersträvas här och att inriktningen ska vara en blandning av bostäder med olika upplåtelseform, verksamheter och handel.

Kongahällatomten och stadskärnan ska komplettera varandra. På sikt är målet att handelsstråket som börjar i Västra gatan och Ytterbyvägen ska förlängas via Uddevallvägen, Vita Fläcken, genom den nya stadsdelen och fram till entrén till Komarken. Särskilt fokus bör läggas på stadens entréer och omgivningen kring huvudvägarna. Exempelvis bör lummigheten kring infarten söderifrån vid Fästningsholmen och Strandgatan vidareutvecklas. I Kungälvs framtida utveckling kan också älvrummet bli en attraktiv del av staden.

Inom de centrala delarna av Kungälv och Ytterby finns relativt stora möjligheter att förtäta inom befintlig bebyggelse. Områdena har därför markerats som förtättningsområde och får studeras vidare utifrån vilka möjligheter som finns till ny bebyggelse och eventuell påbyggnad av befintlig bebyggelse. I detta arbetet är grönstrukturen en lika viktig del som bebyggelse- och trafikstrukturen.

För Kungälvs centrala delar föreslås att det görs en fördjupad översiktsplan som väver samman alla delar för att få en god bebyggd miljö avseende grönytor, kulturhistoria, handel, gestaltning, mötesplatser m.m. och ger ett underlag att arbeta vidare efter så att t ex gestaltningsfrå-

gor inte behöver utredas från grunden i varje enskilt fall.

På Bohusbanan och E6:an transporteras idag en hel del farligt gods. Det innebär en särskild problematik vad gäller förtätning av bostäder i stationsnära lägen, framförallt i Ytterby. Även bullerstörningar från såväl Bohusbanan som E6:an måste beaktas.

Strategiskt utredningsområde

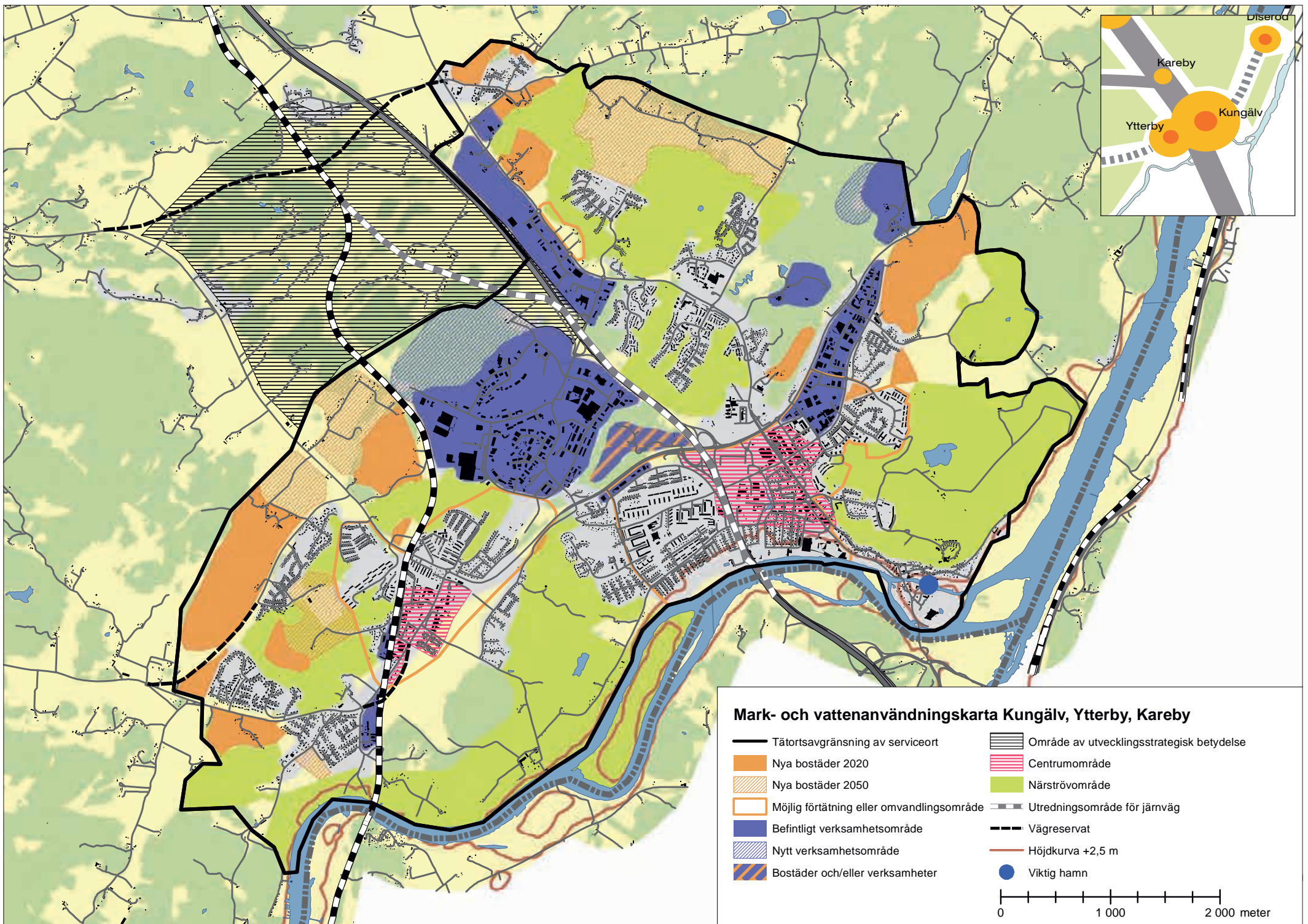
Utanför utvecklingsområdet för Kungälv, Ytterby och Kareby finns ett område markerat som strategiskt utredningsområde. Området omfattar det öppna landskapet mellan Rollsbo och det framtida Grokarebymotet. Det planerade motet vid Grokareby gör området intressant för utveckling av verksamheter eller bostäder.

Detta område är strategiskt viktigt för hur Kungälv ska utvecklas på lång sikt. Här finns dock flera motstående intressen. Området innehåller både viktig åkermark och kulturhistoriska värden. Landskapsbilden med det öppna odlingslandskapet har stor betydelse för upplevelsen av norra infarten till kommunen. En ny sträckning av Bohusbanan berör också området. En fördjupad studie bör göras för att utreda de motstående intressena inom detta område.

Transportinfrastruktur och trafik

Under perioden för översiktsplanens genomförande behövs några större infrastrukturprojekt genomföras i Kungälv, Ytterby och Kareby för att tätorten ska utvecklas mot ett hållbart samhälle och för att stödja det regionala huvudstråket.

En viktig infrastrukturfråga för Kungälvs stad är hur framtidens Kungälvsmot kommer att utformas. Bron i trafikplatsen måste så småningom genomgå omfattande underhållsarbete och som alternativ till renovering un-

dersöker Trafikverket möjligheten att ersätta befintlig bro med en ny i ett samarbete med Kungälv kommun. En ombyggnad av Kungälvsmotet skulle kunna leda till en bättre trafiksituation i staden samt en effektivare markanvändning. I närheten av Kungälvsmotet planeras ett Resecentrum att anläggas. Punkten där Kongahällagatan korsar E6:an är ett viktigt nav som möjliggör effektiv sammankoppling mellan den regionala busstrafiken på E6:an och den lokala. Projektet är ett viktigt infrastrukturprojekt för kollektivtrafiken men syftar även till att länka samman Kungälv stads östra och västra delar.

I Grotkareby planeras ett nytt motorvägsmot anläggas för att avlasta sträckan Ekelöv – Kungälv på Marstrandsvägen. Investeringar i ett nytt mot finns med i Trafikverkets regionala plan för transportinfrastruktur 2010-2021 och projektet är tidsatt till 2014-2017. I samband med att Grotkarebymotet byggs måste frågor som t.ex. gång- och cykel möjligheter beaktas.

I västra Ytterby pågår en planprocess att förtäta mellan befintliga bostadsområden. För att uppnå en bra infra-

struktur i området behöver befintlig väg, Sparråsvägen, från Marstrandsvägen kopplas ihop med Torsbyvägen. Sparråsvägen kommer även att kunna avlasta Torsbyvägen och kollektivtrafiken får bättre förutsättningar.

I såväl Kungälv som Ytterby behöver behov och lokalisering av ytterligare pendelparkeringar utredas. Utöver dessa objekt ska kollektivtrafiken utvecklas i centrala Kungälv. Bussarna behöver prioriteras och hållplatser byggas om. Generellt gäller att gång- och cykelvägar ska kompletteras.

Ytterbys roll som väl integrerad del av centralorten ska bestå och förstärkas. Sambandet mellan Kungälv och Ytterby kan förbättras genom gång- och cykelvägar och ny bebyggelse som knyter samman de två orterna.

Natur- och kulturintressen

Centralt i både Kungälv och Ytterby finns stora närströvmråden. Vid exploatering i närheten är det viktigt att bevara såväl kvaliteten som tillgängligheten till dessa.

Det är viktigt att inte bryta den historiska kontinuiteten i en stads utveckling. Därför måste åtgärder i den gamla bebyggelsen ske med största varsamhet. Den gamla trästadens karaktärsdrag ska tas tillvara; bl a miljön i och utefter Västra gatan och Östra gatan. Bevarandeplanernas, främst detaljplanerna för Västra respektive Östra gatan, intentioner ska tillgodoseas. Riksintresset KO 13 ska beaktas.

Exempel på andra viktiga miljöer är Kastellegården (riksintresse) liksom det öppna landskapet kring Kareby kyrkby som ska bevaras. För att förstå det historiska sammanhanget är det viktigt att man kan se by och kyrka på samma sätt som under hundratals år. I Ytterby ligger ett omfattande, välbevarat gravfält som heter Västra Porten – Stora Smällen.

Exempel på andra viktiga miljöer är Kastellegården (riksintresse) liksom det öppna landskapet kring Kareby kyrkby som ska bevaras. För att förstå det historiska sammanhanget är det viktigt att man kan se by och kyrka på samma sätt som under hundratals år. I Ytterby ligger ett omfattande, välbevarat gravfält som heter Västra Porten – Stora Smällen.

Foto: Johan Live

Foto: Jan Kwarnmark

AVVÄGNINGAR

- Fortsatt ridskola i Ytterby eller bostadsutveckling i stationsnära läge
- Viss jordbruksmark tas i anspråk för exploatering
- E6:ans betydelse för kommunikation samtidigt som den medför störningar för boende

LÄS MER

I underlagsrapporten Bostäder och verksamheter, 20111019 finns mer utförliga beskrivningar av de olika utbyggnadsområdena.

KODE, ARÖD OCH ÖDSMÅLSMOSSE/RÖRTÅNGEN

VISION 2020: Kode har goda förutsättningar vad gäller kommunikationer vilket medför stor potential att växa och stärka sin roll som serviceort i norra delen av kommunen.

Bebyggelseutveckling

Kode

Utifrån översiktsplanens strukturbild (se sid 16) ligger Kode längs med huvudstråket och kommer därför att spela en viktig roll för att leva upp till denna. Genom att stärka serviceorten med bebyggelse kan befolkningsunderlaget öka och bidra till en utveckling av service och kollektivtrafik.

Pendeltågstationen är mycket viktig för Kodes utveckling. Den relativa närheten till kusten och grannbyarna Aröd, Ödsmålsmosse och Rörtången innebär möjlighet att skapa goda boendemiljöer med tillgång till ett attraktivt friluftsliv.

Kode föreslås att i första hand växa genom förtätning och ny bebyggelse i direkt anslutning till den befintliga. Den huvudsakliga utbyggnadsriktningen som redovisas är åt väster och åt söder. Genom att låta Kode växa västerut kommer en mindre del av odlingslandskapet tas i anspråk för bebyggelse. Samtidigt innebär avgränsningen av Kodes utvecklingsområde att risken att sprida ny bebyggelse på det kringliggande odlingslandskapet begränsas. Gestaltning och placering av ny bebyggelse måste studeras utifrån ortens karaktär. Särskilt viktigt är hur övergången till omlandet bör hanteras.

En utbyggnad åt öster bedöms i nuläget inte lämplig trots att det skulle kunna motiveras med närheten till kollektivtrafik (motorväghållplats och stationen på Bohusbanan). E6:an med dess avfarter utgör en märkbar barriär och det upplevda avståndet är troligen betydligt längre.

Inriktningen för framtida bostadsbyggande i Kode bör som i alla tätorter vara ett blandat utbud vad gäller upplåtelseformer och bostadstyper i varje område, utifrån ortens behov för att få en socialt hållbar boendemiljö.

Ett stärkt centrumområde på ömse sidor av stationen är av stor betydelse för Kodes framtida utveckling. Eftersom området närmast järnvägen är utsatt för både risker från transporter med farligt gods och buller är det troligen lämpligare med verksamheter än bostäder här. Service och åtgärder som stärker centrumområdets tillgänglighet bör prioriteras. Innan en ny planskild korsning finns i Kode är någon ny exploatering inte möjlig i tätorten. Områden föreslagna för utveckling av bostäder eller verksamheter kan vara berörda och tas bort beroende på vilka utredningsförslag för planskild järnvägs-korsning som är mest lämpliga.

Aröd

Aröd anges som ett prioriterat område i VA i kustzon d. v. s. kommunal utbyggnad av vatten och avlopp ska prioriteras här. Detta innebär att möjligheten till omvandling av fritidshus till permanentbostäder ökar. Möjlighet till försiktig komplettering av bostadsbebyggelse finns i några lägen i anslutning till befintliga vägar och bebyggelsegrupperingar. Gestaltning och placering av ny bebyggelse måste studeras utifrån bl a ortens karaktär samt terrängförhållanden.

Det rörliga friluftslivet är en stor tillgång i Aröd

Foto: Bettina Leckborn

Foto: Jan Rancken

både lokalt och för hela kommunen. Kuststräckan ska vara oförändrad, d v s. inga nya avstyckningar eller tomter ska tillskapas här. En ortsavgränsning har gjorts kring Aröd för att markera gräns mellan landsbygd och själva orten Aröd. Avgränsningen är gjord utifrån områdesbestämmelser för Arödshalvön. Förändringar inom avgränsningen kräver detaljplan.

Ödsmålsmosse och Rörtången

Ödsmålsmosse och Rörtången anges som ett prioriterat område i kust-VA-zonen. Detta innebär att omvandling av fritidshus till permanentboende kommer att ske efter hand när VA byggs ut. Planändringar kommer att behöva göras i Ödsmålsmosse och Rörtången för förändring från fritidshusplaner till detaljplaner för åretruntboende vilket bl a handlar om att pröva möjligheterna till större byggrätter för befintlig bebyggelse och möjliga förtätningar med nya tomter samt höjd standard på infrastrukturen. Gestaltning och placering av ny bebyggelse måste studeras utifrån bl a ortens karaktär samt terrängförhållanden.

För Rörtången, som har sina naturliga avgränsningar, kan eventuellt enstaka stora fastigheter styckas av och ny bebyggelse tillkomma. I övrigt handlar det om omvandling på fastighetsbildade tomter.

En ortsavgränsning har gjorts kring Ödsmålsmosse och Rörtången för att markera gräns mellan landsbygd och orterna. Avgränsningen är gjord utifrån planprogram för Ödsmålsmosse samt strandskyddsgräns runt Rörtången. Förändringar inom avgränsningen kräver detaljplan.

Transportinfrastruktur och trafik

Kode har ett stationsnära läge längs med det regionala huvudstråket, vilket innebär att det här finns potential att öka bebyggelsen. En ökad bebyggelse kräver att in-

frastrukturen i Kode utreds och att minst en planskild förbindelse vid järnvägen säkerställs.

I Kode är kopplingen mellan järnväg och motorväg viktig. Det är nödvändigt att skapa en lösning som förbättrar denna koppling men också främjar byten.

Kode ska utvecklas ytterligare som kollektivtrafikknutpunkt och bli en självklar bytespunkt för resande från Aröd och Ödsmålsmosse. Behov av ytterligare pendelparkeringar för bil och cykel ska utredas. I samband med sådana lösningar ska trygghet och tillgänglighet öka. Det behöver göras en utredning för att se vilka behov av utbyggnad av infrastrukturen som krävs för att säkerställa detta och vad kostnaden för det innebär.

I Kode bedöms möjligheten att skapa trygga och gena gång och cykelvägar till skola, kollektivtrafik och centrumområdet vara stora. Det befintliga gång- och cykelvägnätet behöver kompletteras.

Bohusbanan har en avgörande betydelse för Kodes framtid. Största tänkbara hänsyn ska därför tas till järnvägen, både till trafikens krav och till en utveckling av persontrafik till och från Kode. Områden föreslagna för utveckling av bostäder och verksamheter kan komma att beröras och tas bort när en lösning av planskild järnvägs-korsning kan redovisas.

Vatten och avlopp

Ett nytt avloppsreningsverk behövs i Kode. I grannbyarna Aröd och Ödsmål behövs en samlad VA-lösning med koppling till Kode. Rörtången har en godkänd avloppslösning som kan fungera även i framtiden.

Både för Aröd och Ödsmåls mosse finns problem med dricksvatten och avloppslösningar varför kommunalt vatten och avlopp planeras inom projektet VA i kustzon.

Natur- och kulturintressen

När Kode växer är det särskilt viktigt att bevaka de tätortsnära rekreationsområdena. Inom samhället finns tre värdefulla strövområden – Långelandsskogen, skogen vid Bräcke naturförskola och Halltorp. Lite utanför tätorten finns Kvarndammen som är ett fint utflyktsmål. Dessa närströvområden ska bevaras och tillgängligheten ska bevakas vid exploatering i närheten.

Väster om utvecklingsområdet kring Kode breder sig kulturlandskapet Solberga-Årsnäs-Ödsmål ut. Området är utpekad som riksintresse för kulturmiljövården. Ny bebyggelse ska bedömas mycket restriktivt, med undantag för de areella näringarnas behov. Stora krav på anpassning och hänsyn måste ställas. Det är särskilt viktigt att hålla slättlandskapet öppet och värna de natur- och kulturvärden som finns. Områdets relation till havet och strandängarna får inte brytas.

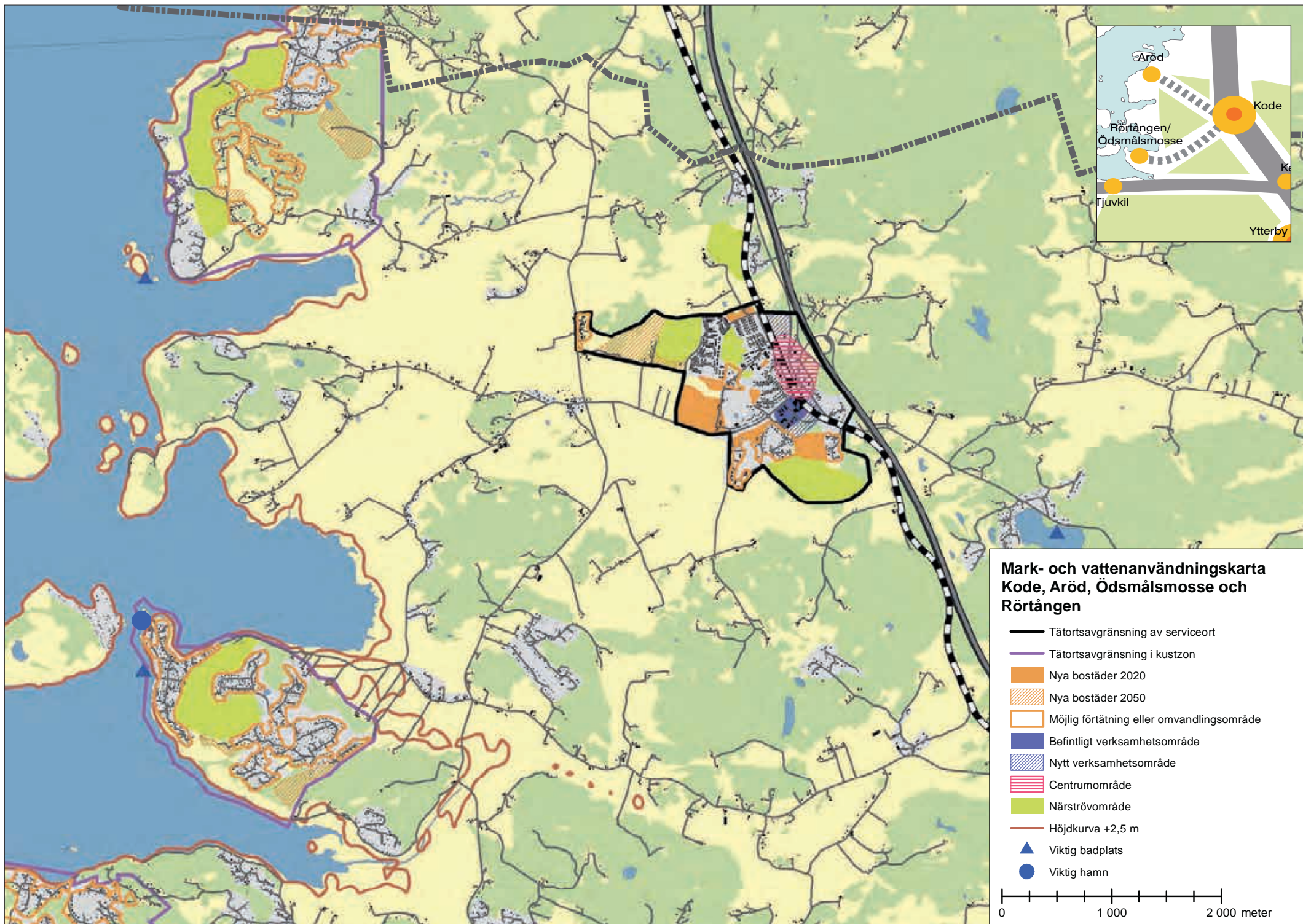
De höga bergspartierna i väster inom Arödsområdet bör bevaras som natur- och strövområden.

AVVÄGNINGAR

- Utvecklingen av stationssamhället kräver infrastrukturens utbyggnad
- Viss jordbruksmark tas i anspråk för exploatering
- Utveckling av centrumområdet intill E6:an och Bohusbanan

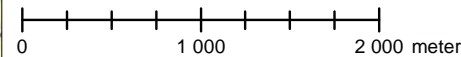
LÄS MER

I underlagsrapporten Bostäder och verksamheter, 20111019 finns mer utförliga beskrivningar av de olika utbyggnadsområdena.

**Mark- och vattenanvändningskarta
Kode, Aröd, Ödsmålsmosse och
Rörtängen**

- Tätortsavgränsning av serviceort
- Tätortsavgränsning i kustzon
- Nya bostäder 2020
- Nya bostäder 2050
- Möjlig förtätning eller omvandlingsområde
- Befintligt verksamhetsområde
- Nytt verksamhetsområde
- Centrumområde
- Närströvsområde
- Höjdkurva +2,5 m
- ▲ Viktig badplats
- Viktig hamn

MARSTRAND, INSTÖN OCH TJUVKIL

“ VISION 2020: Stråket längs med väg 168 från Tjuvkil och ut till Marstrand är en av kommunens mest attraktiva miljöer. Detta innebär både stora möjligheter till utveckling och samtidigt ett ansvar att bevara området kvaliteter.

Idealbild Marstrand

En fördjupning av översiktsplanen för Marstrand "Idealbild Marstrand" antogs av kommunfullmäktige i april 2008. Förslagen från denna har inarbetats i detta förslag till översiktplan. Målsättningen med Idealbild Marstrand var att genom ett konstruktivt samtal få en gemensam vision om ett hållbart Marstrandsamhälle utifrån ett ekologiskt, socialt och ekonomiskt perspektiv, dvs ett samhälle som är mindre säsongsb beroende och med möjlighet till framtida utveckling på kort och lång sikt. Förslagen för bebyggelseutveckling på Södra Koön och Instön ingick inte i Idealbild Marstrand.

Bebyggelseutveckling

Marstrand inklusive Koön, Instön och Tjuvkil ligger längs det sekundära stråket enligt översiktsplanens strukturbild. Inriktningen för framtida bostadsbyggnad för Marstrand inklusive grannbyar bör vara ett varierat utbud vad gäller upplåtelseformer och bostadstyper för att få ett socialt hållbart och levande samhälle. Eftersom det allmänna intresset är stort i området är det viktigt att stor vikt läggs vid att skydda natur- och friluftsintrassen vid strandområdena och verka för större tillgänglighet för boende och besökande.

Både när det gäller nya exploateringsområden och

komplettering av befintlig bebyggelse så är det framförallt på Koön som möjligheterna finns att utveckla med varierande boendeformer. På norra Koön kan förtätning ske inom befintlig struktur. Marstrandsön klarar inte av den tunga trafiken som förekommer idag och måste bli därför utvecklas varsamt. Marstrandsön ska utvecklas genom att utnyttja de möjligheter till boende som finns idag och uppmuntra till åretruntboende. Service är en viktig förutsättning för att Marstrand ska kunna leva året runt, för nya företagsetableringar och för besöksnäringen. Det är på Koön som service och centrum ska främjas, som en mittpunkt i ett större område, där Instön ingår. Därmed skapas möjligheter till ett större underlag och möjliggör servicens fortsatta utveckling.

Södra Koön

Kommunen vill utveckla Marstrand i enlighet med Idealbild Marstrand för att få ett levande samhälle året runt och då krävs nya exploateringsområden på Koön där möjligheten till varierande boendeformer finns. Utbyggnadsområdet på södra Koön som föreslås togs fram i Charettearbetet där Marstrandsborna deltog. Området undantogs dock vid antagandet av Idealbild Marstrand på att diskussionerna om gränsdragningen av blivande naturreservat i Marstrandsskärgården ännu inte var avslutad. Diskussionen handlar om att landskapsbildsskyddet för Koön ska upphävas och ersättas men naturreservat och i samband med det kan gränsdragningen ändras. Till antagandet av översiktsplanen har kommunen och länsstyrelsen kommit överens om gränsdragning för reservat och ett utvecklingsområde på södra Koön som kan göra Södra Koön mer tillgänglig för alla, med en koppling till samhället över Badhålan och Mjölkekilen. På grund av de höga natur- och kulturvärdena i området, så måste det

ställas höga krav på nya exploateringar av mark- och vattenområden avseende hänsyn till landskapsbild, terrängförhållande och gestaltning. Det är viktigt att Södra Koön blir en del av Marstrand och inte en fristående enklav. Vid Badhålan och kring öarna intill, föreslås ett område som möjliggör bostäder och verksamheter, som inte är störande, att integreras. Projekt Entré Marstrand innehåller förslag för bostäder och verksamheter, samt parkeringslösningar och utveckling av småbåtshamn vid Mjölkekilen, Badhålan Killholmarna och Galgholmen. Projektet innebär viss problematik med blandning av verksamheter och bostäder och behöver studeras mer noggrant i ett framtida detaljplanarbete. Dessutom behövs fördjupade undersökningar av Mjölkekilens natur och miljövården.

Instön

Instön bör när det gäller bostäder utvecklas varsamt med stor hänsyn till naturmiljö och landskapsbild. I första hand kan omvandling ske av befintliga fritidshusområden till åretruntboende, genom ökade byggrätter samt eventuellt kompletteringar med nya tomter där det är lämpligt med hänsyn till den befintliga miljön avseende gestaltning och naturvärden. I nästa steg kan komplettering med ny bebyggelse prövas. Fortsättning med programarbete för Instön behöver återupptas för att klargöra utvecklingen på Instön.

Föreslagna nya bebyggelseområden bidrar till att öka bostadsunderlaget för serviceorten Marstrand, liksom ökar tillgängligheten till ön då exploateringar kan finansiera exempelvis vägar och parkeringsplatser, vatten och avloppsledning. Nya områden kan ge möjligheter att komplettera orten med varierande bebyggelse typer och upplåtelseformer, för att få en socialt hållbar boendemiljö. Gestaltning och placering av ny bebyggelse måste stu-

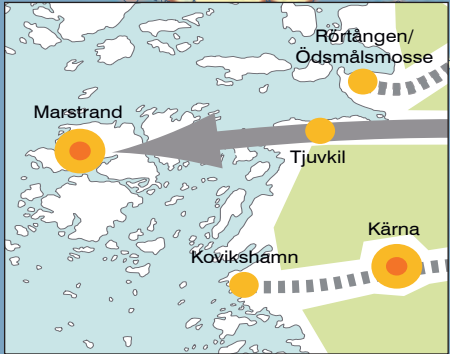
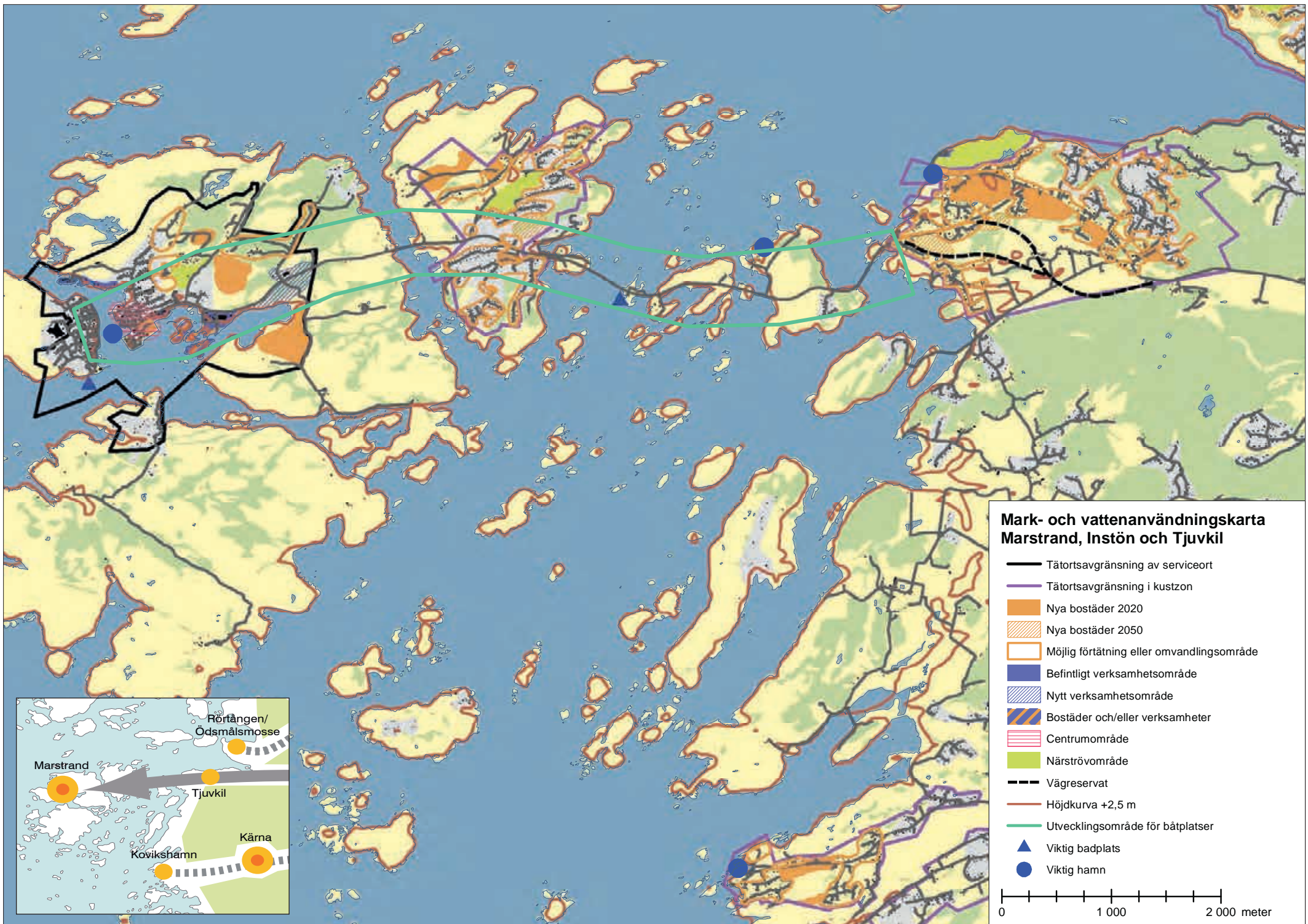

Foto: Bettina Leckborn

deras utifrån ortens karaktär, terrängförhållanden m m.

På nordvästra Instön finns ett större planområde från 1957 med ett 50-tal byggrätter som aldrig blivit genomfört. Avsikten är att upphäva denna detaljplan så att strandskyddet kan återinträda. Generellt ska man arbeta för en större tillgänglighet för allmänheten i alla områden.

Tjuvkil

Det har länge funnits ett starkt utbyggnadsintresse längs väg 168. Genom att koncentrera denna utveckling till Tjuvkil har orten möjlighet att stärkas ytterligare och utgöra ett komplement till serviceorten Marstrand. På sikt kan Tjuvkil utvecklas till en serviceort. I första hand ska orten utvecklas genom att möjliggöra omvandling av fritidshus till permanentbostäder och kompletteringar inom befintlig bebyggelse. Ny exploatering kan ske i de

centralt belägna delarna av Tjuvkil. Denna exploatering behöver dock samordnas med en ny förbifart, både vad gäller läge och tid. Inriktningen för framtida bostadsbyggande bör som i alla tätorter vara ett blandat utbud utifrån ortens behov vad gäller upplåtelseformer och bostadstyper för att få en socialt hållbar boendemiljö.

Gestaltning och placering av ny bebyggelse måste studeras utifrån bl a ortens karaktär, terrängförhållanden och framtida utvecklingsmöjligheter. En tätortsavgränsning har gjorts för att markera gräns mellan orten Tjuvkil och landsbygden. Avgränsningen är gjord utifrån gällande detaljplaneprogram för Tjuvkil samt längs med strandskyddsgränsen.

Transportinfrastruktur och trafik

Marstrand och Tjuvkil ligger utmed det s k sekundära stråket och för att uppnå ett hållbart samhälle behöver kollektivtrafiken på sikt förbättras och trafiksäkerheten på väg 168 behöver höjas eftersom dagens standard är bristfällig. Den nya förbifarten söder om Tjuvkil är ett led i detta. Av de olika alternativ som studerats för denna förbifart förordar Kungälv's kommun det sydvästra alternativet eftersom detta ger bäst möjligheter för Tjuvkil att utvecklas.

På Koön ska lösningen för busstrafiken och kopplingen till färjan förbättras. Gång- och cykelväg kommer att byggas längs delar av väg 168. Utmed 168:an bör pendelparkeringar byggas ut på strategiska punkter.

Vatten och avlopp

Tjuvkil och Marstrand/Instön anges som prioriterade områden i kust-VA-zonen. Marstrand och större delen av Koön ingår i va-verkets verksamhetsområde. Avloppsreningsverket klarar inget mer tillflöde men kommer att

byggas om under 2012 Koön och Södra Instön får dricksvatten från Kungälv medan Marstrand har eget vattenverk. Detta har en viss överkapacitet.

I framtiden behövs en större vattenledning på sträckan Kärna-Marstrand, framförallt för att tillgodose behovet vid en utbyggnad av bostäderna på Södra Instön och Tjuvkil. För dagens boende på Instön räcker kapaciteten och de reningsverk som finns fungerar bra men viss översyn behövs. När det gäller Tjuvkil är det redan med dagens invånarantal och lösningar stora oklarheter när det gäller kapaciteten.

Natur- och kulturintressen

Området i sin helhet är riksintresse både för naturvård och friluftsliv och stora delar ligger inom naturreservat eller landskapsbildsskydd. För närvarande arbetar Länsstyrelsen med en översyn som syftar till att slå samman naturreservaten i Marstrandsskärgården till ett stort naturreservat. Det finns även många mindre områden med höga naturvärden, ädellövskog, nyckelbiotoper, ängs- och hagmarker m m. Den allmänna tillgängligheten och det rörliga friluftslivet är därför något som många värnar och som är extra viktigt i diskussionen om utveckling av området. Kultur- och naturmiljön med tätortsnära natur och strandpromenader är viktiga tillgångar för Marstrand, både för lokalbefolkning och för turister. Sammanhängande promenadstråk ska skapas, på framför allt Koön, för ökad tillgänglighet till omgivande natur och vatten. Promenadstråken ska handikappanpassas där det finns möjlighet.

Inriktningen enligt Idealbilden handlar om ett medvetet bevarande av den unika kulturmiljön på Marstrand, men med syftet att få en levande stad och fler åretruntboende. Marstrands riksintressemiljö omfattar flera hund-

raåriga årsringar, som är mer eller mindre fysiskt tydliga i miljön och bidrar till att man kan utläsa stadens struktur och ändrade funktioner över tid. Riksintresset avser bl a bevarandedrag av medeltidens planmönster med gatunät och öppna platser. Försvarsanläggningarna, främst Carlstens fästning, samt kyrka med medeltida anor och bostadsbebyggelse i trä från 1700- och 1800-talen, är också delar av riksintresset liksom badortsepokens byggnader och miljöer.

Foto: Bettina Leckborn

AVVÄGNINGAR

- Utveckling av bostäder på Södra Koön, område med höga naturvärden
- Utveckling av Instön för att stärka underlaget samtidigt som karaktären ska bevaras - fortsatt programarbete
- Utveckling av Badhålan som en del av Marstrandsamhället vid vattnet innebär intrång i strandskyddet

LÄS MER

I underlagsrapporten Bostäder och verksamheter, 20111019 finns mer utförliga beskrivningar av de olika utbyggnadsområdena.

DISERÖD

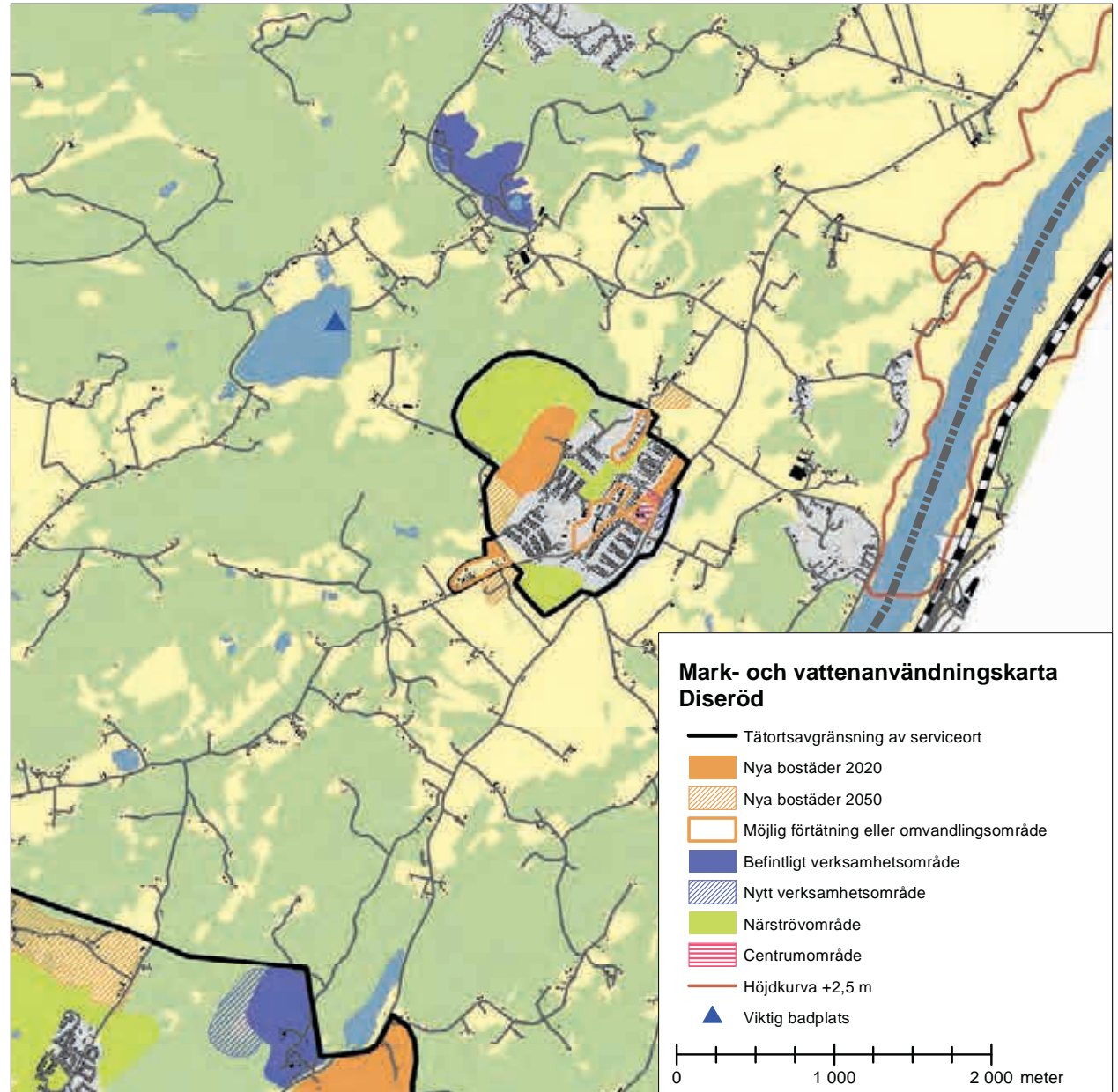
VISION 2020: Diseröd är en trygg och lugn boendemiljö med möjlighet att uppleva vacker natur på gångavstånd.

Bebyggelseutveckling

Möjligheterna för Diseröd att utvecklas och växa är stora då stora kringliggande mark- och skogsområden kan tas i anspråk. Känslan av att bo på landsbygd är viktig att bevara när Diseröd utvecklas. Det är därför viktigt att orten får växa i en takt som utgår från förutsättningarna på platsen. Närheten till service och kollektivtrafik är viktig att eftersträva vid ny exploatering. Översiktsplanen föreslår att nya bostäder i första hand ska tillkomma i de centrala delarna av Diseröd samt nordväst om befintligt samhälle för att skapa en så koncentrerad bebyggelse som möjligt. Möjligheterna till förtätning ska studeras. Inriktningen för framtida bostadsbyggande bör som i alla tätorter vara ett blandat utbud utifrån ortens behov vad gäller upplåtelseformer och bostadstyper för att få en socialt hållbar boendemiljö. Ett varierat utbud underlättar kvarboende och ökar mångfalden.

Ett utvecklat centrumområde är av stor betydelse för Diseröds utveckling. Ett centrumområde med förutsättningar för handel och bostadskompletteringar vid väg 625 kan utvecklas till en attraktiv entré till Diseröd.

På lång sikt finns möjlighet för Diseröd att utvecklas åt både norr och söder. Båda dessa utbyggnadsriktningar innebär att odlingsmark samt nya landskapsrum tas i anspråk. Gestaltning och placering av ny bebyggelse måste studeras utifrån ortens karaktär samt hur övergången till omlandet bör hanteras. Kommande beslut om infrastruktursatsningar mot Ale över Göta Älv kan också vara av-

görande åt vilket håll Diseröd ska växa (se nedan under Transportinfrastruktur och trafik). En tätortsavgränsning har gjorts för att markera gränsen mellan orten Diseröd och landsbygden. Inom tätorten kräver alla förändringar detaljplan.

Transportinfrastruktur och trafik

Trafiksäkerheten på lokalgator i Diseröd behöver bli bättre om framtida områden planeras runt befintliga tätorten. Kollektivtrafiken bör förtätas till och från Diseröd och ett eventuellt nytt läge för busstationen studeras. Det finns behov av pendelparkering och komplettering av befintliga gång- och cykelvägar. Det finns även behov av en övergripande trafikstrukturutredning.

En eventuell framtida koppling mellan Kungälv och

Ale med bro över Göta Älv kan komma att påverka Diseröd på flera sätt (se sidan 22). Dels genom att ta ytor i anspråk som påverkar närområdet, dels att trafiken till och från orten kan ledas i nya riktningar och att rese-mönster ändras. På kort sikt kommer Diseröd att fortsatt vara kopplad till Kungälv.

Natur- och kulturintressen

I Diseröd finns två betydelsefulla närströvområden – Diseröds motionsspår och ädellövskog väster om Vålabäck- en. Kommunens stora natur- och friluftsområde Svartedalen och Bohusleden ligger inte långt från tätorten och bidrar till stora möjligheter till ett aktivt friluftsliv. Dessa områden ska hållas fria från bebyggelse och tillgängligheten får inte försämrans.

DISERÖD 2020

Hösten 2008 bjöds intresserade Diserödsbor in av Kungälv's Kommun att delta i utformningen av framtidsplanerna för sin kommun. Genom en grupp bestående av invånare i Diseröd har arbetet med detta pågått under hösten 2008 och har innefattat intervjuer och enkäter med olika kategorier invånare i kommundelen Diseröd. Resultatet av detta arbete har sammanställts i rapporten Vision 2020 – Diseröds framtid. Arbetet har fokuserat på följande områden:

- Centrum
- Kommunikationer
- Bostäder
- Barnomsorg och skola
- Ungdomar
- Äldres behov

AVVÄGNINGAR

- Bostäder planeras i närheten av närströvområden
- Bostäder planeras relativt nära väg 625

LÄS MER

I underlagsrapporten Bostäder och verksamheter, 20111019 finns mer utförliga beskrivningar av de olika utbyggnadsområdena.

Foto: Bettina Leckborn

KÄRNA OCH NORDKROKEN

VISION 2020: De korta avstånden är en av Kärnas styrkor liksom den lantliga karaktären. Utbyggnaden av VA innebär nya möjligheter för orten att utvecklas och stärka sin roll som serviceort i södra delen av kommunen.

Bebyggelseutveckling

Inom utvecklingsområdet kring Kärna finns möjlighet till utveckling av bostäder, service och verksamheter. Utbyggnadsmöjligheter finns i alla riktningar inom utvecklingsområdet. Det är viktigt att tydligt knyta även nya områden till centrumområdet i anslutning till busshållplatsen med trygga och säkra gång- och cykelvägar. I första hand bör områden i direkt anslutning till befintlig bebyggelse tas i anspråk. Området närmast korsningen bör stärkas som centrumområde.

Inriktningen för framtida bostadsbyggande bör som i alla tätorter vara ett blandat utbud utifrån ortens behov vad gäller upplåtelseformer och bostadstyper för att få en socialt hållbar boendemiljö. Ett varierat utbud underlättar kvarboende och ökar mångfalden.

Gräsfotboll planen, kommer efter beslut om att anlägga konstgräs på grusplanen, att delvis tas i anspråk för bebyggelse av förskola och eventuellt även för bostäder.

Den mark som föreslås för ny bebyggelse ägs delvis av Kungälv kommun och delvis av privata fastighetsägare. Den nya exploateringen måste anpassas efter befintliga förutsättningar och koppla samman befintlig bebyggelse med den omgivande landsbygden så att en helhet bildas och att bebyggelsen möter jordbruksmark eller naturområden på ett genomarbetat sätt.

Det värdefulla jordbrukslandskapet samt vikten av att det bevaras begränsar en utbyggnad av Kärna söderut. En tätortsavgränsning har gjorts för att markera gränsen mellan orten Kärna och landsbygden. Inom tätorten kräver alla förändringar detaljplan.

Nordkroken

En förutsättning för Kovikshamn att växa är att utbyggnaden av kommunalt vatten och avlopp kommer till stånd. Förutom omvandling av fritidshus till permanentboende finns förutsättningar för byn att växa och bilda en sammanhållen bebyggelse kring vägen och med kontakt med havet. En ortsavgränsning har gjorts för att markera var gränsen går mellan Kovikshamn och den angränsande landsbygden. Inom ortsavgränsningen kräver all tillkommande bebyggelse detaljplaneläggning. Båthamnen och småbåtshamnen är viktiga mötesplatser för Kovikshamn. Inriktningen för framtida bostadsbyggande bör som i alla tätorter vara ett blandat utbud utifrån ortens behov vad gäller upplåtelseformer och bostadstyper för att få en socialt hållbar boendemiljö. Gestaltning och placering av ny bebyggelse måste studeras utifrån bl a ortens karaktär samt terrängförhållanden.

Området är viktigt för det rörliga friluftslivet och parkeringsmöjligheterna bör förbättras. Vid omvandling av befintliga hus ska stor vikt läggas vid att behålla karaktären av kuststräckan. Inga nya avstyckningar eller tomter får tillskapas närmast kustremsan.

I Sundhammarsområdet finns intresse från markägare att komplettera med nya tomter. En avgränsning har gjorts för att markera var det kan vara möjligt att pröva en förtätning i Sundhammarsområdet. Detta kräver dock en anslutning till kommunalt VA. Gestaltning och placering av ny bebyggelse måste studeras utifrån bl a ortens

Foto: Bettina Leckborn

karaktär samt terrängförhållanden.

Kovikshamn och Sundhammar bör kopplas ihop genom gång- och cykelvägar men inte byggas ihop, utan det öppna låglänta jordbruksområdet mellan Kovikshamn och Sundhammar ska finnas kvar.

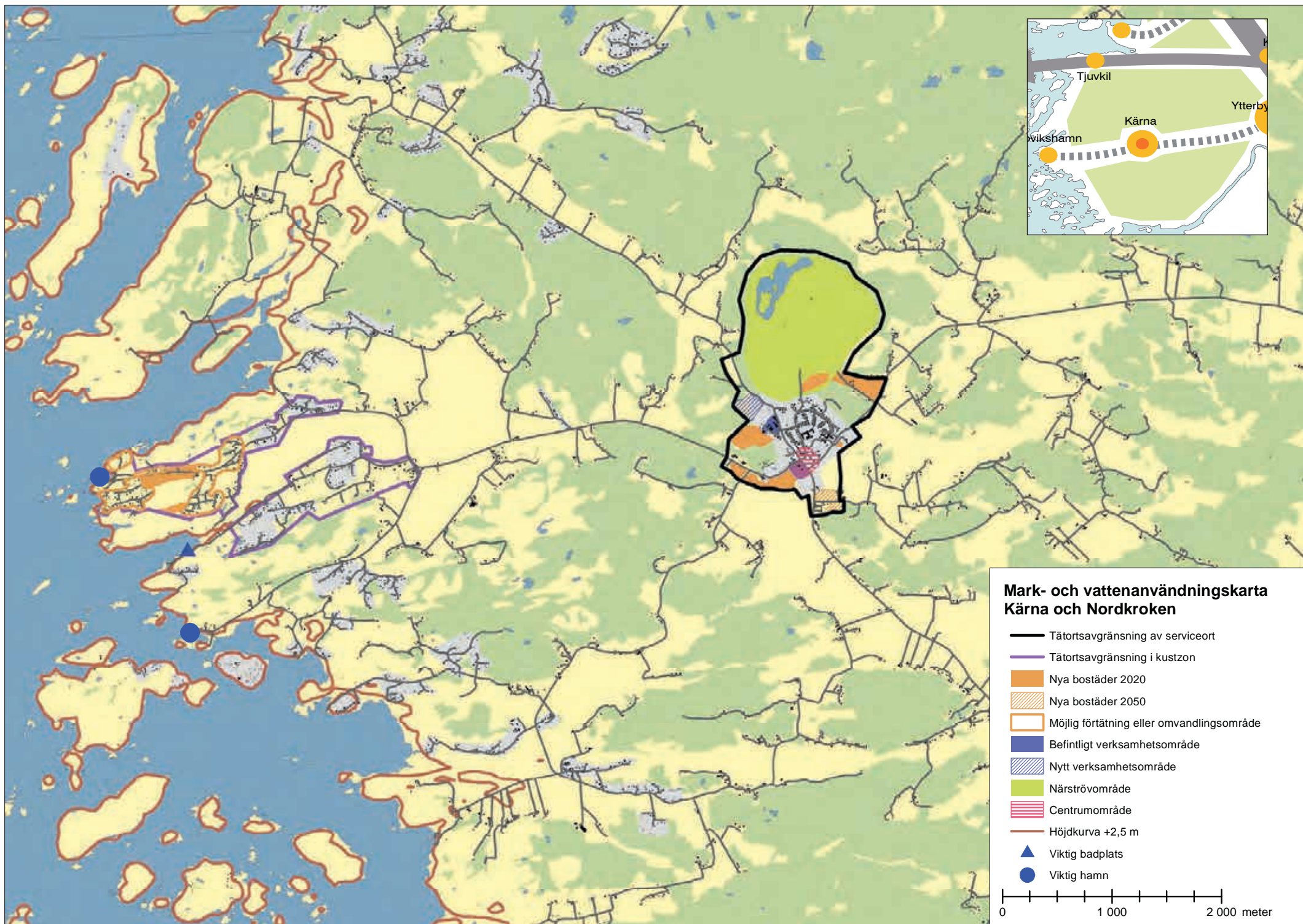
Vatten och avlopp

Kovikshamn anges som ett prioriterat område i VA i kustzon. Idag har Kovikshamn en avloppslösning med många olika system. Det råder risk för saltinträngning i dagens dricksvatten. Kommunal försörjning förväntas kunna ske via Kärna.

Transportinfrastruktur och trafik

Gång- och cykelvägar kompletteras i grannbyarna och runt serviceorten.

Möjlighet till bussvändning måste säkerställas i både Vedhall och Kovikshamn. I Kärna ska nuvarande bussterminal byggas om för att underlätta en bättre trafikering samtidigt som terminalen ska tillgänglighetsanpassas. I samband med ombyggnad av bussterminalen ska behov av pendelparkering för bil och cykel utredas.

Natur och kulturintressen

I Kärna finns ett stort sammanhängande strövområde, Skotte mosse, som ska hållas fri från bebyggelse. Området är mycket värdefullt för alla Kärnabor och har potential att utvecklas genom t ex upprustning av stigar. Söder om tätorten finns även ett värdefullt promenadstråk i det öppna landskapet.

Utanför utvecklingsområdet kring Kärna finns Torsby kyrkby. Särskilt stor hänsyn ska tas till kulturminnesvårdens intressen inom området kring kyrkan.

AVVÄGNINGAR

- Viss jordbruksmark tas i anspråk för bostadsbebyggelse
- Bostäder planeras i nära anslutning till närströvområde

LÄS MER

I underlagsrapporten Bostäder och verksamheter, 20110119 finns mer utförliga beskrivningar av de olika utbyggnadsområdena.

LANDSBYGD OCH KUSTEN

Närmare hälften av kommunens invånare bor på landsbygden eller i kustområdet. Landsbygden är beroende av att serviceorterna kan erbjuda ett bra utbud av service på ett rimligt avstånd. På samma sätt är serviceorterna beroende av omlandet som underlag för service.

Bebyggelseutveckling

Hela kustområdet omfattas av riksintresse för naturvård och friluftsliv. Det innebär att det ska skyddas mot åtgärder som kan orsaka påtaglig skada.

Bebyggelseområdena ligger i nära anslutning till flera kustnära grundområden och havsvikar. Dessa områden har stort ekologiskt värde samtidigt som de är mycket känsliga för näringsläckage från enskilda avlopp och närliggande jordbruksmarker.

Kusten

Bebyggelsestrycket i kustzonen (Miljöbalken 4 kap.) i Kungälv kommun är stort. En förutsättning för all ny bebyggelse i kustzonen är att vatten och avlopp finns utbyggt. För att möta det ökade behovet längs kusten pågår utbyggnad av ledningsnätet enligt projektet VA kustzon (se vidare sid 25) I enlighet med översiktsplanens strukturbild bör ny bebyggelse i kustzonen utöver i dessa prioriterade områden hanteras restriktivt.

I kustzonen finns ett stort antal fritidshus med potential att omvandlas till permanentbostäder. Detta gäller framförallt i de prioriterade områdena enligt VA i kustzon. Inom delar av kommunen har detaljplanläggning av vissa fritidshusområden, s k omvandlingsområden, påbörjats. Inom dessa och även andra är förväntan stor på möjligheterna till ökade byggytor och en långsiktig kom-

munal vatten- och avloppsförsörjning. Omvandling av fritidsområden innebär en planändring av fritidshusplaner till detaljplaner för åretruntboende vilket ställer andra krav på gestaltning, infrastruktur m.m. och där olika intressen kan innebära konflikter.

Landsbygden

Kungälv kommun är belägen i en expansiv tätortsregion vilket innebär ett stort tryck på nya tomter även på landsbygden. Landsbygden består till stor del av jordbruksmark och naturområden förutom all befintlig bebyggelse. Landsbygden är en resurs för hela Göteborgsregionen, vilket markeras som gröna kilar i strukturbilden. Därför måste tillkommande av ny bebyggelse hanteras varsamt så inte landsbygden splittras sönder.

Tillkommande enstaka kompletteringar kan ske med 1-2 tomter. Den nya bebyggelsen ska lämplighetsbedömas utifrån i första hand landskapsbild, närhet till kollektivtrafik samt hänsyn till jordbruksmark. Ny bebyggelse ska prövas med hänsyn till de areella näringarna. På landsbygden ser kommunen positivt på att pröva verksamheter som är förknippade med de naturliga förutsättningarna på platsen.

Längs med Marstrandsvägen (LV 168) kan vissa större kompletteringar med bostäder och verksamheter prövas genom planläggning med hänvisning till kollektivtrafikens täthet samt att turismverksamhet särskilt ska gynnas i området. En viktig faktor i det sammanhanget är att kommunalt VA ska finnas. I övrigt se regler och rekommendationer för ny bebyggelse kap.5.

Liksom i kustzonen finns det i kommunens inland fritidshusområden som kan omvandlas till permanentbostäder. Omvandling av denna typ av områden måste ske utifrån en prioritering i förhållande till utbyggnad

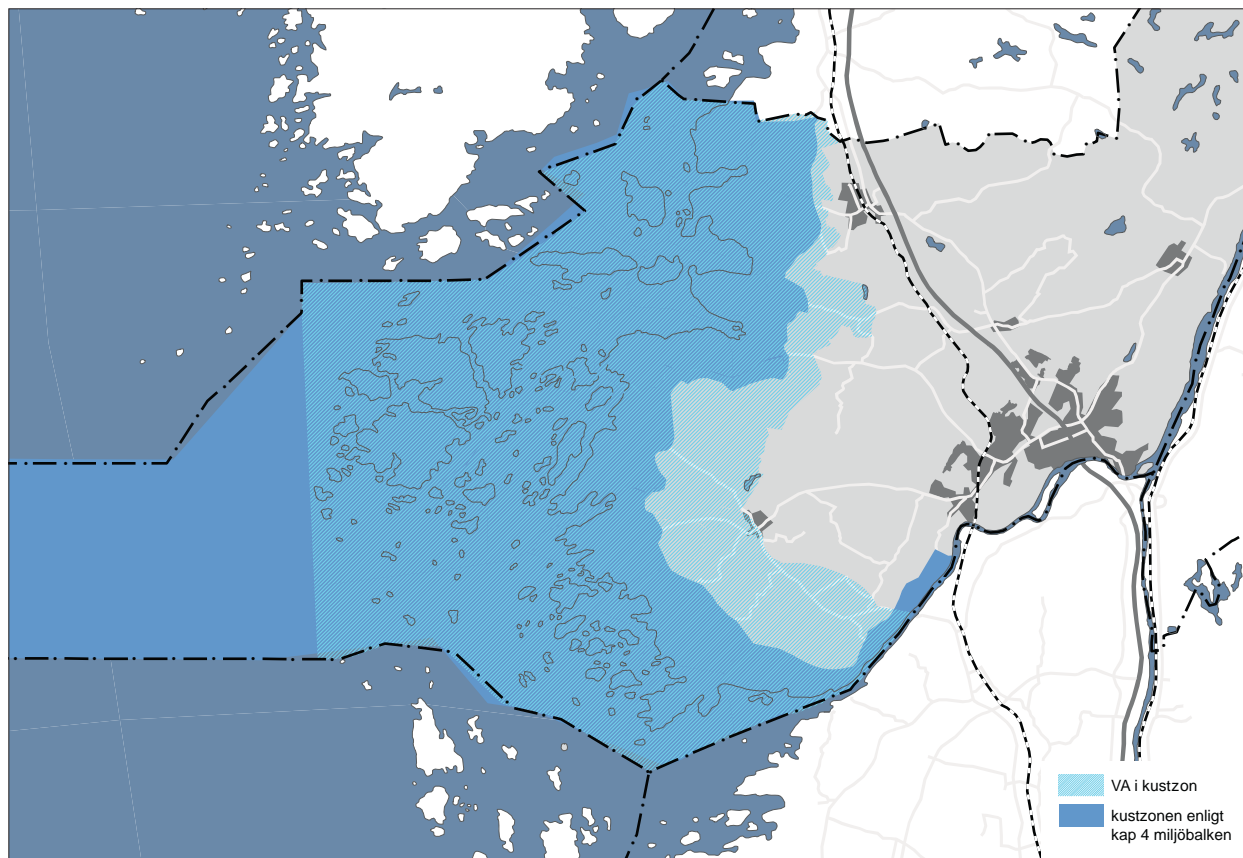
Foto: Bettina Leckborn

Foto: Kungälv kommun

Foto: Bettina Leckborn

Avgränsning av område som ingår i projektet VA i kustzon (läs mer sid 25) samt kustzonen enligt kapitel 4 i miljöbalken.

av kustzonens omvandling, men även kollektivtrafik och kommunalt vatten- och avlopp.

Friluftslivet i kusten

Badplatser

Inom kommunen är möjligheterna till havsbad goda. Antalet små, lokala badplatser är stort och det finns tillgång till både klipp- och sandstränder.

Kommunala badplatser finns vid Aröd-Vadholmen, Rörtången och Sundhammar. Badplatserna har parkering och toaletter. Vadholmen är anpassad för funktionshindrade och Sundhammar kommer att bli det. Badplatserna sköts antingen av kommunen eller av t ex föreningar. I vissa fall äger kommunen marken och vissa arrenderar man.

Kommunen gör provtagningar på badplatser vid havet under badsäsong vid Marstrand strandverket, Rökan/

Nordön, Sundhammar, Rörtången och Vadholmen. Någon badplats som omfattas av EU:s badvattendirektiv finns inte i kommunen.

Båtplatser

Båtlivet är en väsentlig del av livsstilen i Kungälv's kustområden. Möjligheten att ha tillgång till båt betraktas som en stor livskvalitet både av helårs- och sommarboende. Båten används som kommunikationsmedel, för fiske och badutflykter. Göteborgsregionen är expansiv och efterfrågan på båtplatser är mycket stort. I det regionala perspektivet skulle flera hundra platser behöva tillkomma inom ett kort tidsperspektiv för att möta denna efterfrågan och ytterligare fler platser i en längre tidshorisont. Kungälv spelar en betydelsefull roll i detta. Visionen om en växande kommun och nya föreslagna exploateringar i kustorterna kommer att innebära en förhoppning om båtplats från många kommuninnevånare.

I kommunen finns sammantaget en mängd mindre hamnanläggningar som bedrivs antingen i privat regi eller som ideella föreningar. Parallellt finns professionella aktörer med både en lokal, regional, nationell och internationell kundgrupp. Kommunen äger anläggningar i huvudsak i Marstrand och på Fästningsholmen.

Mindre anläggningar i kommunen har en viktig roll då nya båtplatser ska tillskapas. De hamnanläggningar som finns idag har historiskt perspektiv till att de är bra platser med goda djupförhållanden, vindriktningar m. m. Kommunen är i grunden positiv till att bevara och vidareutveckla befintliga mindre hamnanläggningar längs kusten, där det finns tillgång på lämpliga mark- och vattenområden och där utbyggnaden inte står i konflikt med annan vattenanvändning. Dock krävs en prövning i varje enskilt fall. Möjligheterna att skapa nya anläggningar

inom kommunen är begränsade men bör ändå prövas. I anslutning till hamnarna ska det finnas möjligheter till vinterförvaring, parkering, kollektivtrafik samt miljöriktig hantering av verksamheten och därmed bra försörjning med kommunalteknik. Det ska även finnas möjligheter till god landskapsanpassning och goda möjligheter att integrera med annan markanvändning. Kommunen bör verka för och stödja nya alternativa lösningar för båtlivet t ex båtpooler, kompakta förvaringsplatser och kommunala iläggingsramper.

Det regionala perspektivet leder till ökad belastning på de platser som blir aktuella för att lösa behovet. Bland annat behöver anläggningarna ligga skyddat och i anslutning till övergripande infrastruktur. Därför är det lämpligt att pröva möjligheterna att vidareutveckla det regionala behovet utmed väg 168 från Tjuvkil till Marstrand.

De alternativa lägena för nya båtplatser behöver utredas vidare avseende storleken på utvecklingen, tillgänglighet och deras möjligheter att klara markbehovet även på land, samt konflikter som förslagen bedöms medföra.

Kommunen föreslår att alla hamnanläggningar bör erbjuda gästplatser. Behovet är och förväntas vara störst i Marstrand med omnejd, där en ny plats vid Mjölkekilen föreslås. Utvecklingspotential bedöms även finnas i Kungälv, utmed Nordre Älv, och på Fästningsholmen för trafiken i Göta Älv.

Generella riktlinjer ska tas fram för småbåtshamnar, avseende t ex krav på utrustning, utformning, naturhänsyn, miljökrav m.m. Prövning ska ske genom t ex planläggning.

Kommunen ser ett behov av ett regionalt samarbete avseende båtplatser som belyser och behandlar dessa frågor utifrån ett vidare perspektiv.

HAVET OCH ÄLVARNA

Kungälvs havsyta hör till både Skagerraks och Kattegatts havsområde och omfattar totalt 314 km², vilket är nästan lika mycket som kommunens landareal. Havet hyser betydande natur- och kulturvärden samtidigt som många användare av olika slag påverkar eller ställer anspråk på området.

Vattendjupen styr i mycket stor utsträckning ekologin i havsområdet. Grunda områden under 6 m karaktäriserar de kustnära områdena från Nordre älv i söder till Vallby kile i norr, samt kring de inre delarna av Marstrandsöarna. Västerut ökar djupet successivt till 40 - 50 m ungefär vid den så kallade baslinjen.

Inomskärs finns de största djupen vid Älgön i anslutning till Hakefjordens djupränna. Mellan Älgö gavel och Hättan är till exempel djupet nästan 70 m.

Havet som resurs

Havet är en enorm resurs och förknippad med stora värden. Havet producerar fisk och skaldjur som vi livnär oss på. Havet erbjuder rekreation, att t ex kunna ta en simtur, och estetiska värden som att njuta av natursköna vyer. Havet kan också ge möjligheter att utnyttja vågorna för att producera energi. Havet är vidare en källa till utbildning och framtida forskning.

Idag är de värden som havet förknippas med hotade på många sätt. Många olika intressen ställer anspråk på havets resurser. Frågor som utfiskning, övergödning och oljeutsläpp har medfört att havsmiljön blivit allt viktigare att diskutera. Den ökade globaliseringen och risken för klimatförändringar med allt vad det kan medföra har ytterligare ökat intresset för havsmiljöfrågorna.

De värden, som är kopplade till havet och kustzonen

i Kungälvs kommun är av stor betydelse för kommuninvånarnas livs- och boendekvaliteter och besökarnas upplevelser. Samtidigt är värdena unika sett ur ett större perspektiv, och bör utgöra en viktig utgångspunkt i planeringen. En stor del av kommunens utvecklingsområden ligger i kustzonen och det är oundvikligt att värden i detta område kommer att beröras av förändrad markanvändning i kommunen.

Att förvalta och samtidigt förädla havets värden genom ett hållbart nyttjande är vad kommunen står inför i den fortsatta planeringen. Där ska prioriteringar göras mellan olika intressen och anspråk, och områden ska avgränsas där förutsättningar för ett bevarande och/eller utveckling ska redovisas.

Vattenkvalitet

Vattenmyndigheten har kartlagt det nuvarande tillståndet för alla vattenområden. Detta arbete ligger till grund för vilka miljö kvalitetsnormer som ska fastställas för respektive område. Hela Kungälvs kustvatten har bedömts ha måttlig ekologisk status främst på grund av övergödningproblemen. Även vattendraget Grannebyån har bedömts ha måttlig ekologisk status. Inget annat vattendrag i kommunen har erhållit någon klassning eftersom Vattenmyndigheten, i detta första skede av planeringen, har valt att göra en begränsning i urvalet utifrån längd på vattendragen.

Nordre älv har sammantaget bedömts ha god ekologisk status, trots att den transporterar stora mängder näringsämnen, främst kväve. Det beror på att klassningen för närvarande utgår från halten av fosfor och inte av kväve. Målsättningen är dock att till nästa revision av statusklassningen ska hänsyn även tas till kvävehalten i vattendragen. I de åtgärdsprogram som håller på att arbetas fram försöker man redan nu att behandla kväve. Både havsområdet

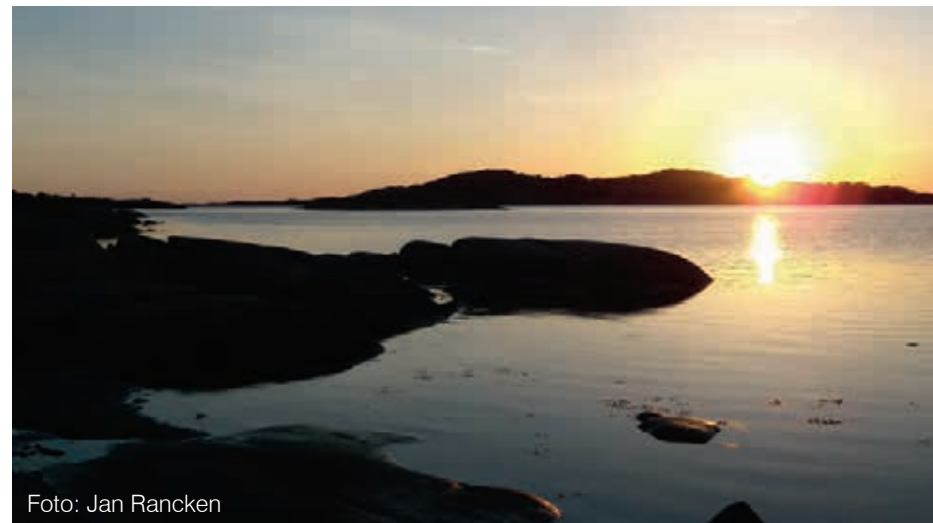

Foto: Jan Rancken

KLASSNING AV VATTENKVALITET

I Vattenmyndighetens kartläggning har för ytvatten bestämts dels ekologisk status, dels kemisk status.

För ekologisk status har en femgradig skala använts: hög, god, måttlig, otillfredsställande och dålig status. För kemisk status finns två klasser, god samt otillfredsställande status.

och vattendragen bedöms ha god kemisk status.

Förslag till miljö kvalitetsnormer för Kungälv's havsområden har tagits fram. För att nå målet god status har en tidsfrist till 2021 angetts. Som skäl till tidsfristen anges ekonomiska hinder.

För kustvattnen har inga åtgärder med avseende på övergödning föreslagits av Vattenmyndigheten. De åtgärder som är föreslagna för avrinningsområden i inlandet förväntas även

ge positiva effekter i Västerhavsdistriktets kustvatten i form av lägre tillförsel av näringsämnen. Det är emellertid osäkert hur stor denna positiva effekt kan förväntas bli.

Göta Älv

Göta älv är en stor resurs för kommunerna längs Göta älv dalen vad gäller friluftsliv och rekreation. Älven är även oerhört viktig för kommunerna som råvattentäkt för dricksvatten. Göta älv utgörs av många riksintressen däribland som farled för sjöfarten till hamnarna längs Göta älv och till Väneren.

Nordre älv's estuarium

Nordre älv utgör den norra mynningsdelen av Göta älv. Mötet mellan älvvattnen och havsvattnen ger upphov till ett sk estuarium, ett oceanografiskt fenomen som bildas av att olika sött och salt vatten skiktas i samma område. Estuariet vid Nordre älv är bland de största i Sverige och kan med fog anses som unik för landet.

HAVSOMRÅDEN I KUNGÄLV'S KOMMUN

I samband med framtagandet av denna samrådshandling har underlagsrapporter "Havsområden i Kungälv's kommun" tagits fram. Syftet med rapporten har varit att utifrån tillgängligt underlag beskriva utgångspunkter för den fortsatta planeringen samt göra en konfliktanalys av de bevarandebestånden och utvecklingsintressen som finns i havsområdet.

Rapporten syftar också till att belysa samband mellan markens användning i angränsande kustområden och förhållanden inom vattenområdet.

I utredningen redovisas även möjliga konflikter som Översiktsplanens förslag kan innebära med avseende på havsområdet.

5. REGLER OCH REKOMMENDATIONER

PLAN- OCH BYGGLOVS- PRÖVNING

REKOMMENDATIONER FÖR BEBYGGELSEUTVECKLING

REKOMMENDATIONER FÖR BEVARANDE

REKOMMENDATIONER FÖR VATTENOMRÅDEN

PLAN- OCH BYGGLOVSPRÖVNING

Mål för samhällsbyggande är att bidra till en ekologisk, social och ekonomisk hållbar utveckling. Uppfyllande av de tre hållbarhetsperspektiven är en förutsättning för befolkningstillväxtmålet 2020. God arkitektur och estetisk kvalitet samt trygga, tillgängliga och vackra miljöer i samklang med identitet och historia. Hänsyn ska tas till lokal byggnadstradition samt till stads- och landskapsbilden vid planering av ny bebyggelse. Naturen och vårt sätt att bygga hus ger bygden dess karaktär.

Nya Plan- och bygglagen (PBL), (2010:900)

Enligt plan- och bygglagens 1 kap 1 § ”I denna lag finns bestämmelser om planläggning av mark och vatten och om byggande. Bestämmelserna syftar till att, med hänsyn till den enskilda människans frihet, främja en samhällsutveckling med jämlika och goda sociala levnadsförhållanden och en god och långsiktig hållbar livsmiljö för människorna i dagens samhälle och för kommande generationer”.

Detaljplan

Enligt plan- och bygglagens 2 kap 1-3 §§ ska mark- och vattenområden användas för det eller de ändamål för vilka områdena är mest lämpade med hänsyn till beskaffenhet och läge samt föreliggande behov. Företräde ska ges sådan användning som medför en från allmän synpunkt god hushållning. Planläggning ska med beaktande av natur- och kulturvärden, miljö- och klimataspekter samt mellankommunala och regionala förhållanden. Planläggning ska även främja en ändamålsenlig struktur och en estetisk tilltalande utformning av bebyggelse, grönområden, kommunikationsleder och andra anläggningar. Även

att främja en från social synpunkt god livsmiljö som är tillgänglig och användbar för alla samhällsgrupper liksom främja en långsiktigt god hushållning med mark, vatten, energi och råvaror samt goda miljöförhållanden i övrigt och en god ekonomisk tillväxt och konkurrens.

Kungälv kommun är belägen inom en expansiv tätortsregion. Läget vid kusten gör att efterfrågan på mark för olika anspråk är stor. Detta innebär att en lämplighetsprövning ska ske genom detaljplaneläggning (4 kap 2 § PBL). Nya områden som ska tas i anspråk för två hus eller fler ska prövas i detaljplan och överensstämman med denna översiktsplan och kommunens bostadsförsörjningsprogram eller andra program för mark- eller lokalförsörjning.

Inom detaljplan ska bygglov beviljas i enlighet med de bestämmelser som finns i planen. Detaljplanen gäller tills den ändras eller upphävs. Detta sker genom ett formellt förfarande som är reglerat i plan- och bygglagen kap 4 och 5.

Sammanhållen bebyggelse

Inom sammanhållen bebyggelse gäller bygglovsplikt för nybyggnad, tillbyggnad och ombyggnad samt att vatten- och avloppsfrågor ska lösas. Ekonomibygnader för jordbruks- och skogsbruksnäringens behov är däremot inte lovpliktiga. Övriga ekonomibygnader är lovpliktiga. Finns särskilda skäl t ex med hänsyn till landskapsbilden kan kommunen införa bygglovsplikt. Denna utökade bygglovsplikt tillsammans med utökande av rivningslov av kulturbyggnader på landet bör utredas. De bruksenheter som är aktiva skall värnas. Som sammanhållen bebyggelse räknas 10-20 hus när de bebyggda tomterna gränsar till varandra eller åtskiljs endast av väg, gata eller parkmark.

Kommunen har definierat vilka områden inom kommunen som betraktas som sammanhållen bebyggelse. Då

många tillkommande byggnationer har skett på landet genom åren kan det vara nödvändigt med en översyn av denna redovisning.

Utanför sammanhållen bebyggelse kan enligt PBL 9 kap 7 § medges vissa lättnader i bygglovsplikten. Mindre tillbyggnad, och komplementbyggnad till en- och tvåbostadshus får uppföras utan bygglov. I Kungälv kommun definieras mindre tillbyggnad som max 20 kvm bruttoarea och komplementbyggnad som garage eller uthus på max 35 kvm byggnadsarea.

Områden utanför detaljplan

För områden utanför detaljplan i kustzonen och på landsbygden ska lokaliseringssprövningen ske utifrån allmän lämplighetsbedömning enligt PBL 2 kap. Översiktsplanen är vägledande för bygglovsprövningen. Utöver detta anges i 2 kap PBL en rad allmänna intressen som ska beaktas vid lokalisering av bebyggelse. Frågor som prövas är t ex hälsa och säkerhet, jord-, berg- och grundvattenförhållanden, samhällsservice, energifrågor och anpassning till lokal byggnadstradition.

Rekommendationer för det sociala perspektivet i fysisk planering

För att skapa en god samhällsplanering ska hänsyn tas till den sociala infrastrukturen, dvs. relationen mellan människa – samhälle, människa -rum/plats. Genom att synliggöra vårt vardagsliv och våra behov i planeringsarbetet kan vi uppnå goda sociala levnadsförhållanden utifrån ett jämlikhetsperspektiv. Detta innebär att undersöka den sociala strukturen i offentliga rum. Jämlikhet handlar i grunden om värderingar och synsätt som behöver utvecklas för att uppnå en rättvis planering som likställer människor med olika bakgrund, kön, etc socialt.

Vid planering av tillkommande bebyggelse bör följande studeras:

- hur platser används och upplevs
- vilka som använder platserna
- olika sociala kvaliteter för platser och dess sammanhang vid planering av boendemiljö

Att identifiera en avgränsad plats eller stråk, en sociotop, är ett instrument att synliggöra platsers alla kvaliteter i planeringsprocessen. I det sociala perspektivet vid samhällsplanering rymms även arbetet med att motverka negativ särbehandling. Våra värderingar grundläggs tidigt och arbetet med synsätt redan i skolan är en viktig del.

En viktig aspekt för att öka den sociala hälsan är att kunna identifiera sig med den miljö vi lever i. En känsla av att vi kan påverka den vilket i förlängningen leder till att vi kan bli stolta över den. För att utveckla samhörigheten med levnadsmiljön är det viktigt att börja tidigt och redan i skolan forma program som engagerar ungdomar och förklarar vikten av den miljö vi lever i.

REKOMMENDATIONER FÖR BEBYGGELSEUTVECKLING

Fördjupningar av översiktsplanen

För Marstrand och Kungälv centrum finns fördjupningar av översiktsplanen. Innehållet till dessa har delvis arbetats in i denna översiktsplan. För mer detaljerade rekommendationer och riktlinjer hänvisas dock till Idealbild Marstrand och Idealbild Centrum.

Byggnad inom tätorterna

Inom de områden som på markanvändningskartan ligger inom tätortsavgränsningen för serviceort samt inom tät-

ortsavgränsningen i kustzon, ska inte några nya bebyggelsestillskott tillåtas innan detaljplan har upprättats. Även enstaka tillskott måste kunna inordnas i en framtida tätortsutveckling.

Inom områden som är markerade för nya bostäder ska även service och inte störande verksamheter tillåtas. Inom de ytor som är markerade som verksamhetsområde, nya och gamla, är bostäder och andra funktioner som riskerar att bli störda inte lämpliga. Två områden, Åsberget i Kungälv och Badhålan på Koön, bör studeras särskilt med hänsyn till möjligheten att blanda bostäder och verksamheter.

Generellt gäller att ny bostadsbebyggelse ska förläggas så att produktiv åkermark sparas. Undantag kan bli aktuellt i vissa fall inom tätortsavgränsningen.

Närströvområden

För att säkra tillgången på grönområden med höga kvaliteter ska förändringar i grönstrukturen ses utifrån ett helhetsperspektiv. Förutom tillgången och kvaliteten på grönområdena är det viktigt med närheten och möjligheten att kunna ströva i det fria landskapet. Grönområden bör därför integreras i befintlig bebyggelse och stråk mellan olika grönområden bevaras. Särskilt viktigt vid komplettering av bebyggelse inom tätorterna är det att ta hänsyn till de utpekade närströvområdena. För serviceorterna Kungälv/Ytterby, Kärna, Kode och Diseröd har omfattning och värden av närströvområden studerats i fördjupningar till kommunens naturvårds- och friluftspan. I översiktsplanen har lagts in förslag till närströvområden även för kustorterna, Aröd, Ödsmålsmosse, Tjuvkil, Instön samt Marstrand. Som underlag har använts kommunens Grönplan, planprogram samt delöversiktsplaner. Dessa närströvområden behöver studeras vidare avseende exakt omfattning samt värden. Strövmöjligheterna ska värnas.

Byggnad på landsbygden

Dessa rekommendationer ska användas vid prövning av bebyggelseutveckling utanför redovisade tätortsavgränsningar för serviceorterna samt kustzonen. Ny bebyggelse på landet placeras i anslutning till befintlig bebyggelse och där det finns tillräckligt med dricksvatten och en godtagbar avloppslösning. Ny bebyggelse på landet ska prövas genom förhandsbesked enligt plan- och bygglagen 9 kap 17 -18 §§.

Undantag från detaljplanekravet kan göras för 1- 2 nya bostäder på så kallade lucktomter utanför tätortsavgränsning, på landsbygden där bebyggelsestrycket är stort men exploateringen inte bedöms ha någon större påverkan på omgivningen, om kraven enligt PBL 9 kap § 31 är uppfyllda.

Huvudregel för tillkommande bebyggelse på landsbygden är att följande tre kriterier ska uppfyllas: närhet till kollektivtrafik, hänsyn till landskapsbilden, samt att värdefull åkermark inte får tas i anspråk för bebyggelse

Närhet till kollektivtrafik på landsbygden definieras enligt följande:

- Rimligt gångavstånd till kollektivtrafik.

Hänsyn till landskapsbild definieras enligt följande:

- Nya bostäder ska placeras i anslutning till, och vara kompletteringar till, befintlig bebyggelse samt ta stöd i landskapet så att man bygger vidare på landsbygdens karaktär och mönster. Det öppna landskapet ska värnas och oexploaterade områden ska bevaras. Nya enstaka byggnader, d.v.s. 1 -2 hus, kan tillkomma som s.k. lucktomter i den befintliga bebyggelsen.

Värdefull åkermark redovisas i inventering, sid 73. Denna inventering är inte helt uppdaterad utan kommer att ses över, se vidare sid 77. Särskilt värdefull åkermark skall inte bebyggas.

Uppfyller ny bebyggelse dessa tre kriterier ska den i nästa steg prövas enligt PBL, då lämplighetsprövning görs som vanligt i förhållande till platsens förutsättningar med lokalklimat, möjliga VA-lösningar, lokal byggnadskultur, tillgänglighet, naturvärden, hänsyn till befintlig djurhållning, grannar m m.

Kommunen har påbörjat arbetet med att ta fram en broschyr med information till dem som vill bygga nytt eller förändra ett äldre hus i landsbygdsmiljö, ”Att bygga på landet i Kungälv kommun”.

På landsbygden ska skyddet för åkermark vara mycket starkt (MB 3:4). Särskild försiktighet måste iakttagas vid prövning av ny bebyggelse omedelbart utanför tätorterna för att inte äventyra utbyggnadsmöjligheter genom detaljplanläggning eller försämra närströvmrådena. Vidare ska hänsyn tas till möjliga ”kretsloppslösningar”.

På landsbygden skall de areella näringarnas behov värnas i första hand.

I kustzonen ska en återhållsam inställning till ny bebyggelse utanför de prioriterade kustorterna gälla. Undantag från huvudregeln ska särskilt motiveras.

Utökad bygglovsplikt samt rivningslov för kulturbyggnader på landet ska utredas.

Utvärdering av kriterie ”Rimligt gångavstånd till kollektivtrafik” skall ske inför nästa aktualitetsförklaring

Rekommendationer för byggnad inom stråken

Ny bebyggelse inom strukturbildens huvud- och sekundärstråk (väg 168 och E6) kan prövas genom förhandsbesked eller detaljplan. Vid prövningen ska dock särskild hänsyn tas till närheten till tät kollektivtrafik. Bebyggelse utanför tätortsavgränsningar men med närhet, ca 2 km, till stationsområden kan komma att prövas på liknande sätt. Längs väg 168 (Marstrandsvägen) ska turistnäringen gynnas.

För planläggning gäller att den nya bebyggelsen ska bygga vidare på befintlig bebyggelse och bilda en bykänsla med en omfattning som står i proportion till den befintliga miljön. Gestaltningen ska utgå från omgivningens karaktär gällande bebyggelse och terrängförhållanden. En viktig förutsättning är anslutning till kommunalt VA.

Vindkraft

Inom de områden som är markerade för vindkraftetablering på markanvändningskarta gäller riktlinjer och rekommendationer i enlighet med tematiskt tillägg för vindbruk som är antagen av kommunfullmäktige 2010-12-09.

Försvaret

Vid plan och bygglovgivning angående höga byggnadsobjekt ska kommunen samråda med försvarsmakten, se vidare kap 7 (sid 74)

Infrastruktur

Reservat för väg och järnväg

På markanvändningskartan har markreservat för följande planerade vägar markerats:

- Förbifart Tjuvkil (väg 168)
- Grokarebymotet inklusive länk mellan detta och väg 168

Fån tidigare översiktsplan, Kommunplan 2000 kvarstår följande vägreservat:

- Sparråsvägens förlängning mellan Marstrandsvägen (väg 168) och Torsbyvägen (väg 604)
- Planskild väg och järnvägs korsning av Torsbyvägen (väg 604) och Bohusbanan

Framtida vägförbindelser

Utöver ovanstående vägreservat redovisas två mer långsiktiga infrastruktursatsningar i översiktsplanen. Alelänken och en länk mellan Grokarebymotet och Kornhall. Läget för dessa länkar har endast mycket översiktligt studerats, och bör utredas vidare med berörda grannkommuner, Länsstyrelsen, GR och Trafikverket.

Som en följd av dessa länkar har även tre utredningsområden för väg- och järnvägsöverfarter över Nordre älv respektive Göta älv markerats. Det markerade utredningsområdet i anslutning till befintlig E6-bro kan vara aktuellt för såväl en ny sträckning av Bohusbanan som en kompletterande bro för E6.

REKOMMENDATIONER FÖR BEVARANDE

Naturvårds- och friluftsvärden

Naturvårds- och friluftspan för Kungälv kommun antogs av kommunfullmäktige 2005-01-31 som ett kommunalt styrdokument. Syftet med planen är att beskriva kommunens natur, naturvärden och värden för friluftslivet. Planen fungerar som ett viktigt underlag för fysisk planering. Beroende på hur högt naturvärde ett område har, har de delats in i olika hänsynsnivåer som syftar till vilken grad av hänsyn som bör tas i samband med exploateringar.

Hänsynsnivå 1

Till denna grupp hör:

- Natura 2000-områden
- Nyckelbiotoper
- Våtmark klass 1
- Sumpskog klass 1
- Fågelskyddsområde
- Landskapsbildsskydd
- Naturresept
- Strandskydd
- Sälskyddsområde
- Ädellövskog klass 1
- Ängs- och hagmark klass 1
- Biotopskyddsområde

Inom dessa områden gäller att ny exploatering inte får förekomma med hänsyn till de mycket höga naturvärdena. Exploatering i närheten får inte ske så att natur- och friluftsvärden hotas. Vissa undantag från detta anges i Naturvårds- och friluftspanen.

Hänsynsnivå 2

Till denna grupp hör:

- Närströvområden
- Våtmark klass 2-3
- Sumpskog klass 2-3
- Höga naturvärden
- Ädellövskog klass 2-3
- Ängs- och hagmark klass 2-3
- Artrika vägkanter
- Riksintresse för naturvård och friluftsliv

Inom dessa områden får omfattande exploatering inte förekomma och mindre omfattande exploatering bör inte förekomma med hänsyn till de höga natur- och/eller friluftsvärden. Exploatering i närheten ska ske med hänsyn till naturvårds- och friluftsvärdena. Vissa undantag från detta anges i Naturvårds- och friluftspanen.

Hänsynsnivå 3

Till denna grupp hör:

- Värdefulla odlingslandskap
- Stora opåverkade områden

Vid all exploatering inom dessa områden ska extra stor försiktighet iaktas tas till de höga naturvärdena

Kulturmiljöer

Inom kulturhistoriskt värdefulla miljöer och objekt ska det i bygglovprövning och vid detaljplanläggning tas särskilt stor hänsyn till anpassning i läge och utformning, material m m. Det gäller såväl ny- som om- och tillbyggnad. För att på bästa sätt underbygga beslut hänvisas till kommunens kulturminnesvårdsprogram. Marina miljöer kring Marstrand är skyddade enligt kulturminneslagen eftersom de är mycket rika på vrak.

Vid exploatering bör försiktighetsprincip iaktas till höga natur- och kulturvärden, för att värdena ska bestå till kommande generationer.

Särskilt bevarandevärda områden

I kapitel 6 redovisas de kulturhistoriskt värdefulla områden som omfattas av någon sorts formellt skydd. Utöver

detta finns en rad områden som har stora bevarandevärden och där särskild hänsyn bör tillämpas vid prövning av ny bebyggelse eller anläggningar. En ny utredning kommer att tas fram för att säkerställa strategier kring kommunens kulturmiljöer.

REKOMMENDATIONER FÖR VATTENOMRÅDEN

Ekologiskt känsliga områden

Vattendrag och fredningsområden

I Kungälv's kommun är flera vattendrag utpekade som ekologiskt känsliga då de utgör viktiga reproduktionsområden för lax och havsöring. Det gäller Nordre älv, Vallby å, Kollerödsbäcken, Grannebyån och Glose å. Enligt Fiskeriverket är deras mynningsområden även utpekade som fredningsområden. Inom fredningsområdena gäller särskilda bestämmelser och förbudstider för fiske.

Kommunen har inventerat fler vattendrag med utlopp i kusten där det också finns örning. Diskussion förs med Fiskeriverket om att få till stånd fredningsområden även vid dessa utlopp.

Grundområden

Grundområdena är enligt miljöbalken ekologiskt särskilt känsliga och ska så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som kan skada dem.

Flera av grundområdena skyddas dessutom ofta av andra bestämmelser enligt miljöbalken, se tidigare avsnitt om naturreservat och Natura 2000.

Ålgräsängar är i detta sammanhang en mycket betydelsefull biotop. Ålgräsets höga krav på ljusstillgång tvingar dem att växa i grunda, kustnära områden där också människans påverkan är starkast. Detta gör ålgräs mycket känsliga för kustnära verksamheter, båtaktiviteter, muddring, övergödning, och landerosion som försämrar ljusstillgången i vattnet.

Exploatering av kustområden som är skyddade för vågexponering, för t ex byggande av hamnar och båtplatser drabbar ålgräs extra hårt eftersom det är i just dessa skyddade miljöer som ålgräset växer.

Den ökade tillväxten av alger i grundområden p g a övergödning kan också medföra negativa konsekvenser av annat slag. De producerar gifter som ansamlas i musslor och kan förgifta människor som äter dem. De kan även förgifta djur och människor direkt som får i sig dem. Algerna försämrar möjligheterna till bad och fritidsfiske m m i berörda vikar. Det kan göra ett område mindre attraktivt för friluftsliv och turism som på sikt kan ge negativa ekonomiska konsekvenser för kommunen.

6. MILJÖ- OCH RISKFAKTORER

BULLER OCH VIBRATIONER

RADON

DJURHÅLLNING

FÖRORENAD MARK

VATTEN OCH AVLOPP

ANLÄGGNINGAR OCH ÅTGÄRDER INTILL VÄG

FARLIGT GODS

HINDERFRIHET

EROSION, BERGRAS OCH BLOCK- NEDFALL

ÖVERSVÄMNINGSRISK

LEDNINGAR

BULLER OCH VIBRATIONER

Trafikbuller

Bullerstörningarna utefter vägar är beroende av trafikmängderna och de topografiska förhållandena. Riktvärdet är ekvivalentvärdet 30 dBA inomhus i bostad, vårdlokal och skola respektive 40 dBA i arbetslokal. Riktvärdet för utomhusmiljön (i praktiken invid fasad) är 55 dBA för bostad, vårdlokal och skola respektive 65 dBA för arbetslokal. Där tveksamhet råder, om bullerstörning föreligger vid etablering, ska särskild bullerutredning utföras.

Trafikverket har för de större vägarna anvisat det avstånd från vägen inom vilket bullernivån kan förväntas överstiga 55 dBA. Det avstånd som anges är i öppen terräng:

- 150-200 meter för E6 kring Kungälvsmotet och väg 168 vid Komarken
- 100-150 meter för resterande E6 genom kommunen
- 50-100 meter för väg 168 till Håлта, väg 574 till Kareby och väg 625 till Diseröd
- Motsvarande bulleravstånd för Bohusbanan har inte utretts men får tills vidare antas ligga i intervallet 100-150 meter i öppen terräng.

BULLERNIVÅER

Maxnivå: högsta ljudnivån under en mätperiod

Ekvivalentnivå: bullrets genomsnittliga ljudnivå under mätperioden

Riktvärden och information kring buller och vibrationer finns bl a i skriften "Boverkets allmänna råd 2008:1 - Buller i planeringen" samt "Buller och vibrationer från spårbunden linjetrafik, riktlinjer och tillämpning, dnr SO24235/SA60".

Vibrationer

Vibrationer mäts i enheten mm/s. Risken för skador på byggnader är mycket liten vid nivåer under 5,0 mm/s. Människor kan störas av betydligt lägre nivåer. Känsltröskeln är nere vid 0,1-0,3 mm/s.

Trafikverket och Naturvårdsverket har tagit fram riktlinjer vid nybyggnad avseende vibrationer som anger att 0,4 mm/s (RMS 1-80Hz) inte bör överskridas vid permanentbostäder, fritidsbostäder och vårdlokaler. Nivån bör därför klaras när ny bebyggelse uppförs vid järnvägen.

I befintliga bebyggelseområden tvingas man ofta acceptera högre nivåer. Trafikverket har vidtagit åtgärder vid bostäder som har nivåer över 2,5 mm/s. Det långsiktiga målet är 0,4 mm/s.

Buller från industrier, skjutbanor m m

Bullerstörning vid bostäder från industrier, skjutbanor, motorbanor och liknande verksamheter styrs vid prövning och tillsyn enligt miljöbalken med ledning av naturvårdsverkets allmänna råd. Särskilda riktlinjer finns för buller kring vindkraftverk.

Tysta områden

Tystnad, eller frihet från buller, har definierats som ett område där ljudnivån från mänskliga aktiviteter är högst 30 dBA. Definitionen är hämtad från Länsstyrelsens rapport 2001:18 om Tysta områden i Västra Götalands län. För planering och lokalisering av bullrande verksamheter bör dessa områden undvikas.

Svartedalen är naturreservat och riksintresse för natur- och friluftsliv samt Natura 2000 område. Här är tyst på flera ställen men det går en zon mitt i området, med buller som kommer framförallt från vägtrafik och flyg.

Även delar av kustområdet är relativt tyst. I den fort-

satta planeringen bör man vara uppmärksam på det buller som fritidsbåtarna åstadkommer under sommaren.

Flygbuller

Kommunen måste vara restriktiv inför etablering av ny bebyggelse som kan komma att beröras av överflygning eller buller från flygtrafiken i flygstråket mot Säve flygplats.

Vid planering och byggande ska frågan om flygbuller noga beaktas. Miljööverdomstolens beslut, 2003-11-18, innebär att särskild hänsyn måste tas till att maximala bullernivåer kan uppkomma inom det område som markerats med gränslinje på karta på sid 63. Inom detta område ska således beaktas maxnivån för flygbuller vid planering, lovgivning, byggande m m.

- natt 22-07 70 dBA
- dag och kväll 80 dBA

Luft

Miljö kvalitetsnormer (MKN) finns idag för svaveldioxid, kvävedioxid, kväveoxider, partiklar (PM¹⁰) bly, kolmonoxid, bensen och ozon i utomhusluft. Normerna är ett viktigt styrmedel för att genomföra det nationella miljö kvalitetsmålet om frisk luft. Nuvarande normer reglerar följande ämnen:

- Kväveoxider och kvävedioxider
- Svaveldioxid
- Kolmonoxid
- Bly
- Bensen
- Partiklar
- Ozon

Kungälv mäter luftkvaliteten i centrum regelbundet. Då mäts kväveoxider, sot, svaveldioxid och kolväten. Nivåerna på kvävedioxid som omfattas av miljö kvalitetsnormer brukar ligga tydligt under MKN.

RADON

Radonhalterna i nybebyggelse ska ligga betryggande under gällande gränsvärde på max 200 Bq/m³. Bedömning och/eller mätning ska alltid göras i detaljplanen och i bygglovsskedet.

En ny kartering av förekomsten av markradon behöver göras, men har av resursskäl inte prioriterats i övervakningsplanarbetet utan får utredas framöver. Sedan tidigare är det känt att delar av Kungälv tätort samt norrut längs Göta älv är högriskområde.

DJURHÅLLNING

I Boverkets rapport 2011:6, "Vägledning för planering för och invid djurhållning" anges inga rekommenderade skyddsavstånd utan hänvisning sker till forskning som beskriver allergener 50 - 100 m från djurhållning. Omgivningar och terräng liksom verksamhetens storlek är viktiga faktorer att sammanväga vid varje bedömning liksom övriga faktiska förutsättningar. Störningsfaktorer är inte enbart allergener utan lukt, flugor, buller, damm, etc som kan kräva längre skyddsavstånd.

För Kungälv kommun innebär detta att erforderliga skyddsavstånd måste bedömas i varje enskilt fall, i avvakten på att ännu tydligare centrala riktlinjer ges ut. Hänsyn måste tas till avstånd mellan bebyggelse och djurhållning, verksamhetens storlek och lokala förhållanden såsom topografi, förhärskande vindriktning och bebyggelsestruktur.

En allmän utgångspunkt vid prövning av olägenheter från djurhållning är att en viss påverkan på omgivningen måste accepteras på landsbygden. Intentionen är att värna om befintlig djurhållning.

FÖRORENAD MARK

Med förorenade områden menas mark- och vattenområden samt byggnader och anläggningar som är så förorenade att människors hälsa eller miljön kan påverkas negativt.

Mark- eller vattenområden kan vara förorenade av historisk industriell verksamhet. Föreningar från tidigare verksamheter kan påverka människors hälsa eller miljön på ett negativt sätt. Det är därför viktigt att vid planläggning eller bygglovsprövning undersöka riskerna och eventuellt efterbehandla förorenade områden. Länsstyrelsen har identifierat ett antal potentiellt förorenade områden i Kungälv kommun. Mer information om respektive objekt finns att hämta från bland annat Länsstyrelsen och Miljöenheten. Vid bygglovsprövning eller planläggning i eller nära de förorenade områdena kan det i varje enskilt fall behöva göras undersökningar för att bedöma om området är förorenat, vilken risk det innebär för människors hälsa eller miljön samt om det behöver efterbehandlas.

VATTEN OCH AVLOPP

Dricksvatten

Kungälv kommun har tre vattenverk, Dösebacka, Lysegården och Marstrand. Dessa vattenverk producerar dricksvatten till ca 25 000 människor i Kungälv, Diseröd, Ytterby, Kode, Kärna, Koön och Marstrand. Inom skyddsområdet för dessa ska största möjliga försiktighet iakttas vid förändringar av markanvändningen. Detta gäller byggnation, väg- och ledningsdragningar, förändringar inom jordbruket (djurhållning) m m. Försiktighet bör även tillämpas på motsvarande sätt för Göta Älv. Kungälv kommuns vattenverk, Dösebacka, tar vatten från Göta älv. Göta älv är riksintresse som färskvattentäkt för ett flertal kommuner.

FAKTA VATTENTÄKTER OCH VATTENVERK

Dösebacka vattenverk är ett grundvattenverk med konstgjord infiltration. Vattentäkt är Göta älv. Producerar ca: 2 200 000 m³ vatten per år varav 800 000 m³ säljs till Ale.

Lysegårdens vattenverk är ett grundvattenverk med konstgjord infiltration. Vattentäkt är Kvarndammen som är en del av Drypesjön. Producerar ca: 800 000 m³ vatten per år.

Marstrands vattenverk är ett ytvattenverk med kemisk fällning och sandfilter. Vattentäkt är Pjäxedammen. Producerar ca: 180 000 m³ vatten per år

Det finns ett huvudsystem för Kungälv's tätort, Diseröd, Ytterby, Kärna, Kareby och Kode. Grundvatten från vattentäkterna Lysegården och Dösebacka blandas. Ett mindre system försörjer Marstrand, här utnyttjas ytvatten från vattendammarna belägna på Koön. För att klara vattenförbrukningen på Koön kompletteras vattenförsörjningen med vatten från Kungälv via en ledning från Kärna och Lycke. Ledningen har dock en begränsad kapacitet. Det kan nämnas att ett mindre område vid Nereby har sin vattenförsörjning från Göteborg.

Många fritidshusområden där permanent boende ökar i omfattningen utgör sanitära olägenheter/risker genom den ökande belastningen på framförallt avloppsanläggningar. Detta kan även innebära risk för vattentäkter. "VA i kustzon" har definierat sex områden som är prioriterade att förse med kommunalt vatten och avlopp.

Avlopp

Huvuddelen av avloppsvattnet som produceras i kommunens tätorter såsom Kungälv, Ytterby, Kareby och Kärna

(januari år 2010) pumpas till Gryaab's reningsanläggning "Ryaverket" på Hisingen i Göteborg och renas där.

Diseröds avloppsreningsverk behandlar avloppsvatten från Diseröds samhälle, vilket omfattar Häljeröd, Diseröd, Tyfter och Västra torp. Anläggningen innefattar mekanisk, biologisk, samt kemisk rening och kan behandla maximalt 30 m³/h.

Kode avloppsreningsverk renar avloppsvatten från Kode samhälle. Behandlingen sker med mekanisk, biologisk och kemisk rening. Reningsverket är dimensionerat för att ta emot 34 m³/h.

Marstrands avloppsreningsverk tar emot och behandlar avloppsvatten från Marstrands tätort. Avloppsvattnet behandlas med hjälp av mekanisk, biologisk samt kemisk rening. Man kan ta emot en avloppsvattenmängd på upp emot 50 m³/h.

Ytvattenkvalitet

För att säkerställa vattendirektivets krav antog Vattenmyndigheten i december 2009 miljö kvalitetsnormer (MKN) för vattenförekomster. Kraven syftar till att god status för vattenförekomster ska uppnås senast 2015-12-22 med vissa undantag.

Samtidigt beslutades om åtgärdsprogram som innehåller de åtgärder som behövs för att uppfylla och följa MKN. Åtgärderna ska vara vidtagna senast 2012.

En skillnad vid tillämpningen av MKN för luft jämfört med vatten är att när normerna för luft överskrids är de definitiva och föranleder att ett åtgärdsprogram tas fram. För vatten har bestämmelserna mer karaktären av mål och är framåtsyftande genom att en viss vattenkvalitet ska uppnås vid en angiven tidpunkt i framtiden. För vatten är åtgärdsprogrammen alltså redan framtagna och syftet med dessa är att normerna ska vara uppnådda vid

den angivna tidpunkten. Upplysningsvis pågår ett arbete med att ta fram ett gemensamt vattenskyddsområde med gemensamma föreskrifter för Göta älv, mellan kommunerna Vänersborg, Trollhättan, Lilla Edet, Ale, Kungälv och Göteborg

ANLÄGGNINGAR OCH ÅTGÄRDER INTILL VÄG

Normalt gäller att inom ett avstånd av 12 m från vägområde ska prövning av bygglov och förhandsbesked ske med särskild hänsyn till trafiksäkerheten. Länsstyrelsen har för prövning av icke bygglovspliktig åtgärd enligt 47 § väglagen utökat detta avstånd till 50 m för väg E6 och till 30 m för vägarna 168, 574 och del av 625, samt inom de sk frisktstriangelarna på 75x75 m vid korsningar. Prövning sker i samråd med Trafikverket.

För att inom ett vägområde få uppföra byggnader eller utföra andra anläggningar, t ex skyltar, så krävs tillstånd från väghållningsmyndigheten (Trafikverket), enligt 43 § Väglagen.

Intill ett vägområde krävs Länsstyrelsens tillstånd för att uppföra byggnader eller vidta andra åtgärder som kan vara till olägenhet för vägens bestånd, drift eller brukande. Tillstånd krävs även för lusanordningar som försämrar ljusförhållandena för trafiken på vägen. Detta gäller dock inte inom område med detaljplan eller åtgärder för vilka bygglov krävs (Väglagen 45 §).

Inom ett avstånd av 50 m från vägområde krävs tillstånd från Länsstyrelsen för uppsättning av skyltar. Detta gäller inte detaljplan eller för skyltar på byggnader som upplyser om affär eller annan verksamhet på stället (Väglagen 46 §).

Ny bebyggelse eller andra åtgärder som kan påverka

möjligheterna att bygga ut en planerad väg kommer inte att tillåtas, se vägreservaten på översiktsplanens användningskarta.

Bohusbanan

Längs Bohusbanan får inte ske nya bebyggelselokaliseringar eller fastighetsbildningar, som kan komma att störa eller störas av järnvägstrafiken. Ny bebyggelse och annan trafikstrande verksamhet som innebär ökad trafik i plan med järnvägen ska särskilt beaktas i planering och bygglovgivning.

FARLIGT GODS

Kring Bohusbanan och väg E6, Göta Älv samt till havs inom kommunen sker stora mängder transporter av farligt gods. Riskerna med transport av farligt gods varierar i storlek efter terrängförhållanden m m. Kring dessa transportleder eller transporter till anläggningar som hanterar farligt gods ska försiktighet iaktas för att tillgodose Plan- och Bygglagens regler kring hälsa och säkerhet vid uppförandet av bostäder och anläggningar där många människor ska vistas. Kungälv's kommun bör tillgodose

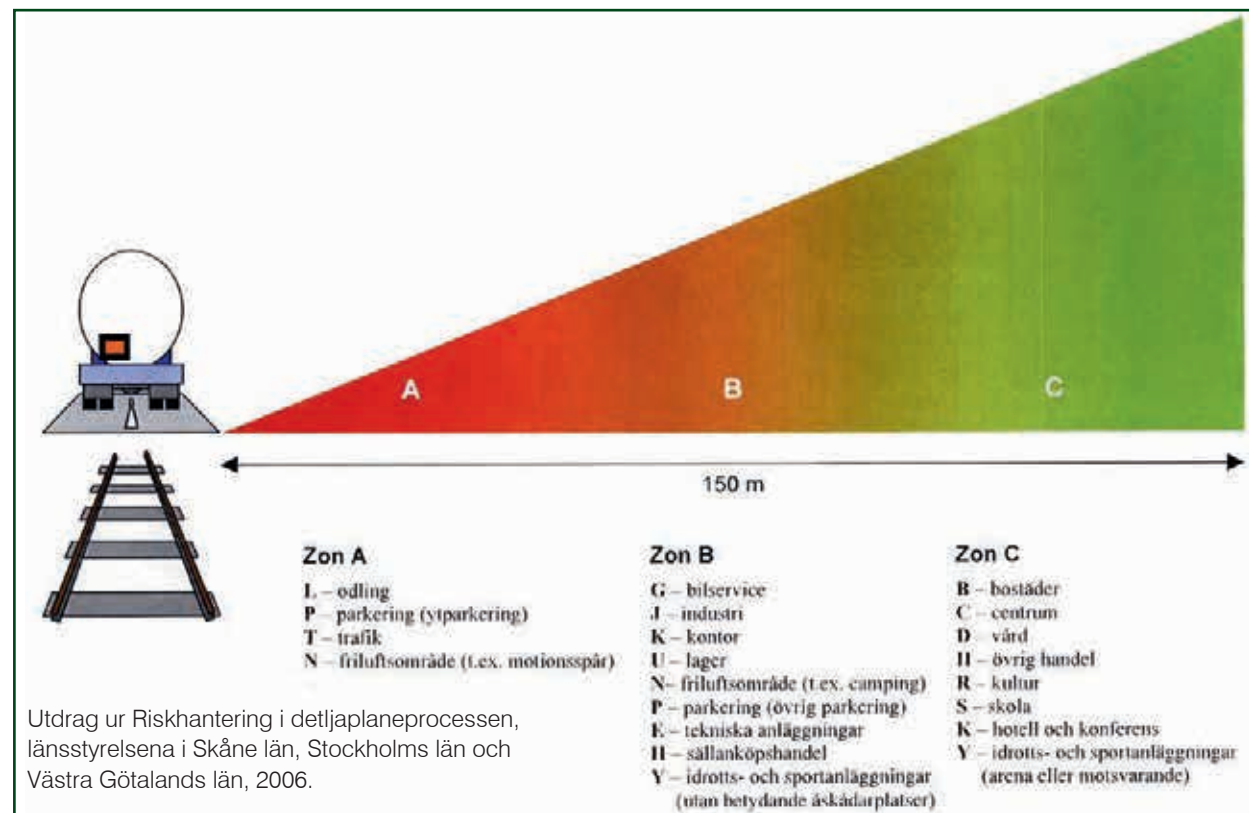
Västra Götalands läns Riskpolicy för markanvändning intill transportleder för farligt gods, riskhantering i detaljplanering, september 2006. Policyn innebär att riskhanteringsprocessen ska beaktas vid planläggning inom 150 meter från transportleder för farligt gods.

RÄDDNINGSTJÄNSTEN

Enligt Lag (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) ska kommunen upprätta ett handlingsprogram för kommunens förmåga att utöva räddningstjänst, vid behov av ett snabbt samhälls-ingripande för att rädda människor, egendom och miljö ska kommunen kunna utföra räddningstjänst. Kommunens förmåga och resurser att genomföra räddningstjänst ska framgå i kommunens handlingsprogram för skydd mot olyckor. Ett av de nationella målen som beskrivs i LSO är att räddningstjänst ska planeras och organiseras så att räddningsinsatser kan genomföras inom kommunen under godtagbar tid och på ett effektivt sätt. Plan- och Byggnationsprojekteringar inom kommunen bör beakta de lokala förhållandena så att ett likvärdigt skydd uppnås inom kommunen, med hänsyn till kommunens förmåga och resurser att genomföra "fönsterutrymning", tillhandahållande av släckvatten via brandpostsystem, samt avstånd mellan byggnader.

Allmänt råd för normal insatstid (från larm till åtgärd med effekt) har varit:

- 10 min bör vara normal insatstid för utrymning via fönster.
- 20 min för friliggande byggnader med max 3 våningar.
- Tillgodoses ej de rekommenderade insatstiderna kan andra lösningar krävas, till exempel bättre trapphus (Tr1 eller Tr2) eller sprinkler.

Utdrag ur Riskhantering i detaljplaneprocessen, länsstyrelsen i Skåne län, Stockholms län och Västra Götalands län, 2006.

HINDERFRIHET

För de delar av kommunen som kan beröras av överflygning måste säkerställas hinderfrihet upp till vissa höjdnivåer.

Markstabilitet och skred

Kring Göta älv och Nordre älv ska ny bebyggelse undvikas. Statens Geotekniska institut, proposition december 2008, tilldelats medel för att uppdatera utredningar och kartering av stabilitetsförhållanden kring Göta älv. Stabilitetsförhållandena för eventuell bebyggelse måste prövas genom särskild utredning.

Dalgångarna utgörs ofta av lösa lersediment. Kända riskområden avseende stabilitet har markerats på karta med miljö och riskfaktorer, sid 63. Markens känslighet för stabilitetsförändringar och skred påverkas även av översvämningsrisk m m.

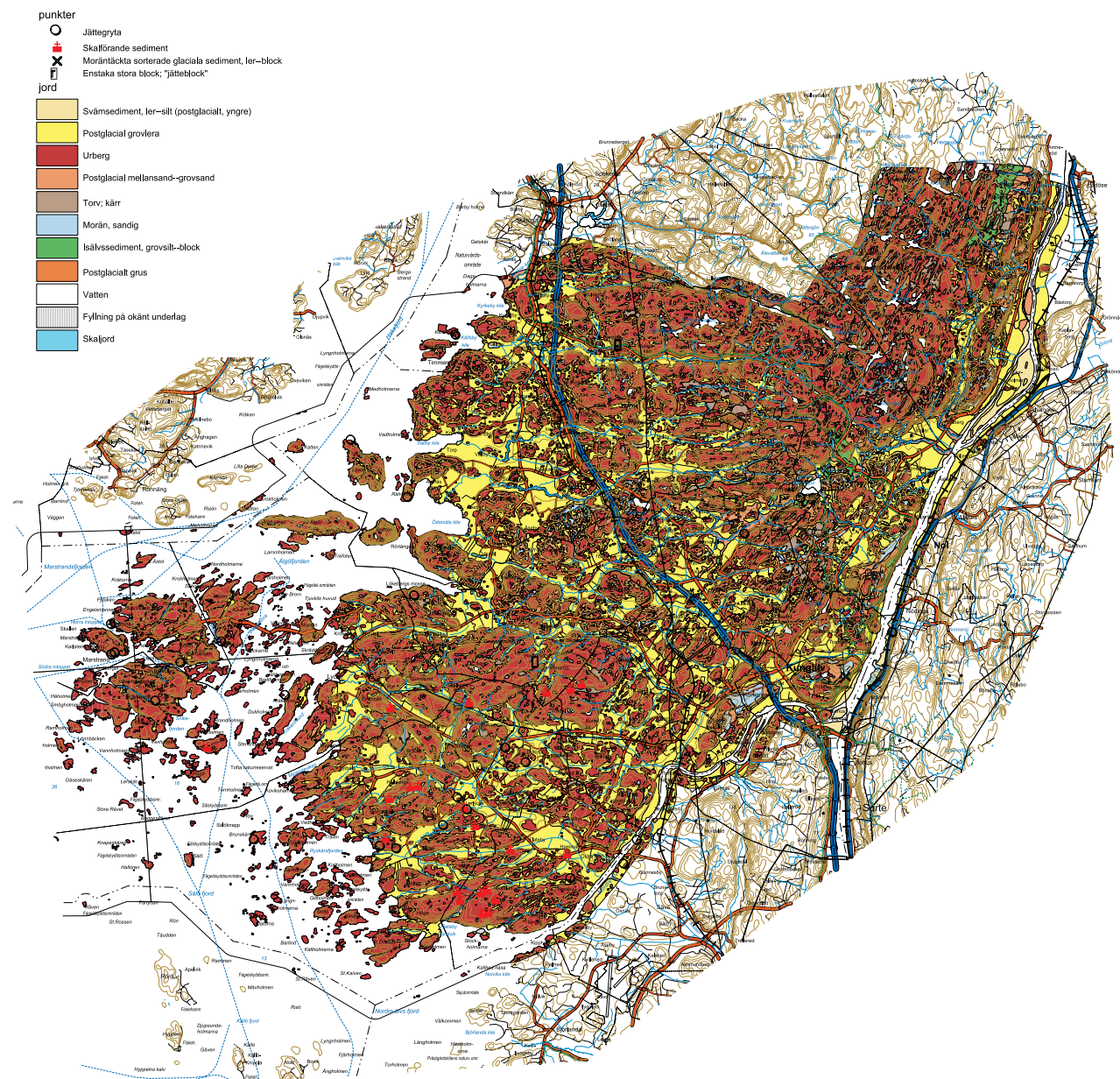
2001 gjordes inom bebyggda områden en översiktlig stabilitetskartering av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (tidigare Räddningsverket). Materialet är omfattande och finns på samhällsbyggnad, Kungälv kommun. På kartan finns de studerade områdena markerade.

Vid detaljplaner och bygglovsprövning skall geotekniska bedömningar göras av markens lämplighet med avseende på ras, skred och erosion.

EROSION, BERGRAS OCH BLOCKNEDFALL

Erosion, bergtras och blocknedfall är en naturlig process som kan orsakas av vind, vatten, is och gravitationsrörelse.

Erosion kan leda till sättningar och skred på tidigare stabil mark men som blivit instabil. Detta är inget omfattande problem i kommunen men ska beaktas i samband med att bebyggelse anläggs intill hav, sjöar och vattendrag.

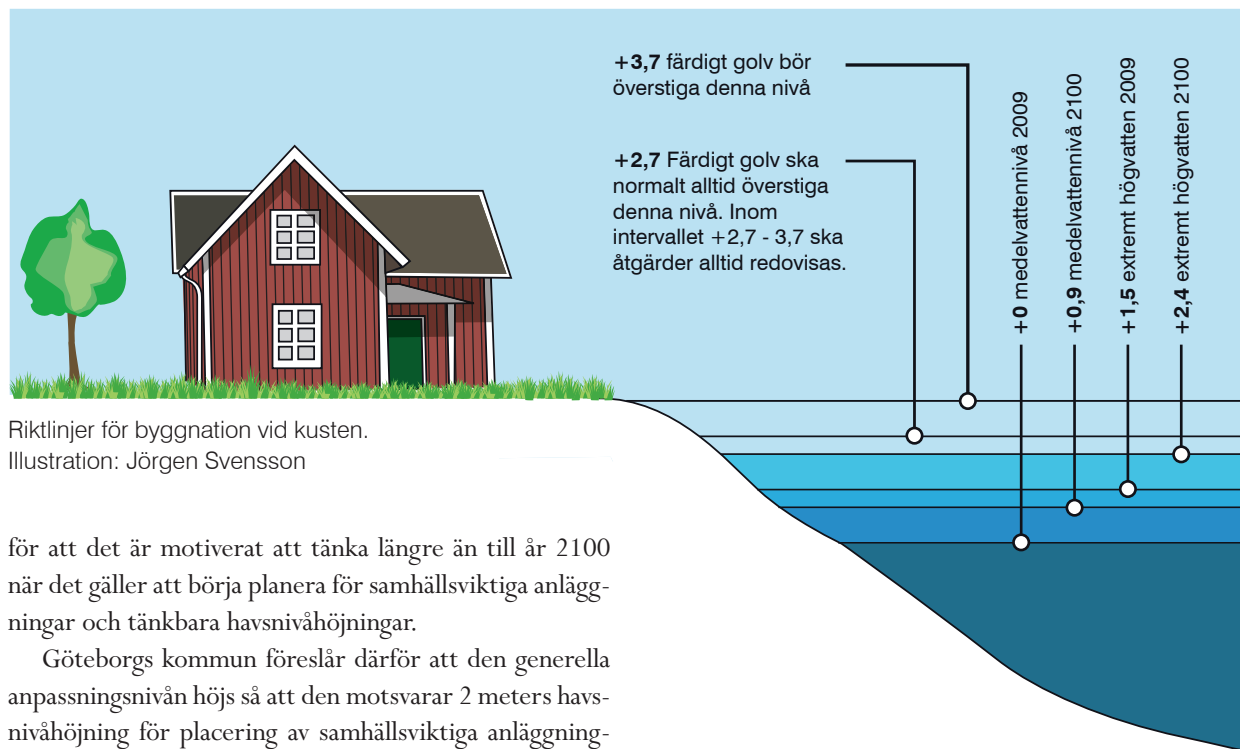
Jordartskarta för Kungälv kommun

Idag är det Fontinbergets sydvästra sida utmed Västra gatan samt ett område inom Rörtången (utrett och hanterat i samarbete med f d Räddningsverket) som är kända områden när det gäller bergras och blocknedfall. Vid bygglovsprövning i dessa områden ska bergras och blocknedfall beaktas. Vid behov ska en bergteknisk undersökning genomföras av sakkunnig på det aktuella området för att bedöma behovet av åtgärder.

ÖVERSVÄMNINGSRISK

Enligt IPCC (FN:s internationella expertpanel för klimatfrågor) kan vi vänta en fortsatt global temperaturstegring med 1,1-6,4 grader de närmaste 100 åren. Den holländska Deltakommissionens rapport ligger till grund för landets planerade skyddsåtgärder. Rapportens slutsatser är att havsnivån under detta århundrade kommer att öka med mellan 65-130 centimeter, och under nästa århundrade fortsätter ökningen till att totalt omfatta mellan 2-4 meter.

Göteborgs kommun är förmodligen den kommun i landet som samlat mest kunskap om riskerna med översvämningar och andra väderhändelser nu och i framtiden. I januari 2009 presenterades rapporten "Extrema väderhändelser – fas 2" där ett resonemang utvecklas om havsnivåns framtid. Med utgångspunkt från en mängd aktuella forskningsresultat konstaterar man att prognoser för havsnivåhöjning till år 2100 ger ett större och högre spann jämfört med IPCC:s resultat. Uppgifter mellan 0,5-2,0 meter är mest frekventa, även om ännu högre nivåer tas upp som möjliga. Dessutom kommer en förväntad havsnivåhöjning inte att avstanna år 2100 utan att fortsätta i flera hundra år även om utsläppen stabiliseras enligt de mål som finns. Göteborgs kommun anser där-

Riktlinjer för byggnation vid kusten.
Illustration: Jörgen Svensson

för att det är motiverat att tänka längre än till år 2100 när det gäller att börja planera för samhällsviktiga anläggningar och tänkbara havsnivåhöjningar.

Göteborgs kommun föreslår därför att den generella anpassningsnivån höjs så att den motsvarar 2 meters havsnivåhöjning för placering av samhällsviktiga anläggningar. Länsstyrelsen i Västra Götaland håller på att ta fram planeringsunderlag om stigande vatten i samhällsplaneringen. IPCC's rapport, som Länsstyrelsen till stor del grundar sina rekommendationer på, tar ingen hänsyn till isavsmältning. Av den anledningen väljer Kungälv kommun att lägga sig på en något högre nivå i sina rekommendationer.

Förslag till riktlinje av bebyggelse

Av intresse vid byggnation är inte medelvattennivån utan den nivå som uppkommer vid kraftiga västliga vindar. Idag gäller att vattennivån vid extremt högvatten kan stiga till +1,5 meter vid Kungälvskusten och ca +2,0 meter

i Göta älv vid Fästningsholmen. Älven stiger alltså mer än havet vid starka västliga vindar och detta gäller längs hela Kungälv's älvsida. Hänsyn till översvämningrisker ska alltid beaktas även i anslutning till övriga vattendrag

Pågående landhöjningen på -0,3 meter kombinerad med den extra havsnivåhöjningen i Nordsjön på +0,2 meter är två ytterligare aspekter som räknas med i bedömningen. Vid byggnation bör även bedömning ske om hur långt in i framtiden byggnaden ska vara säker. Bygger vi för att hus kan bli obeboeliga om hundra år eller ska det stå längre tid?

Med hänsyn till tidigare redovisad fakta bedöms risken stor för att havsnivån vid Västkusten kommer att stiga med mellan +1,2-+2,2 meter fram till år 2100. Effekten av landhöjningen här gör dock att vi kommer att uppleva det som en höjning på 0,9-1,9 meter. Till detta ska läggas höjningen vid extremt högvatten samt en extra säkerhetsmarginal som minst bör vara 0,3 meter.

Byggnation längs kusten och älvstranden

Kusten: Golvyta för ny byggnation av samhällsviktiga funktioner och bostäder ska normalt alltid överstiga +2,7 meter och bör överstiga +3,7 meter. Om man bygger i intervallet mellan +2,7-3,7 meter ska en åtgärdsanalys med hänsyn till klimatförändringar redovisas. Denna skall innehålla konkreta åtgärder och en kostnadsanalys över hur bebyggelsen skall kunna skyddas upp till +3,7 meters nivå.

Älvstranden: Golvyta för ny byggnation av samhällsviktiga funktioner och sammanhållen bostadsbebyggelse ska normalt alltid överstiga +3,2 meter och bör överstiga +4,2 meter. Om man bygger i intervallet mellan +3,2-+4,2 meter ska en åtgärdsanalys med hänsyn till klimatförändringar redovisas. Denna skall innehålla konkreta åtgärder och en kostnadsanalys över hur bebyggelsen skall kunna skyddas upp till +4,2 meters nivå.

För övriga byggnader, t ex verksamheter, gäller samma riktlinjer som för bostäder. Undantag görs för byggnader av enklare karaktär (såsom förråd och uthus) eller om byggnader konstrueras så att de klarar en tillfällig översvämning utan allvarigare skador.

Bebyggelse inom de höjdnivåer ovan som kräver en åtgärdsanalys bör främst bli aktuell inom befintliga bebyggelseområden, som kan få nytta av gemensamma skyddsåtgärder. I dessa fall är det viktigt med en noggrann

beskrivning av vad som krävs för att skydda bebyggelsen till angiven höjdnivå. Om man väljer att bebygga inom risknivån kommer framtida kostnader att belasta framtida skattebetalare.

En låg framtida kostnad för skattebetalarna kan i vissa fall motivera byggnation av högt samhällsekonomiskt värde idag. Arbetet med tydligare riktlinjer för byggnation med hänsyn till klimatförändringar bör ske för att tydliggöra vilka krav på utredningar som ställs vid byggnation i områden som riskerar framtida översvämningar.

Definition av samhällsviktiga funktioner

Samhällsviktiga funktioner innebär funktioner eller byggnader som exempelvis sjukhus, vårdhem, skolor, infrastruktur av stor betydelse såsom riksvägar och andra vägar utan reella alternativa förbifartsmöjligheter, järnväg, hamnar, VA/avfallsanläggningar, reningsverk, värmeförsörjning, el- tele- dataanläggningar samt större miljöfarliga industrier.

LEDNINGAR

Inom Kungälv kommun finns ett antal luftledningar och nätstationer. Enligt Starkströmsföreskrifterna (2008:1) ska säkerhetsavstånd mellan byggnader och spänningsförande ledare vara minst 10 m från yttersta fasen för en 130 kV ledning och 5 m för en 20 kV ledning. Säkerhetsavståndet mellan nätstation och byggnad ska vara minst 5 m. Lovprövning invid kraftledningar bör, alltid ske i samråd med Vattenfall respektive Kungälv Energi.

Sprängämnesinspektionens författningssamling: Be- träffande planerad gasledning gäller att ny bostadsbebyggelse för enstaka byggnader ej får förläggas närmare gasledning än 25 m. För utomhusområde där det normalt

vistas mer än 20 personer (skolgård, fotbollsplan, campingplats etc.) är säkerhetsavståndet mellan 25-100 m.

Kring gasledningen som passerar genom Kungälv kommun kan i det enskilda fallet krävas en planeringszon på 2x200 m. Bygglovsprövning inom denna zon bör ske i samråd med ledningsägaren. Vid byggnation intill kraft- eller gasledningar ska alltid utredning göras med hänsyn till dessa regelverk.

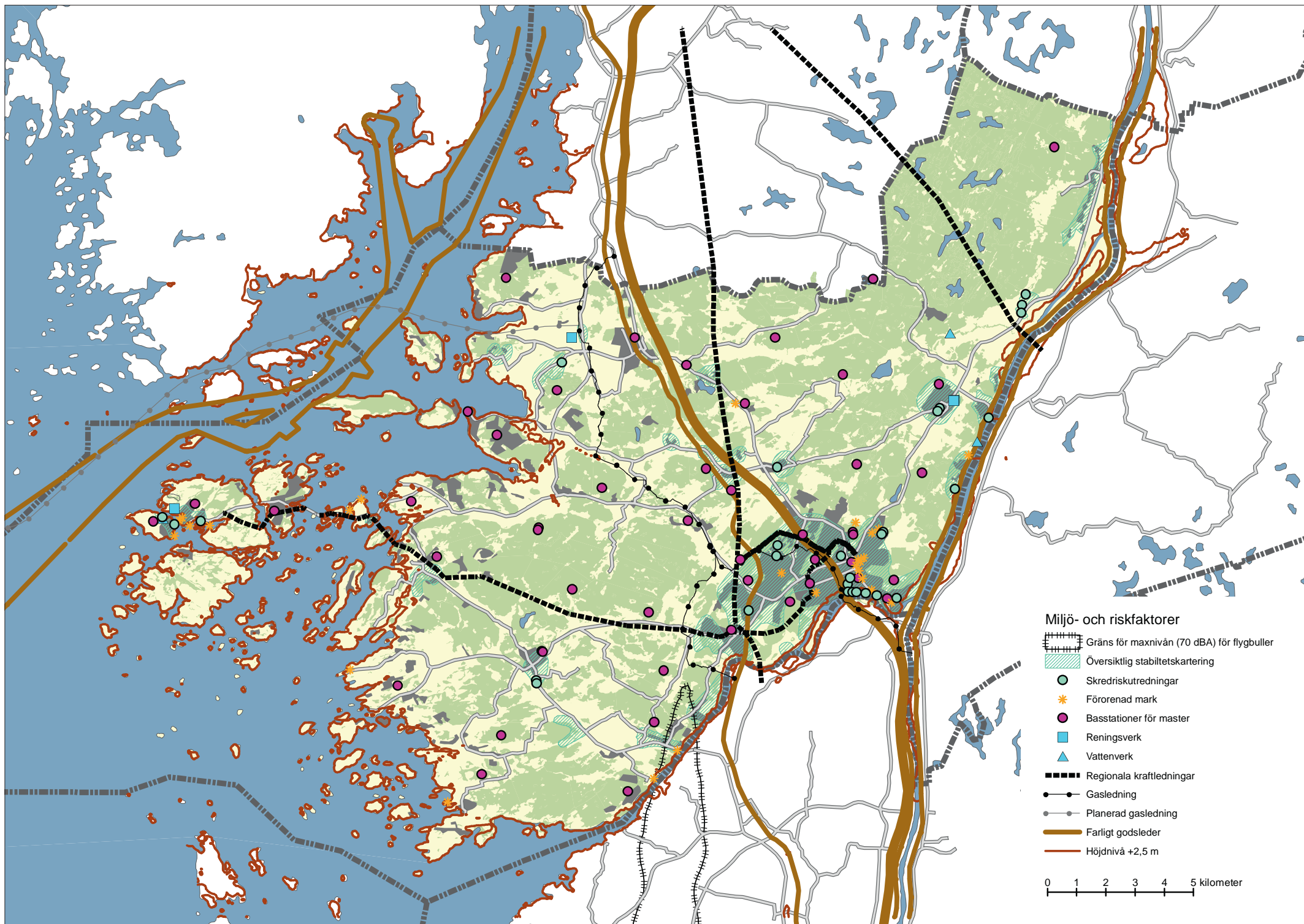
Elektromagnetiska fält

Strålsäkerhetsmyndighetens Allmänna råd (2008:18) rörande allmänhetens exponering av elektromagnetiska fält ska respekteras vid anläggning av radio- och telemaster, elinstallationer mm. För ny bebyggelse skall magnetfältet från kraftledningar understiga 0,2 mikroTesla.

I Sverige fördelas ansvaret för hälsofrågor med anknytning till magnetfält på fem myndigheter – Arbetsmiljöverket, Boverket, Elsäkerhetsverket, Socialstyrelsen och Strålsäkerhetsmyndigheten.

Eftersom hälsoeffekter från magnetfält på lång sikt inte kan uteslutas har myndigheterna valt att rekommendera en viss försiktighet. Myndigheterna ger följande rekommendationer vid samhällsplanering och byggande, om de kan genomföras till rimliga kostnader:

- Sträva efter att utforma eller placera nya kraftledningar och andra elektriska anläggningar så att exponering för magnetfält begränsas.
- Undvik att placera nya bostäder, skolor och förskolor nära elanläggningar som ger förhöjda magnetfält.
- Sträva efter att begränsa fält som starkt avviker från vad som kan anses normalt i hem, skolor, förskolor respektive aktuella arbetsmiljöer.

7. ALLMÄNNA INTRESSEN

ALLMÄNNA INTRESSEN

NATURMILJÖ OCH FRILUFTSLIV

KULTURMILJÖ

INFRASTRUKTUR

ÖVRIGA RIKSINTRESSEN

AREELLA NÄRINGAR

TOTALFÖRSVARET

ALLMÄNNA INTRESSEN

En av avsikterna med översiktsplanen är att göra avvägningar mellan olika allmänna intressen d v s ett slags preliminär prioritering som också blir ett stöd inför fortsatta bedömningar och ärendeprövningar. Den slutliga prövningen av de olika allmänna intressena sker när konflikten måste avgöras d v s vid detaljplanering, tillståndsgivning eller motsvarande.

Hushållningsbestämmelser

Enligt Plan- och bygglagen 2 kap ska mark- och vattenområden användas för de ändamål som de är mest lämpade. Miljöbalkens tredje och fjärde kapitel innehåller grundläggande bestämmelser för hushållning med mark och vatten. Dessa bestämmelser preciserar vissa slags mark- och vattenområden som är av allmänt intresse t ex naturmiljöer, kulturmiljöer, områden med värde för friluftslivet, vägar, järnvägar och anläggningar för energiproduktion. Översiktsplanen ska redovisa de allmänna intressena.

Riksintressen

De allmänna intressen som är särskilt värdefulla och betydelsefulla för hela landet kallas riksintressen. Dessa ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada deras värden eller möjligheterna att använda dem för avsett ändamål.

Översiktsplanen ska redovisa hur kommunen avser att tillgodose riksintressena och särskilt lyfta fram de konflikter mellan olika riksintressen och andra allmänna intressen som kan uppstå. Berörd central sektorsmyndighet lämnar uppgifter till Länsstyrelsen om de områden de anser vara av riksintresse. Länsstyrelsen, och även kommunen, kan också föreslå att riksintresse pekats ut för ett visst område de anser vara av nationell betydelse.

Foto: Johan Live

NATURLIV OCH FRILUFTSLIV

MILJÖBALKEN 3 KAP 6§

”Mark- och vattenområden samt fysisk miljö i övrigt som har betydelse från allmän synpunkt på grund av deras naturvärden eller med hänsyn till friluftslivet ska så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada natur- eller kulturmiljön. Behovet av grönområden i tätorter och i närheten av tätorter ska särskilt beaktas.”

Naturvårdsverket har ansvar för att lämna uppgifter/peka ut vilka områden som bedöms vara av riksintresse för naturvärden och friluftslivet. Dessa redovisas översiktligt nedan. Mer utförliga beskrivningar och värdeomdömen av riksintresseområden finns i kommunens Naturvårds- och friluftsplän samt i ”Värdebeskrivningar riksintresse för naturvård” (Västra Götalands län 2000-02-07, uppdaterad 2008-01-16).

Särskilda hushållningsbestämmelser - kusten

I miljöbalkens 4 kap pekas områden ut som i sin helhet är av riksintresse med hänsyn till natur- och kulturvärden. Kustområdena och skärgården inom Kungälv kommun omfattas av dessa hushållningsbestämmelser. Bestämmelserna utgör inte hinder för utvecklingen av befintliga tätorter eller av det lokala näringslivet eller för utförandet av anläggningar som behövs för totalförsvaret.

Fritidshusbebyggelse får endast komma till stånd i form av kompletteringar till befintlig bebyggelse. Om det finns särskilda skäl får dock annan fritidsbebyggelse komma till stånd, företrädesvis sådan som tillgodoser det rörliga friluftslivets behov eller avser enkla fritidshus i närheten av de stora tätortsregionerna.

Riksintresse för Naturvärden

Följande områden av riksintresse för naturvård finns i Kungälv kommun:

- Göta och Nordre älvs dalgångar
- Svartedalen och Anråseån (gemensamt med Stenungsund och Lilla Edet)
- Hake-, Marstrands- och Sälöfjorden (gemensamt med Tjörn och Stenungsund)
- Hållsungamyren
- Nordre älvs estuarium (gemensamt med Göteborg)

Hur tillgodoses riksintressena i ÖP?

Till stor del är riksintresseområdena för naturvård skyddade som naturreservat eller omfattas av strandskydd. I övrigt omfattas de av hänsynsrekommendationer enligt Naturvårds- och friluftsplänen. Riksintresset Hakefjorden - Marstrandsfjorden påverkas av det i tillägget till översiktsplanen föreslagna vindkraftsområdet. Föreslagen bebyggelse på Instön och Södra Koön ligger inom riksintresset men bedöms utgöra utveckling av befintlig tätort. I övrigt föreslås ingen ny bebyggelse i oexploaterade områden.

Riksintresse för friluftslivet

Följande områden av riksintresse för friluftslivet finns i Kungälv kommun:

- Södra Bohusläns kust
- Göta älv - Nordre älv
- Öckerö- och Styrsöskärgårdarna (mindre del i Kungälv kommun)
- Svartedalen

Hur tillgodoses riksintressena i ÖP?

Stora delar av Marstrandskärgården omfattas av samslagningen och utvidgningen av befintliga naturreser-

vat. Även Göta och Nordre älvs dalgångar och Svartedalen har skydd som naturreservat.

Natura 2000

Natura 2000 är ett nätverk av särskilt värdefulla naturområden inom EU som bygger på två EU-direktiv: art och habitatdirektivet respektive fågeldirektivet. Ingrepp med negativa effekter på de utpekade naturvärdena får inte genomföras i Natura 2000-områden utan tillstånd från Länsstyrelsen. Ibland krävs även samråd med EU-kommissionen. Mycket starka skäl krävs för att tillåta ingrepp i ett Natura 2000-område och skulle detta ske ställs krav på kompensation för ingreppet. I Kungälv kommun är följande områden klassade som Natura 2000:

- Nordre älvs estuarium (estuarium, grunda havsvikar.)
- Guddehjälm (lövskog, bl a bokskog)
- Sälöfjorden (Klåverön)(ö med kala berg och ljunghedsmarker, klåvor, lövskog vid bergsstup.)
- Skärgård
- Gullbringa (bokskog)
- Hålda (ekhage, lövskog med bok och ek.)
- Ödsmåls kile (grund vik med havsstrandängar.)
- Älgön-Brattön (geologiskt intressant ö, ljunghedsbränning med mycket rik flora, ädellövskog, hagmark, ljunghed.)
- Göta Älv- Nordre älvs dalgång (dalgång med våtmarker och betesmarker. Inslag av lövskog.)
- Lysegården (lövskog)
- Svartedalen (barrskogslandskap viktigt för det rörliga friluftslivet. Inslag av naturskogsområden.)

Stora opåverkade områden

Enligt miljöbalken 3 kap 2§ ska stora opåverkade områden skyddas mot åtgärder som påtagligt påverkar områ-

NATURVÅRDS- OCH FRILUFTSPLAN KUNGÄLVS KOMMUN

Planen antogs av kommunfullmäktige 2005-01-31 som ett kommunalt styrdokument. Syftet med planen är att beskriva kommunens natur, naturvärden och värden för friluftslivet. Den ska fungera som ett underlag i fysisk planering. Naturvårds- och friluftsplänen har kompletterats med utredning av Närströvsområden...

dets karaktär. Syftet med att peka ut opåverkade områden är att kunna bevara dessa i så stor utsträckning som möjligt med tanke på den biologiska mångfalden och användningen av områdena bl a för rekreation.

I Kungälv kommun utgör havsområdet en stor del av kommunens yta. Detta är endast påverkat kring land och i farlederna. Huruvida fiske ska anses som påverkan beror uteslutande på metoderna.

Svartedalen liksom områden kring Nordre Älvs mynning (Migandet) är relativt opåverkade och mycket lite påverkade av bullerstörningar. I enlighet med MB 3 kap 2§ föreslås att all exploatering i dessa områden ska ske med stor försiktighet och att åtgärder ska undvikas som kan ändra områdenas orörda karaktär.

Skydd av naturområden

Naturreservat

Inom Kungälv kommun finns totalt 19 naturreservat. Totalt är drygt 13 000 hektar land- och vattenmiljöer skyddade som naturreservat varav ungefär hälften utgörs av havsvattenmiljöer.

Alla naturreservat är öppna för allmänheten. Vissa restriktioner gäller dock vilket framgår av skyddsföreskrif-

terna för respektive naturreservat. Länsstyrelsen respektive kommunen (i de kommunala reservaten) får meddela dispens från vissa föreskrifter om det finns särskilda skäl.

Länsstyrelsen arbetat tillsammans med Kungälv kommun med att få till stånd en utökning av naturreservatsområdena i skärgården. De befintliga reservaten (Klåverön, Brattön, Älgön, Rosenlund, Nordön, Ödsmåls kile och Tofta) är tänkta att slås ihop med havsområdet mellan Klåverön och Tofta samt delar av Marstrandön och Koön. Skärgårdsreservatet är tillsammans med tre ytterligare områden angivna som blivande naturreservat i programmet "Tätortsnära natur i Göteborgsregionen". Det handlar om Kastlegården, Ormo och utvidgning av Mariebergs naturreservat.

Skydd av landskapsbild

Ca 1 115 ha land- och vattenmiljöer omfattas av det s k landskapsbildskyddet, vilket innebär att extra hänsyn ska tas till landskapsbilden vid t ex prövning av tillkommande bebyggelse och anläggningar. Tillstånd för exploatering inom dessa områden kräver tillstånd av Länsstyrelsen.

NATURRESERVAT MARSTRANDSSKÄRGÅRDEN

2002 påbörjade Länsstyrelsen arbetet med sammanslagningen av naturreservaten i Marstrandsskärgården. Dialog har förts mellan kommunen och Länsstyrelsen om hur stort område som skulle undantas runt Marstrandssamhället för att möjliggöra en framtida utveckling och samtidigt skydda friluftsliv- och naturvårdsintresset. Frågan avseende Södra Koön hänvisades efter Idealbildens antagande till kommande arbete med ny översiktsplan

Fågel- och sälskyddsområden

Fågel och sälskyddsområde gäller på och kring flera mindre öar i skärgården. Inom dessa skyddsområden gäller särskilda föreskrifter.

Fredningsområde för fiske

Fiskeriverket har beslutat om ett skydd för vissa kustnära områden särskilt med tanke på öringpopulationen. Fiskeförbud gäller 1 oktober -1 april och i övrigt gäller begränsningar av fiskemetoder.

Biotopskyddsområde

För vissa mindre mark- eller vattenområden som utgör livsmiljö för hotade djur eller växtarter eller som annars är skyddsvärda, gäller biotopskydd (Miljöbalken 7 kap §11).

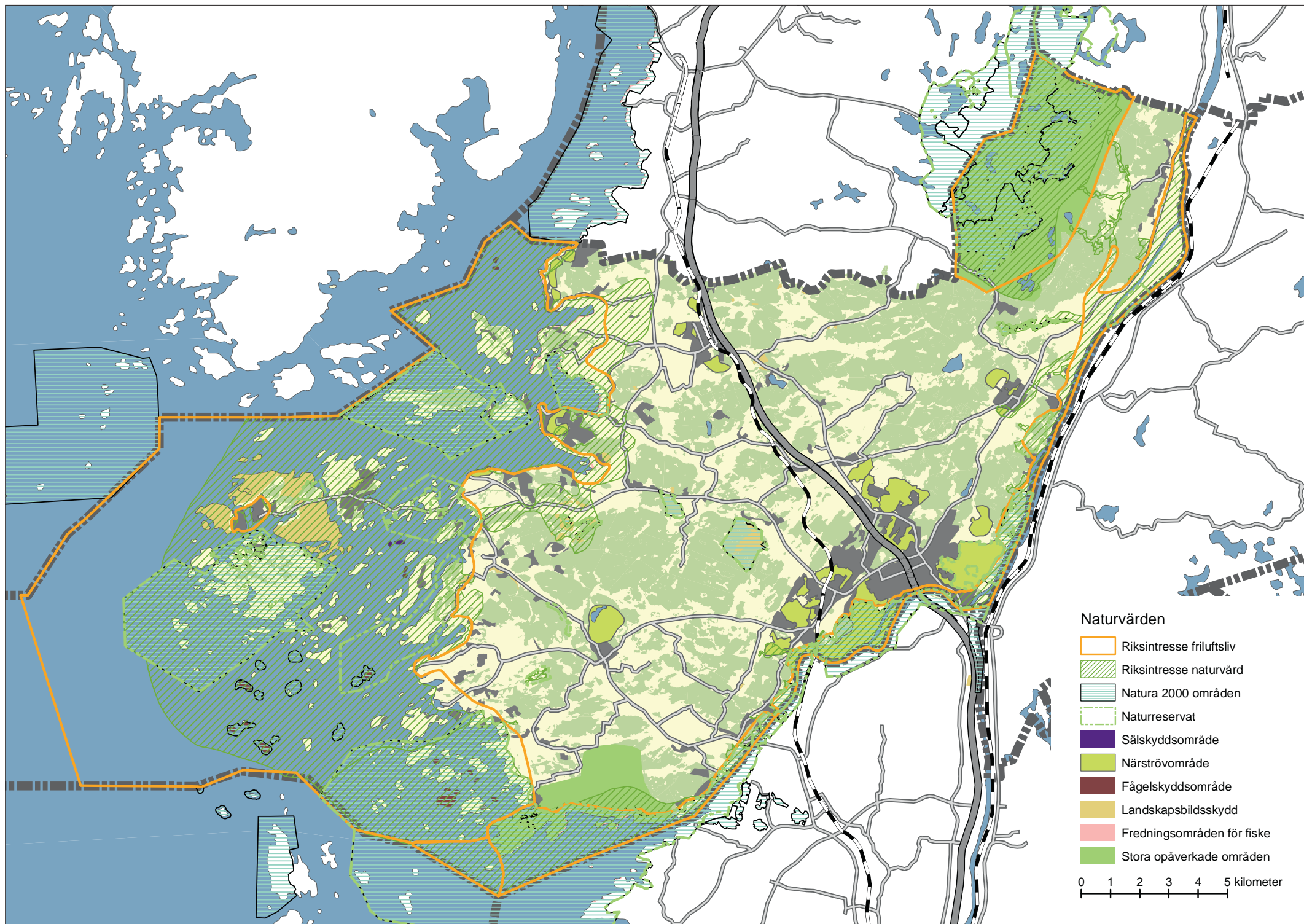
Enligt förordningen om områdesskydd finns ett generellt biotopskydd för vissa livsmiljöer som t ex alléer, pilevallar, naturliga bäckfåror, stenmurar, odlingsrösen, åkerholmar samt källor med omgivande våtmark i jordbruksmark. Inom biotopskyddsområden får verksamheter inte bedrivas eller åtgärder vidtas som kan skada naturmiljön. Länsstyrelsen får medge dispens men endast om det finns särskilda skäl.

Strandskydd

Idag gäller 300 m strandskydd längs kusten och 200 m inom riksintressena (Göta Älv, Nordre Älv och sjöarna i Svartedalen). Vid övriga sjöar till exempel Romesjön gäller 100 m strandskydd och vid vattendrag gäller 50 m.

Förordnandet om strandskydd innebär att åtgärder som hindrar eller försvårar möjligheterna för allmänhetens friluftsliv eller försämrar livsvillkoren för växt- och djurlivet inte får vidtas utan föregående prövning.

Dispens från strandskyddet kan medges av kommu-

nen förutsatt att något av de sex särskilda skäl som anges i miljöbalken 7 kap 18 c § uppfylls. I detaljplan får det bestämmas att strandskydd upphävs för ett område, om det finns särskilda skäl och intresset av att ta området i anspråk på det sätt som avses med planen väger tyngre än strandskyddsintresset. Länsstyrelsen prövar strandskyddsdispenser samt upphäver strandskydd inom detaljplan i de fall då även något skydd enligt 7 kap MB berörs.

Länsstyrelsen ska senast 2014 se över alla utökade strandskydd och motivera dessa annars återgår de till 100 meter. I översynen finns möjlighet för kommunen att föreslå utökning eller nya områden för strandskydd.

De nya reglerna i miljöbalken om att möjliggöra exploateringar i strandskydd på grund av landsbygdsutveckling gäller inte längs Bohuskusten eller i naturreservat. Den möjligheten finns endast vid ett fåtal sjöar, älven samt längs vattendrag och bedöms inte vara aktuellt i Kungälv kommun.

KULTURMILJÖ

MILJÖBALKEN 3 KAP 6§

”Mark- och vattenområden samt fysisk miljö i övrigt som har betydelse från allmän synpunkt på grund av deras kulturvärden ska så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada natur- eller kulturmiljön. Behovet av grönområden i tätorter och i tätorter ska särskilt beaktas.”

Riksantikvarieämbetet har ansvar för att lämna uppgifter/peka ut vilka områden som bedöms vara av riksintresse för kulturmiljövården. Nedanstående beskrivningar och vär-

deomdömen är hämtade från Länsstyrelsens sammanställning av riksintressen för kulturmiljövården (1997-08-18).

Riksintresse för Kulturmiljövården *Kungälv gamla stad-Bohus fästning*

Småstadsmiljö invid det medeltida gränsfästet Bohus fästning, med stor betydelse som norsksvensk gränspunkt i skärningen av viktiga kommunikationsleder. De speciella topografiska förhållandena som format 1600-talets stadsplan och den förindustriella småskaliga trästadsbebyggelsen. (Fästningsmiljö).

Fästningsholmen med Bohus fästning, den gamla prästgården och ett av de tidigare lägena för Kungälv stad. Den vid 1600-talets mitt flyttade staden med planmönster av ”långgatstyp” utmed den gamla landsvägen på landremsan mellan Nordre älv och Fontinbergets kant. Gatunätet, uppbyggt kring Östra och Västra Gatan och enstaka gränder.

Torget med kyrka, rådhus och representativa byggnader. Tomtindelningen och bebyggelsemönstret med huvudsakligen slutna trähusbebyggelse utmed Västra Gatan och friliggande hus vid Östra Gatan, men också obebyggda trädgårdstomter. Uthusbyggnader och inslag av grönska i stadsbilden. Den visuella kontakten med Nordre älv, Fontinberget och Fästningsholmen.

Marstrand

Marstrands samhälle är en småstadsmiljö av medeltida ursprung i skydd av Carlstens fästning, som visar utvecklingen från betydelsefull handelsplats och militär stödpunkt i en orolig gränsbygd, till fashionabel kunglig badort under 1800-talets andra hälft.

Marstrand är kulturhistoriskt värdefull med drag av medeltidens planmönster och regleringar under 1600-ta-

let och senare. Gatunät, tomtfigurer, öppna platser är väl bevarade. Viktiga byggnader i kulturmiljön är förutom försvarsanläggningarna, kyrkan med medeltida anor, rådhus och bostadsbebyggelse i trä från 1700- och 1800-talen samt badortsepokens byggnader och miljöer.

Kastellegården – Ragnhildsholmen

Området är en före detta stadsmiljö i gränsbygd med stor administrativ och politisk betydelse (Kungahälla, nedbränd 1612) som med sina lämningar tillsammans med den närbelägna borgruinen Ragnhildsholmen och Ytterby gamla kyrkoruin visar Nordre älvs stora strategiska betydelse under medeltiden.

I området finns lämningar efter den medeltida staden Kungahälla (efter 1612 kungsgården Kastellegården) med klosterkulle och skansanläggning vid Nordre älv. Här finns ett av Bohusläns största gravfält med 120 anläggningar. I området ingår även Kolerakyrkogård.

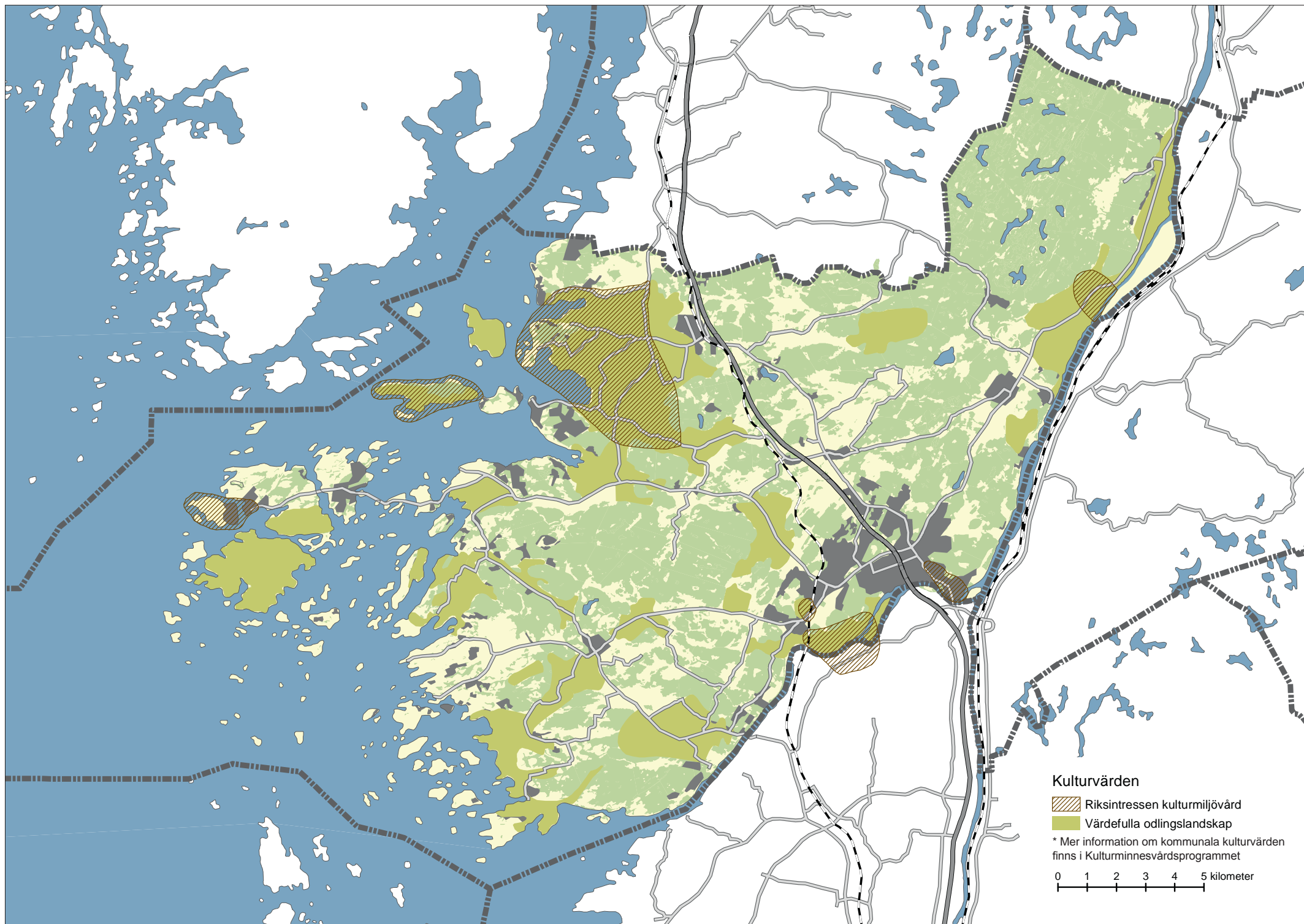
Solberg – Hede

Bygdecentrum med byn Solberg som trots laga skifte är väl sammanhållen och där bebyggelsen till en del är från tiden före skiftet. Torgbildning och flera institutioner speglar byns betydelse för den omgivande jordbruksregionen.

Bybebyggelsen med bl a Klockegården (Solberg 1:5) möjligen från 1600-talet, och Solberg 7:7 Sörgård med 1700-tals karaktär; Solbergs torg med lanthandeln från 1914; Hede 1:1 med manbyggnad och gästgiveri från 1801. I området ingår även Våghållningsstenar, huggna stengardister, kvarnstuga och ett sammanbyggt torp.

Solberga – Ödsmål

Odlingslandskap i kustbygd där olika förhistoriska lämningar tillsammans med utskiftad jordbruksbebyggelse till-

sammans bildar ett för Bohuslän representativt öppet och betat kulturlandskap. (Fornlämningsmiljö, Gårdsmiljö).

Bebyggelse från 1700- till 1900-talet; främst utskiftade kringbyggda gårdar från 1800-talets senare del, fornlämningar från skilda tidsperioder bl a Åseby storrosen, järnåldersgravfält i Ytter Restad. I området ingår även Kolerakyrkogård från 1834.

Älgön

Skärgårdsmiljö där förhistoriska boplatser och rösen; odlingslandskap präglad av laga skifte och industrilämningar från de stora sillfiskeperioderna tillsammans speglar hur Bohuslans skärgård utnyttjats under förhistorisk tid och från 1500-talet fram till idag. (Fornlämningsmiljö, Industrimiljö).

Fem stenåldersboplatser, två bronsåldersrösen, odlingslandskapet med framför allt ljunghedarna ovanför Älgö gavel (f.d betesmarker), lämningar efter fyra trankokerier och sillsalterier samt välbevarad jordbruksbebyggelse.

Hur tillgodoses riksintressena i ÖP?

Detaljplan med bevarandeariktning gäller för merparten av Kungälvs gamla stad och Marstrand. Älgön samt Kastellgården har skydd genom naturreservat.

I övrigt gäller stor restriktivitet enligt denna översiktsplan för alla kulturhistoriskt värdefulla miljöer inklusive riksintresseområdena.

Kommunal kulturminnesvård

I kommunens kulturminnesvårdsprogram (1990 redovisas miljöer och objekt som belyser kulturutvecklingen under olika tidsperioder. Meningen är att slå vakt om möjligheten att förstå de historiska sammanhang som kulturlandskapet erbjuder. Urvalet avser att spegla olika typer av närings-

fång, bebyggelse, sociala miljöer etc. I kultur minnesvårdsprogrammet ges tydliga beskrivningar av varje objekt.

Värdefulla odlingslandskap

Länsstyrelsen har i "Värdefulla odlingslandskap i Göteborgs- och Bohus län" (1995) redovisat särskilt värdefulla odlingslandskap. Dessa områden bör av landskapsmiljöskäl hävdas såsom öppna och odlade landskap.

Skydd av kulturmiljöer

Fornlämningar

I kommunen finns ett stort antal registrerade fornlämningar. Fasta fornlämningar får enligt kulturminneslagen inte förändras, skadas eller tas bort utan Länsstyrelsens tillstånd.

Byggnadsminnen, kyrkor och kyrkogårdar

Inom Kungälvs kommun finns ca 10 byggnadsminnen i anslutning till riksintresseområdena Kungälv och Marstrand. Beslutade byggnadsminnen får inte ändras utan Länsstyrelsens tillstånd

Kyrkor och kyrkotomter ska vårdas och underhållas så att deras kulturhistoriska värde inte minskar. För kyrkor byggda före 1940 gäller att de inte får förändras väsentligt utan tillstånd från Länsstyrelse. Skyddet gäller även kyrkogårdar.

INFRASTRUKTUR

MILJÖBALKEN 3 KAP 8§

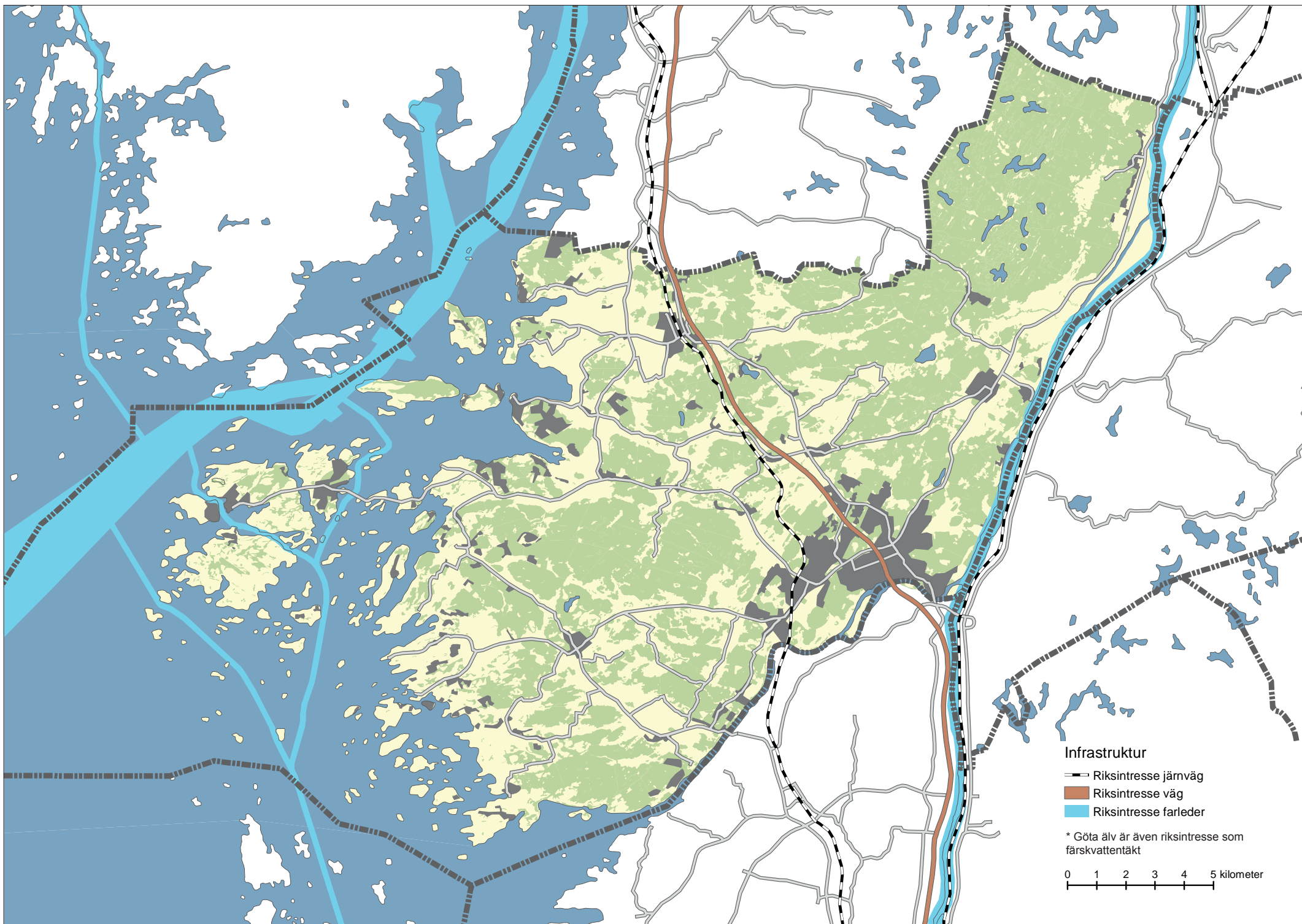
"Mark- och vattenområden som är särskilt lämpliga för anläggningar för industriell produktion, energiproduktion, energidistribution, kommunikationer, vattenförsörjning eller avfallshantering ska så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av sådana anläggningar."

Riksintresse järnvägar

Trafikverket har ansvar för att lämna uppgifter/peka ut vilka banor och större anläggningar för godstransporter som bedöms vara av riksintresse för kommunikationsändamål. En översyn av riksintressena har gjorts sedan förra översiktsplanen och beslut om vilka järnvägar som Trafikverket bedömer vara av riksintresse togs 2006-12-20. Utpekandet har gjorts för att tillgodose järnvägens anspråk på mark- och vattenområden för kommunikationer fram till år 2030.

Foto: Jan Rancken

Riksintresseanspråket gäller dels befintliga anläggningar, dels markanspråk för planerade anläggningar.

- Följande kriterier utgör grund för utpekandet av riksintressen. Befintliga och planerade spåranläggningar som
- är av internationell betydelse och ingår eller kan komma att ingå i TEN-T, det TransEuropeiska Transportnätverket.
 - är av nationell, interregional, särskild regional betydelse eller är av särskild betydelse för den regionala utvecklingen
 - behövs för omledning av trafik i vissa situationer
 - förbinder bana av riksintresse med andra utpekade noder, anläggningar eller områden av riksintresse såsom: hamnar, flygplatser, befintliga och planerade områden för godstrafikens anläggningar, viktiga industri-anläggningar, viktiga rekreationsområden.

I Kungälv kommun är Bohusbanan utpekad som riksintresse. Södra Bohusbanan är en viktig bana för pendeltågstrafiken. Även godshantering förekommer.

Riksintresse vägar

Trafikverket har ansvar för att lämna uppgifter/peka ut vägar som bedöms vara av riksintresse för kommunikationsändamål. Enligt Trafikverket ska dessa vägars funktioner skyddas med hänsyn till

- god transportkvalitet och goda möjligheter att nå andra regioner
- god tillgänglighet för samtliga trafikanter, både de som färdas längs vägen och de som passerar tvärs över vägen
- god trafiksäkerhet
- god miljö ur hälsosynpunkt, skydd av stads- och landskapsbilden samt estetisk utformning
- jämställdhet.

Enligt beslut 2004-11-08 är E6 genom Kungälv kommun utpekad som riksintresse.

Riksintresse sjöfart

Sjöfartsverket har ansvar att lämna uppgifter om de riksintressen i form av farleder, hamnar och områden i övrigt som verket anser behövs för sjöfartsändamål.

Riksintressförklarandet ger ett skydd för både befintliga och planerade anläggningar och syftar till att peka ut sjöfartssektorns viktigaste noder och länkar, d v s. farleder och hamnar, i ett tillsammans med övriga transportslag sammanhållet transportsystem.

Kungälv vattenområden genomkorsas av följande stora farleder som är utpekade som riksintresse:

- Brunskärsleden
- Kustleden Sälöfjord - Danafjord (via L.Kalvsund)
- Marstrand-Albrektsund
- Sjön-Stenungsund
- Gullholmen-Marstrandsfjorden (kustled)
- Göta älv

Sjöfartens riksintressen och verksamhetsområden har ett influensområde på fem kilometer från vatten där maritim verksamhet kan förekomma. Vid planering inom detta område behöver kommunen samråda med Sjöfartsverket.

Riksintresse flygplats

Säve flygplats är av riksintresse för kommunikationer, enligt Trafikverkets beslut 2010-11-17. Säve flygplats är belägen på Hisingen i Göteborgs stad men inflygning sker över Kungälv kommun.

Hur tillgodoses riksintressena i ÖP?

Några särskilda säkerställande förordnanden eller motsvarande bedöms inte nödvändiga. Den största risken för Kungälv kommun vad gäller konflikter av riksintressen på Göta älv är att kommunens vattentäkt och vattenverk blir utslaget utav sjöfarten, skred uppströms i Göta älv, utsläpp, klimatpåverkan på längre sikt eller liknande.

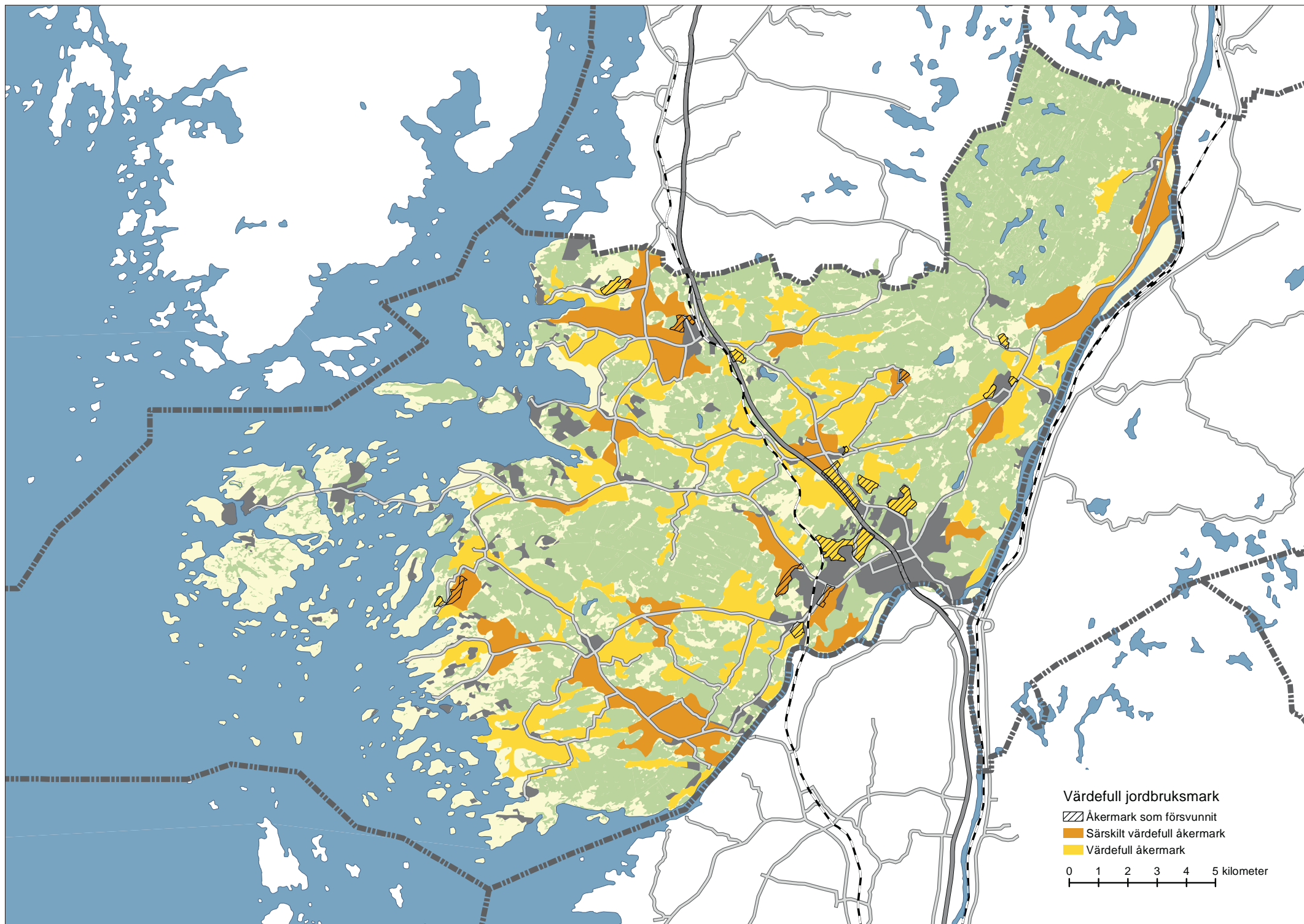
ARELLA NÄRINGAR

MILJÖBALKEN 3 KAP 4§

”Jord- och skogsbruk är av nationell betydelse. Brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att ta annan mark i anspråk.”

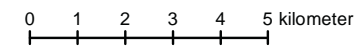
Jord - och skogsbruk

På 70-talet inventerades samtliga kommuner med avseende på produktiv åkermark. Marken klassades in som ”särskilt värdefull åkermark” respektive ”värdefull åkermark”. i Kungälv kommun framhålls bl a följande områden som värdefulla ur jordbruksproduktion: Solbergaslätten väster om Kode, Harestadslätten i Hermansby, Karebylätten norr om Kungälv samt området öster om Diseröd och Trankärr. Ca 6 % av den marken inom Kungälv kommun har exploaterats sedan dess. Idag återstår ca 73 km² sådan åkermark att jämföra med kommunens yta på 365 km². Det viktiga för dessa områden är att produktionsförmågan inte försämras utan att de kan trygga en god livsmedelsförsörjning i framtiden.

Värdefull jordbruksmark

- Åkermark som försvunnit
- Särskilt värdefull åkermark
- Värdefull åkermark

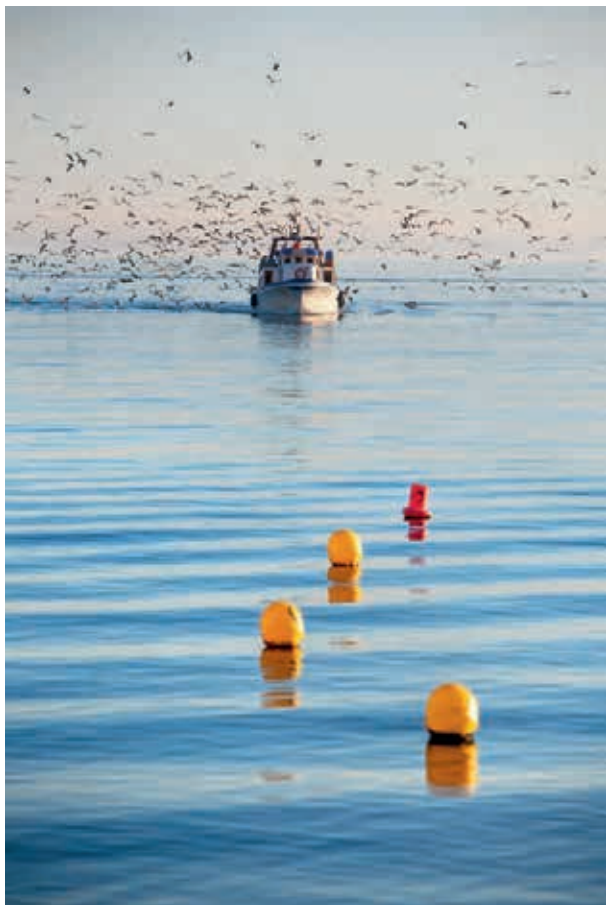

Foto: mostphotos.com/ammit

Skogsvårdsstyrelsen upprättade 1977 en sammanställning av produktiv skogsmark. Skogsområdena i Kungälv är inte särskilt stora i förhållande till rikets, men de ger god avkastning på grund av kommunens relativt sydliga läge i landet. Det är viktigt att produktionsförmågan och tillgängligheten till de redovisade skogsområdena värnas.

Riksintresse för yrkesfisket

Fiskeriverket gjorde en revision av riksintresset för yrkesfiske 2006. Följande tre områden inom Kungälv omfattas av riksintresset:

- Hakefjorden Åstol Lövön (Lekområde torsk)
- Vinga Stora Pölsan Hätteberget Djupa rännen (Fångstområde havskräfta torsk m fl bottenfiskar)
- Pater Noster Måseskär (Fångstområde havskräfta torsk m fl bottenfiskar)

TOTALFÖRSVARET

Riksintresset för totalförsvarets militära del

Riksintresset för totalförsvarets militära del (3 kap 9§ andra stycket Miljöbalken) kan i vissa fall redovisas öppet i översiktsplanen, i andra fall inte. Dels finns områden i form av övnings- och skjutfält och flygflottiljer som redovisas öppet, dels områden som av sekretesskäl inte kan redovisas öppet. De senare har oftast en koppling till spanings-, kommunikations- och underrättelsesystem. Huvuddelen av Sveriges kommuner är i olika omfattning berörda av riksintresset.

I Kungälvs kommun finns inga riksintressen som kan redovisas öppet. Inom kommunerna kan riksintresset framför allt påverkas av uppförande av höga byggnadsobjekt som master och vindkraftverk. Därför bör Försvarsmakten kontaktas i tidigt skede i sådana plan- och bygglovärenden. Hela landets yta är samrådsområde för objekt högre än 20 meter utanför och högre än 45 meter inom sammanhållen bebyggelse. Det innebär att alla ärenden avseende höga objekt måste skickas på remiss till Försvarsmakten. Informationen används också som förberedelse för införande av höga objekt i landets flyghinderdatatbas.

GENOMFÖRANDE

Översiktsplanen i Kungälv utgår från att utvecklingen ska vara hållbar och planeringen strävar mot ett samhälle i balans. Samtidigt befinner sig Kungälvs kommun i ett expansivt skede med snabb utbyggnadstakt och det är konkurrens om marken. Att klara omställningen till ett hållbart samhälle kräver åtgärder på flera områden, där kommunen har ett stort ansvar. Följande framgångsfaktorer är särskilt viktiga i genomförandefasen

- Politisk vilja
- Medborgardialog
- Samarbete över sektorsgränser
- Beaktande av de olika delområdenas kvaliteter
- Inga avsteg från kollektivtrafikens utveckling

Bärande investeringar för planens genomförande

Utbyggnad av VA-kustzon, finansiering av K2020 lokal samt medfinansiering av Grokareby-motet är de största investeringarna som behöver genomföras under översiktsplanperioden. Det är viktigt att vara medveten om att översiktsplanen stödjer sig på att dessa tre infrastruktursatsningar genomförs/inleds under planperioden och att den offensiva satsningen på nya bostäder behöver stödjas med infrastruktur. Detta är investeringar med lång livslängd som kräver strategiska överväganden för effektiv användning av resurser och för att verka för hållbar utveckling.

Genomförandet av K2020 Lokal innefattar ett antal aktiviteter som ombyggnad av terminaler/stationer i serviceorter, nytt resecentrum i Kungälv, pendelparkering, tillgänglighetsanpassningar, framkomlighetsåtgärder, utökning av trafik samt drift och underhåll.

I Kode behövs finansiering för en planfri korsning

samt eventuella förändringar i infrastrukturen mellan järnväg och motorväg för att skapa plats och möjlighet för utökade centrumfunktioner.

Den genomförbarhetsstudie avseende Kungälvsmotets utformning i framtiden, som tagits fram tillsammans med Trafikverket, behöver arbetas in i kommande investeringsplanering. Etapputbyggnad är möjlig och en ny koppling mellan väg 168 och Komarken väster om E6 är angelägen för att fördela trafikökningen som exploateringen av Kongahällaområdet öster om E6 genererar. Trafikverket bestämmer om ett par år vilket av de två alternativen som finns för förbifart Tjuvkil som blir genomfört. Vägbygget är planerat att genomföras under planperioden.

Styrning av utbyggnad

Efterfrågan på bostäder och lokaler är den starkaste drivkraften för kommunens utbyggnad. Kungälvs kommun har ett ansvar att styra utvecklingen och gör det främst genom planläggning av mark, rekommendationer och riktlinjer samt kommunens styrdokument för bostadsförsörjning. Styrdokumentet ska innehålla övergripande strategier för bostadsförsörjningen i kommunen samt ange planeringsberedskapen för nya bostäder. Dokumentet är kopplat till översiktsplanen och anger inriktningen för den fysiska planeringen och blir därmed också underlag för verksamhetsplaneringen för detaljplanarbetet. Det är i styrdokumentet för bostadsförsörjningen som den aktuella omfattningen och inriktningen på bostadsbyggandet för den föreslagna utbyggnaden i översiktsplanen regleras. För att säkerställa att utvecklingen går mot en hållbar utbyggnad ska utbyggnaden i kommunen följas upp enligt föreslagen indelning av stråk, vilken redovisas till såväl GR och i styrdokument för bostadsförsörjning.

Väginfrastruktur och tillgänglig, attraktiv kollektivtrafik är förutsättningar som måste planeras in direkt. För att nå den årliga bostadsvolymen kan kommunen planlägga mark och förbereda en beredskap för en större utbyggnad. Där kommunen äger mark kan kommunen mer aktivt bidra till en utbyggnad genom markanvisningar.

Utbyggnadsprinciper

Utbyggnadsprinciper kan ske genom nya större områden, tillskott/förtätning i befintliga miljöer och omvandling i fritidshusområden. Olika utbyggnadsprinciper kräver olika insatser i planering och genomförandet. Förtätning bör ske både av bostadsbebyggelse och av verksamhetsområden där det är möjligt. Innan översiktsplanen antas bör fördjupade undersökningar av såväl möjliga bostadsvolymer som områden lämpliga för komplettering/ förtätning genomföras. För att säkerställa de bostadsvolymer som eftersträvas behövs lämpliga utbyggnadsstrategier. Det är viktigt för genomförandet att i god tid inbjuda till delaktighet i planeringen för boende och fastighetsägare när kommunen ska utveckla redan etablerade områden. God dialog ger möjligheter till förbättrad service, kollektivtrafik eller upprustning i den fysiska miljön samtidigt som kommunen kan överblicka tiden för genomförandet.

För planerad utbyggnad i serviceorterna behövs mer utförligt arbete med att kartlägga utbyggnadsriktningar som stödjer ortens olika behov liksom dess centrum och handelsverksamhet.

Kollektivtrafikförsörjning måste beaktas i mycket tidigt skede för att kunna uppnå en snabb och effektiv koppling till kollektivtrafiken vilket är väsentligt för att uppnå målen med en fördubblad kollektivtrafik.

Ansvar för infrastrukturen

Tillgång till en bra och effektiv infrastruktur är en viktig faktor för att ett hållbart samhälle ska kunna uppnås. För att skapa detta krävs ett aktivt samarbete både i ett regionalt och i ett kommunalt perspektiv. Kommunen och Trafikverket har ett gemensamt ansvar för infrastrukturen i kommunen såväl för vägnätet som för kollektivtrafiken. Prioriteringar mellan åtgärder i det regionala och statliga vägnätet, som Trafikverket är väghållare för, görs på den regionalpolitiska arenan. Västra Götalandsregionen, Västrafik och grannkommunerna är andra parter som kommunen måste samverka med för att möjliggöra en utveckling av en attraktiv och väl fungerande kollektivtrafik. Kommande och befintliga lösningar inom infrastrukturområdet måste bli både hållbar, tillgängliga och trafiksäkra.

Ansvar för utbyggnad av kommunens service

Tillgången till kommunal service är en förutsättning för att en samhällsutbyggnad ska kunna ske. Kungälv kommun har ett ansvar för byggande av skolor och dylika lokaler, fritid och kulturanläggningar. Bostadsutbyggnad som ger större kommunalekonomiska effekter t ex ett ökande behov av kommunal service såsom barnomsorg, skola, äldreomsorg, kultur och fritid ska följas upp. Kommunens strategiska arbete med lokalresursplanering blir ett viktigt verktyg för att samordna kommunens service.

Gemensamma planeringsförutsättningar

Det finns ett stort behov av att sammanställa gemensamma planeringsförutsättningar, framförallt med fokus på ökad kunskap om befolkningen, flyttvanor och utvecklingen/ prognoser för olika stadsdelar. Likaså krävs mer

kunskap om den sociala situationen i kommunens delar för att arbeta mot en hållbar utveckling inom områden som integration, närhet, delaktighet och tillgång till mötesplatser etc.

För skola och barnomsorg krävs en regelbunden översyn i samband med nybyggnad av bostäder. Kommunen bör ta fram skolrapporter som innehåller en översyn av de konsekvenser föreslagen utbyggnad i översiktsplanen medför. För ett samordnat utredningsarbete bör en sektorsövergripande arbetsgrupp tillsättas med fokus på verksamhetslokaler för barnomsorg och grundskola.

Mark för företagen

Kungälv kommun har ett ansvar för verksamhetsområden och att säkerställa tillgång till detaljplanerad mark. Inom Rollsbo finns ytor, lämpliga för kompletteringar/ förtätningar. För att uppnå ett effektivare markutnyttjande och säkerställa de volymer av detaljplanerad mark som efterfrågas ska kommunen aktivt arbeta med att fullfölja de fördjupningsstudier av lämpliga planområden inom Rollsbo som påbörjats. Kopplingen till attraktiv kollektivtrafik bör ingå i dessa studier.

Behov av fortsatta utredningar och fördjupningar

Översiktsplanen får konsekvenser som i flera fall behöver fördjupas. Konsekvensbeskrivningarna är anpassade till den översiktliga planeringsnivån för att avgöra planens lämplighet eller önskvärda färdriktning. I samband med fortsatt planering, beslut och genomförande av enskilda förändringar måste beskrivningen i de flesta fall fördjupas genom mera detaljerade utredningar och beskrivningar. Följande områden har noterats som föremål för fortsatt utredning:

Fördjupningar och tematiska tillägg

- Tematiskt tillägg till översiktsplanen med inriktning mot kommunens kulturarv
- Fördjupning av översiktsplanen för Kungälv, Ytterby och Kareby.

Övriga utredningar

- Fortsatt utredning om en bättre möjlighet att passera järnvägen i centrala Kode för att få ihop samhällets olika delar, samt utveckling av centrumområdet. Även riskanalyser behöver göras liksom föra en dialog med Trafikverket om komplettering alternativt flytt av spår.
- En uppdatering av kartläggning av kommunens åkermark bör göras. Den bör visa vilka värden åkermarken svarar för idag och vilka delar som är mest värdefulla med avseende på markens produktionsförmåga, markens arrondering och möjligheter till att bilda rationella jordbruksföretag. Åkermarkens möjligheter att tillsammans med annan lokal livsmedelsproduktion svara för lokal och regional livsmedelsförsörjning vid oljebristssituationer eller andra krislägen bör också beskrivas.
- En noggrann inventering av möjligheter till förtätning av befintliga tätorter bör genomföras. Målet bör vara att bebyggelse så lite som möjligt ska breda ut sig runt tätorterna.
- En utredning om hur serviceorterna skall försörjas med kollektivtrafik och anpassas till K2020 lokal.
- Ta fram ett näringslivsprogram
- Framtida platser för **rekreation, fritid och idrottsändamål**, utifrån Idrottens plats i Kungälv.
- Program för Instön
- Utredda behovet av utbyggd infrastruktur för Aröd och Ödsmålsosse

- Gemensam utredning om framtida avloppslösningar mellan Kungälv och Tjörn.

Övrigt arbete

- Kommunen har behov av att få en bild av inom vilket område en ny väglänk mellan Grokareby (E6) och Ekelöv (väg 168) kan hamna vilket medför behov av en genomförandestudie av Grokarebymotet och nyss nämnda väglänk.
- Trafikmängderna på E6 är så höga i dagsläget att Nordre älvbron snart nått sin trafikmässiga kapacitet. Detta behöver studeras vidare, mer om detta under rubriken Mellankommunala frågor.
- En noggrann inventering av lämpliga indikatorer och statistik med bäring på sociala faktorer är viktigt för uppföljningen av översiktsplanens successiva genomförande.
- Fördjupat arbete kring strategiskt utredningsområde (runt Grokareby).
- I översiktsplanen anges ett stråk längs väg 168, inklusive Nordön, för utveckling av båtplatser. En fördjupad studie som omfattar kriterier/strategier för lokalisering av båtplatser ska göras för att peka ut vilken/vilka platser längs den sträckan som bör reserveras för utveckling av båthamnar. Detta är även av stor vikt för att avgränsa det nya naturreservatet av Marstrands-skärgården.
- Färdigställa "Bygglov på landet".
- Översyn av sammanhållen bebyggelse.
- Identifiera närströvmråden i kustorterna.
- Arbeta vidare med kommunal VA-plan.
- Kungälvs kommun ska verka för att stråket väg 168 i kommande regionala infrastrukturplaner blir ett prioriterat stråk för trafiksäkerhetsåtgärder.

- Tätortsvisa översvämningstudier ska göras i Marstrand och Kungälv för att identifiera områden som löper risk att översvämmas vid förhöjda vattennivåer och ökad nederbörd samt vilka åtgärder som kommer att krävas för att undvika skador. Studien ska också bedöma om kompletterande bebyggelse eller skydd för densamma kan anpassas för att ge ett ökat skydd för befintlig bebyggelse.

MELLANKOMMUNALA FRÅGOR

Vissa områden eller verksamheter är beroende av eller ger effekter i en angränsande kommun. I dessa områden är det viktigt att samordna mark- och vattenanvändningen över kommungränsen. Utöver nedan redovisade områden är det viktigt att i all planering ta hänsyn till den gemensamma bostads- och arbetsmarknaden som Göteborgsregionen utgör.

Regionalt samordnad planering

För att nå målen i visionen samt att följa den föreslagna inriktningen på den översiktliga planeringen t ex en utbyggnad enligt GR:s strukturbild, krävs ett målmedvetet handlande från såväl kommunen som marknadens aktörer. Det är därför viktigt att formulera tydliga mål och riktlinjer för genomförandet och arbeta mot en långsiktig planering. Att aktivt medverka i regionala arbetsgrupper är ett sätt att nå framgång.

Dagens trafiksituation på E6 får Kungälvs kommun att fundera kring ytterligare behov av transportförbindelser över älvarna Nordre älv och Göta älv. GR:s strukturbild visar dock inte på några kopplingar mellan huvudstråken. Kungälvs kommun anser att denna fråga behöver lyftas i ett större perspektiv för att få en regional konsekvensana-

lys avseende vilken påverkan och vilka effekter olika alternativ kan få. Exempel på förbindelser över Göta och Nordre älv både vad gäller vägar, järnvägar och kollektivtrafik. För Kungälv kommun är stationsläge vid Södra Hisingen längs Bohusbanan av stor vikt för att öka kollektivtrafikandelen. Berörda parter för ett regionalt gemensamt arbete med Länsstyrelsen, GR, grannkommuner, Trafikverket.

En annan fråga som bör lyftas i ett större perspektiv är det i samrådet av Tjörns översiktsplan framförda förslaget på ny förbindelse till ön från Kungälv kommun.

Även inom andra områden ser Kungälv kommun behovet av kommungemensamma utredningar. Exempel på sådana områden är materialförsörjning (grus- och bergtäckter), mudderdeponier samt parkeringsplatser för långtradare med farligt gods. Dessutom bör en utredning ske av det regionala behovet av småbåthamnar och lämpliga lokaliseringar av dessa.

Lilla Edet **Göta Älv**

Sjöfarten är av riksintresse för Göta älv, liksom Göta älv även är av riksintresse för friluftslivet.

Kommunerna har ett gemensamt intresse av Göta älv som vattenförsörjningsresurs. Det pågår ett gemensamt vattenskyddsområde med gemensamma föreskrifter för kommunerna längs Göta älv.

Kommunerna längs Göta älv är gemensamt påverkade av klimatförändringar genom högre risk för översvämningar.

Svartedalens naturreservat

Svartedalsområdet sträcker sig över Kungälv kommungräns och delas med Stenungsunds kommun och Lilla Edets kommun. Svartedalens naturreservat är av riksintresse för naturvården samt ett Natura 2000- område.

Tjörn **Hakefjorden**

Kommunerna har ett gemensamt intresse av Hakefjorden, viktiga frågor är transport av farligt gods, naturvård och beredskap vid oljeutsläpp.

Fiske

Lek- och fångstområden som är av riksintresse för yrkesfisket delas av kommunen med Tjörn (och Öckerö). Etablerat samarbete finns idag för kommunens norra delar genom projektet 8 fjordar.

Avfall

Renova (AB) ägs gemensamt av flera kommuner, däribland Tjörn och Kungälv.

Avlopp

Gemensam utredning om kommunal avloppslösning via Kungälv till Gryaabs anläggning i Göteborg.

Stenungsund **Svartedalens naturreservat**

Svartedalsområdet sträcker sig över Kungälv kommungräns och delas med Stenungsund kommun och Lilla Edets kommun. Svartedalens naturreservat är av riksintresse för naturvården samt ett Natura 2000-område.

Bohusbanan och kollektivtrafik

Bohusbanan är ett gemensamt intresse. Utbyggnad till dubbelspår och utveckling av pendeltågstrafiken är frågor för framtiden. Även andra kollektivtrafiksatsningar kopplat till genomförandet av K2020-lokal kräver samarbete med Stenungsund.

Vattenförsörjningen

På lång sikt kan en helt ny och mer storskalig lösning på vattenfrågan gemensam med Kungälv, Stenungsunds, Tjörns, och andra kommuner i regionen bli aktuell att utreda.

Avfall

Renova (AB) ägs gemensamt av flera kommuner, däribland Stenungsund och Kungälv.

Farleder

Farlederna är viktiga kommunikationsstråk som går över flera kommuner. Särskilt farleden in till Stenungsund har stor betydelse, främst för den petrokemiska industrin.

Vindkraft

Samverken med Stenungsund kan bli aktuellt i samband med eventuell utbyggnad av vindkraft i område X och reservområde T (se vindbruksplanen). Dessa gränser till Stenungsunds kommun och där pågår arbetet med en vindbruksplan som troligen föreslår angränsande områden.

Ale kommun **Göta älv**

Sjöfarten är av riksintresse för Göta älv, liksom Göta älv även är av riksintresse för friluftslivet.

Kommunerna har ett gemensamt intresse av Göta älv som vattenförsörjningsresurs. Det pågår ett gemensamt vattenskyddsområde med gemensamma föreskrifter för kommunerna längs Göta älv.

Kommunerna längs Göta älv är gemensamt påverkade av klimatförändringar genom högre risk för översvämningar.

Alelänken

En eventuell framtida koppling över älven.

Räddningstjänst

Kungälv's kommun har ett samarbete med Ale kommun om räddningstjänst. Räddningstjänstledningen för kommunerna är gemensam.

Avfall

Renova (AB) ägs gemensamt av flera kommuner, däribland Ale och Kungälv.

Övrigt

Övriga gemensamma frågor är riskfrågor kring Eka Chemicals i Bohus, vindkraft och kollektivtrafik.

Göteborg

Kornhall

Färjeförbindelsen är ett gemensamt intresse och eventuell utbyggnad av Kornhallsområdet måste ske i samverkan mellan Kungälv och Göteborg.

Rödboområdet

Eventuell utbyggnad av detta område måste ske i samverkan mellan Kungälv och Göteborg.

Göta älv

Sjöfarten är av riksintresse för Göta älv, liksom Göta älv även är av riksintresse för friluftslivet.

Kommunerna har ett gemensamt intresse av Göta älv som vattenförsörjningsresurs. Det pågår ett gemensamt vattenskyddsområde med gemensamma föreskrifter för kommunerna längs Göta älv.

Kommunerna längs Göta älv är gemensamt påverkade av klimatförändringar genom högre risk för översvämningar.

Bohusbanan

Bohusbanan är ett gemensamt intresse. Utbyggnad till dubbelspår och utveckling av pendeltågstrafiken är frågor för framtiden.

Eriksdal

En viktig strategisk kollektivtrafikhållplats intressant för både Göteborg och Kungälv.

Havsområden

Kommunerna har angränsande kuststräckor. Utströmningen från Nordre älv.

Nordre älv

Riksintresseområdet för Nordre älv.

Vattenförsörjning

Kommunerna har ett gemensamt intresse av Göta älv som vattenförsörjningsresurs.

Avloppsvatten

Ryaverken i Göteborg tar emot avloppsvatten från Kungälv.

Avfall

Renova (AB) ägs gemensamt av flera kommuner, däribland Göteborg och Kungälv.

Öckerö

Vindkraft

Söder om och i anslutning till planerat vindkraftsområde i havet redovisar Öckerö kommun ett havsbaserat område i sin vindbruksplan. Samordning av de båda områdena planeras.

Fiske

Lek- och fångstområden som är av riksintresse för yrkesfisket delas av kommunen med Öckerö (och Tjörn). Etablerat samarbete finns idag för kommunens norra delar genom projektet 8 fjordar.

§ 5/2012

Översiktsplan 2010 för Kungälv kommun, Antagande (Dnr KS2011/2429)

Vårje kommun ska ha en aktuell kommunomfattande översiktsplan. Den ska ange kommunens inriktning när det gäller mark- och vattenanvändningen. Översiktsplanen är vägledande men den är inte juridiskt bindande. Översiktsplaneringen styrs av plan- och bygglagen (PBL) och miljöbalken.

Översiktsplan 2010 för Kungälv kommun har sin grund i att skapa en långsiktigt hållbar utvecklingsriktning för Kungälv kommun. Översiktsplanen har sin utgångspunkt i det regionala arbetet som resulterat i GR Strukturbild och ser sin roll i det regionala sammanhanget genom att fokusera på utbyggnad i serviceorter längs med huvudstråket. Grundläggande för arbetet har även varit att stärka kollektivtrafiken och skapa ett gott underlag av bostäder och verksamheter för utveckling av kollektivtrafik användande. Kungälv kommun har godkänt K2020 och målsättningen att minst 40% av resorna i regionen skall ske med kollektivtrafik 2025.

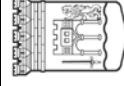
En av målsättningarna i den politiska visionen är att kommunen ska växa till 50 000 invånare 2020. Utgångspunkten i förslaget med nya bostadsområden är att de ska vara möjligt med bostadsbyggnation för att kunna nå målet. Minst lika viktigt är tillskottet av nya verksamhetsområden för att tillgodose efterfrågan för näringslivet som gynnar den lokala arbetsmarknaden. Visionen är även tydlig med att växa men även ta ansvar för att natur- och kulturvärden ska bevaras. Utvecklingen i Kungälv ska vara hållbar och sträva efter ett samhälle i balans.

Framtid och utvecklingsberedningen bedömer att arbetet med ny översiktsplan nu är bearbetat och genomgått utifrån yttranden och ställningstaganden från samråd och utställning och en avvägning mellan allmänna intressen och mellan motsäende intressen. Förslaget är färdigt att behandlas av kommunfullmäktige för antagande.

Beslutsunderlag

Beredningskrivelse Översiktsplan 2010 för Kungälv kommun, Antagande 2011-10-19
Bilaga Anteckning ÖP 2010 2011-10-19
Bilaga Antagandehandling ÖP 2011-10-19
Bilaga Konsekvensbeskr antagandehandling ÖP 2011-10-19
Bilaga Utställningsutlåtande antagandehandling ÖP 2011-10-19
Bilaga Mark och vattenanvändningskarta A2 ÖP 2011-10-19
Bilaga Bilaga Boende ÖP 2011-10-19
Bilaga Kungälv ÖP Bilaga Mobilitet 2011-10-19
Bilaga Kungälv ÖP Bilaga Havsområdet 2011-10-19
Bilaga Tillägg till beredningskrivelse 2011-10-19
Bilaga Protokollsutdrag 2011-10-19
Bilaga Protokollsutdrag 2011-10-19
Protokollsutdrag - Översiktsplan 2010 för Kungälv kommun, Antagande -
Samhällsbyggnadsutskottet 2011-11-24

KOMMUNFULLMÄKTIGE

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Justeras sign

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

Sida

2012-01-19

2 (3)

Protokollutdrag - Översiktsplan 2010 för Kungälv kommun, Antagande - Kommunstyrelsen
2011-12-22

Yrkande

Elisabeth Mattsson (FP): De ledamöter i framtids- och utvecklingsberedningen som inte är ledamöter i kommunfullmäktige har rätt att yttra sig under handläggningen av ärendet.

Proposition

Ordföranden ställer proposition på yrkandet och finner att kommunfullmäktige beslutar att anta Elisabeth Mattssons (FP) yrkande.

Omröstning begärs inte.

Tilläggsyrkande

Anna Vedin (M): Framtid- och utvecklingsberedningen får i uppdrag att *följa upp*, uppdatera, fördjupa och aktualitetshålla översiktsplanen.

Proposition

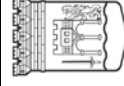
Ordföranden ställer proposition på yrkandet och finner att kommunfullmäktige beslutar att anta Anna Vedins (M) yrkande.

Omröstning begärs inte.

Beslut

1. De ledamöter i framtids- och utvecklingsberedningen som inte är ledamöter i kommunfullmäktige får rätt att yttra sig när ärendet handläggs.
2. Utställningsutlåtande, daterad 19 oktober 2011 godkänns.
3. Översiktsplan 2010 för Kungälv kommun, daterad 19 oktober 2011 antas.
4. Kommunen noterar att justeringar gjorts för att tillmötesgå länsstyrelsens synpunkter i granskningsutlåtandet så att någon skiljaktig syn inte föreligger vad gäller riksintressen, miljökvalitetsnormer, samordning, hälsa och säkerhet.
5. Underlagsrapporterna om Boende och verksamheter, Mobilitet och infrastruktur samt Havsområdet godkänns som underlag till Översiktsplan 2010 för Kungälv kommun.
6. Framtid- och utvecklingsberedningen ansvarar för det löpande arbetet med att följa upp, uppdatera, fördjupa och aktualitetshålla översiktsplanen.

KOMMUNFULLMÄKTIGE

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Justeras sign

7. Kommunstyrelsen (sektor samhällsbyggnad) ges i uppdrag att genomföra internutbildning om den nya planen för tjänstemän och politiker.

I ärendet yttrar sig: Anna Vedin (M), Bernt Lundborg (S), Anders Holmensköld (M), Mohammed Hama Ali (S), Hans Henriksson (MP), Maria Kjellberg (M), Patrik Renström (C), Göran Oskarson (FP), Björn Saletti (V), Miguel Odhner (S), Gun Abrahamsson (S), Kent Aulin (MP), Marianne Nilsson (KD), Glenn Ljunggren (S) och Ingemar Hultén (S).

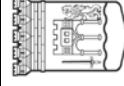
Reservation anmäls från samtliga närvarande ledamöter i miljöpartiet.

Anteckning till protokollet lämnas av samtliga närvarande ledamöter i miljöpartiet.

Expedieras till Länsstyrelsen, Göteborgs stad, Ale kommun, Lilla Edets kommun, Stenungsunds kommun, Tjörns kommun, Öckerö kommun, Göteborgsregionens kommunalförbund

För kännedom till Magnus Gyllestad, Samhällsbyggnad/Henrik Haglund, Monica Wincentson, kommunledningssektorn/Ingela Flodin

KOMMUNFULLMÄKTIGE

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Justeras sign

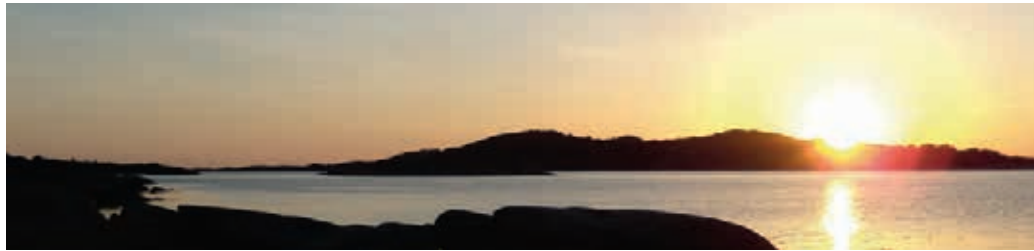
ARBETSPROCESSEN MED ÖVERSIKTSPLANEN

Framtid och utvecklingsberedningen har varit styrgrupp för arbetet med översiktsplanen. Processen har pågått under två mandatperioder där den politiska sammansättningen har förändrats under tiden. Underlaget till översiktsplanen har tagits fram av ett flertal kommunala arbetsgrupper samt av Rådhusets arkitekter (Havsområdet). Förslaget har arbetats fram av en samordningsgrupp med representanter från samtliga arbetsgrupper.

Översiktsplanen och Konsekvensbeskrivningen har sammanställts av WSP.

Interaktiv karta har framtagits av Samhällsbyggnad - Kart och mätningen, Kungälv kommun. Bearbetad mark- och vattenanvändningskarta har färdigställts för antagande tillsammans med WSP.

Projektledare för översiktsplanen är Monica Wincentson. Tidigare i processen var Camilla Holmberg och Lars Heineson projektledare.

Kungälv kommun, 442 81 KUNGÄLV. Besöksadress: Ytterbyvägen 2. Telefon: 0303-23 80 00
e-post: kommun@kungalv.se www.kungalv.se

**KUNGÄLV
KOMMUN**

